Aleksandr Romanovici Beleaev

Aleksandr Romanovici Beleaev

STEAUA KEŢ

CUPRINS:

I. ÎNTÂLNIREA CU BĂRBOSUL 4
II. FEBRA VITEZEI 12
III. IATĂ-MĂ ŞI DETECTIV! 17
IV. O URMĂRIRE NEREUŞITĂ 23
V. SUNT PE CALE SĂ-MI MUT DOMICILIUL ÎN CER 26
VI. „PURGATORIUL” 33
VII. O SCURTĂ CĂLĂTORIE 37
VIII. SUNT UN NOU-NĂSCUT 41
IX. LA BIBLIOTECĂ 54
X. LA DIRECŢIE 70
XI. PĂIANJENUL SAVANT 75
XII. TIURIN SE ANTRENEAZĂ 90
XIII. SPRE ORBITA LUNEI 100
XIV. ÎN LUNĂ 117
XV. PE STEA VIAŢA ÎŞI URMEAZĂ CURSUL 162
XVI. KRAMER DEVINE NESUFERIT 170
XVII. LABORATORUL ZOOLOGIC 184
XVIII. NOUL MEU PRIETEN 192
XX. BĂRBOSUL EVGHENIEV-PALEI 210
XXI. ÎN SFÂRŞIT, SUNT ŞI EU TARE 222
XXII. PĂMÂNT ŞI STELE 224

I. ÎNTÂLNIREA CU BĂRBOSUL

Niciodată nu mi-aş fi închipuit că un fapt divers ar putea să-mi hotărască destinul.

Eram burlac şi locuiam la Casa oamenilor de ştiinţă din Leningrad. Într-o seară şedeam tolănit la fereastra deschisă

privind vrăjit arborii din scuar ce abia se înveşmântaseră într-un voal vaporos de un verde gingaş. Asfinţitul scălda în aur etajele de sus ale clădirilor, aşternând peste cele de jos umbre viorii. În depărtare sclipea luciul Nevei şi fulgera spre înălţimi săgeata Amiralităţii. Priveliştea aceasta mirifică se cerea însoţită de o muzică bună. Dar aparatul meu de radio se nimerise tocmai atunci să se defecteze. Din apartamentul de alături se auzea învăluitor o melodie suavă. Ferice de vecini! Până la urmă mi-am spus că, în definitiv, Antonina Ivanovna mi-e vecină şi că, prin urmare, n-aş fi nelalocul meu dac-aş ruga-o să mă ajute să repar radioul. Pentru ea treaba asta ar însemna o nimica toată. Ne cunoşteam numai din vedere, ştiam însă că e asistentă la institutul fizico-tehnic. De câte ori ne întâlneam pe scară, îmi răspundea cu amabilitate la salut. Mi se părea suficient ca să mă simt îndreptăţit să apelez la ea.

Peste câteva clipe sunam la uşa învecinată.

Întâmplarea a vrut să-mi deschidă chiar Antonina Ivanovna, care mi-a zâmbit cu toată tinereţea atrăgătoare a celor douăzeci şi cinci de ani. În ochii ei mari, cenuşii, cu o privire fermă şi voioasă, am desluşit însă o ironie amuzată. Năsucul cârn dădea chipului o expresie de îndrăzneală strengărească. Arăta, ce-i drept, cam încrezută. Rochia închisă de stofă, ajustată pe corp, de o croială simplă, îi venea impecabil.

Fâstâcindu-mă pe negândite, am izbutit totuşi, de bine de rău, înghiţind cuvintele, să-i explic scopul vizitei.

— Azi e o adevărată ruşine să nu cunoşti tehnica radiofonică, mă dojeni ea în glumă.

— Sunt biolog, bâiguii eu, dezvinovăţindu-mă.

— Ce mai scuză! La noi orice şcolar ştie să repare un aparat de radio.

Reproşul fu simţitor atenuat de un nou zâmbet care dezvălui albeaţa strălucitoare a danturii. Gheaţa era spartă.

— Poftim în sufragerie. Cum termin ceaiul, mă duc să vă doftoricesc aparatul.

N-a fost nevoie să repete invitaţia.

În sufrageria spaţioasă, afară de Antonina Ivanovna nu se afla decât mama ei, o bătrânică rumenă, plină la trup, căruntă de tot. Mi-a răspuns la „bună seara” cu o politeţe rece, oferindu-mi o ceaşcă de ceai.

Am refuzat. Îndată ce Antonina Ivanovna şi-a terminat ceaiul, ne-am dus în apartamentul meu.

Mi-a demontat aparatul în doi timpi şi trei mişcări. Urmăream cu admiraţie mâinile ei îndemânatice cu degete lungi, subţiri, repezi. Am schimbat doar câteva cuvinte. După ce mi-a pus aparatul la punct, a plecat.

Au trecut câteva zile. Tot timpul eram cu gândul la ea. Aş fi bătut la uşa ei ca s-o văd, dar nu găseam un pretext. În sfârşit – mi-e şi ruşine, dar ce să-i faci, uite, mărturisesc – mi-am stricat dinadins aparatul şi am fugit glonţ la ea după ajutor.

A dibuit îndată defectul şi, aruncându-mi o privire batjocoritoare, mi-a spus fără înconjur:

— E ultima oară când îl mai repar…

M-am înroşit ca un rac.

A doua zi însă nu m-a răbdat inima şi m-am dus din nou la ea să-i comunic că radioul merge perfect. S-o văd pe Tonia, cum o numeam în gând, deveni curând pentru mine, ca să spun aşa, o necesitate vitală.

Era destul de amabilă cu mine, cu toate că mă califica drept „savant de birou”, rupt de viaţă şi închistat în specialitatea lui. Îmi găsea şi alte cusururi: pe lângă faptul că mă făceam vinovat de „crima” ignoranţei în ale radiotehnicii, mai eram şi un fel de „lasă-mă să te las” şi, colac peste pupăză, aveam tabieturi de moşneag: nu mă scoteai din laborator nici cu arcanul. La fiecare întâlnire îmi punea pe tapet toate aceste păcate capitale, sfătuindu-mă să mă schimb.

Rănit în amorul meu propriu, juram să nu-i mai calc pragul, dar parcă eram în stare să mă ţin de cuvânt! Mai mult – fără să-mi dau seama începusem, de fapt, să-i urmez

sfaturile: mă plimbam ore în şir, mă bătea gândul să fac sport (îmi cumpărasem chiar nişte schiuri şi o bicicletă), ba mi-am luat şi un manual de radiotehnică.

Şi aşa, într-o zi, străbătând străzile Leningradului cu aerul unuia care nu cunoaşte altă desfătare mai grozavă decât plimbarea, am remarcat pe bulevardul 25 Octombrie, colţ cu strada 3 Iulie, un tânăr cu o barbă neagră ca pana corbului.

După ce mă fixă câteva clipe, tânărul se îndreptă spre mine cu un aer decis.

— Nu vă supăraţi, nu sunteţi dumneavoastră Artemiev?

— Eu sunt.

— Mi se pare că o cunoaşteţi pe Nina… Antonina Gherasimova. În orice caz, v-am văzut odată împreună. Aş vrea să-i transmiteţi din partea mea ceva despre Evgheni Palei.

În momentul acela lângă bordură stopă o maşină şi omul de la volan strigă tânărului care mă acostase:

— Hai odată, că întârziem!

Bărbosul sări în maşină apucând să-mi mai strige doar atât:

— Spuneţi-i: Pamir, KEŢ…

Automobilul dispăru după colţ.

Muncit de întrebări, am pornit spre casă. Cine era tânărul? De unde îmi cunoştea numele? Unde m-a văzut cu Tonia sau cu Nina, cum îi spunea el? Am rulat pe ecranul amintirii toate întâlnirile, toate cunoştinţele noastre comune… Ar fi fost cu neputinţă să nu fi reţinut nasul acela acvilin desenat precis, barba aceea neagră, ascuţită. Hotărât, nu-l văzusem niciodată până atunci. Dar celălalt, misteriosul Palei, cine-o mai fi?

Am urcat la Tonia şi i-am descris din fir în păr bizara întâlnire. Ei bine, fata asta, pe care o ştiusem atât de calmă, a fost cuprinsă brusc de o nespusă emoţie. Iar când i-am pomenit de Palei, a scăpat un „ah” din adâncul inimii. M-a pus să repet de la început toată întâmplarea şi apoi mi-a

făcut un scandal teribil din pricină că nu-mi dăduse prin minte să mă sui şi eu în maşină ca să aflu toate amănuntele.

— Uf, parcă ai fi un urs!

Îi răspunsei ofensat:

— Mă rog, nu am pretenţia, ba chiar sunt mândru, că nu semăn cu eroii filmelor americane de aventuri. Să mă arunc din mers în maşina unui necunoscut? Mulţumesc, nu-i genul meu.

Fără să mă asculte, repeta ca în delir:

— Pamir… KEŢ… Pamir… KEŢ…

Se repezi la bibliotecă şi, despăturind o hartă a Pamirului, căută cu înfrigurare o localitate cu numele KEŢ.

Ia-o de unde nu-i!

— KEŢ… KEŢ… Oraş nu e. O fi poate vreun sat, un cătun sau, mai ştiu eu, cine ştie ce instituţie? Trebuie să aflu neapărat! Izbucni ea. Chiar azi sau cel mai târziu mâine dimineaţă…

N-o mai recunoşteam. Ce izbucnire clocotitoare la fata asta de obicei atât de calmă, de metodică! Subita metamorfoză se datora unui singur cuvânt magic: Palei. Nu îndrăzneam s-o întreb cine-i acest Palei. Mă grăbii să mă retrag.

Mărturisesc că în noaptea aceea n-am închis ochii, eram tare amărât. A doua zi nici nu m-am dus s-o văd.

Dar iată că, seara târziu, a venit ea la mine, senină, prietenoasă. S-a aşezat pe un scaun şi mi-a spus:

— Am aflat: KEŢ e un oraş nou, în Pamir. Nici n-au apucat încă să-l treacă pe hartă. Chiar mâine plec acolo, iar dumneata ai să vii cu mine. Nu-l cunosc pe bărbos, aşa că o să mă ajuţi să dau de el. Vezi ce păţeşti, Leonid Vasilievici, pentru că n-ai încercat să afli numele omului care mi-a adus veşti despre Palei?

Vă închipuiţi ce ochi am holbat! Asta-i culmea – să-mi las baltă cercetările, laboratorul şi s-o întind până în Pamir ca să caut un oarecare Palei!

— Antonina Ivanovna – mă stăpâneam ca să adopt un ton pe cât posibil mai sec – presupun că ştiţi că nu o singură instituţie aşteaptă rezultatul experienţelor mele ştiinţifice. La ora actuală sunt pe punctul să închei seria de experienţe privind întârzierea coacerii fructelor. Aceste experienţe s-au făcut şi în America, dar până acum, practic, nu s-a realizat vreun progres. Aţi auzit, probabil, că fabricile de conserve din sudul ţării, care prelucrează fructe locale – caise, mandarine, piersici, portocale, gutui – lucrează o lună sau cel mult o lună şi jumătate zi şi noapte, peste capacităţi, iar restul anului stau înţepenite. Şi aceasta deoarece fructele se coc aproape simultan şi nu pot fi prelucrate toate imediat. Anual se pierd aproape nouă zecimi din recolta de fructe… Să înmulţeşti numărul fabricilor care două luni pe an nu produc decât timpi morţi nu-i rentabil. De-aceea am primit misiunea să plec la vară în Armenia, ca să organizez nişte experienţe extrem de importante, cu privire la întârzierea artificială a coacerii fructelor. E limpede? Fructele se vor culege încă verzi şi vor fi lăsate să se coacă eşalonat, lot cu lot, pe măsură ce se eliberează capacităţile întreprinderilor. În felul acesta fabricile vor lucra în tot cursul anului, iar…

Mi-am azvârlit întâmplător privirea spre Tonia şi restul frazei mi-a rămas în gât. Ea nu mă întrerupsese – ştia să asculte atent – dar o umbră i se aşternea pe faţă. O cută i se săpase între sprincene, iar genele lungi îi acoperiseră privirea. Când ridică ochii, citii în ei un dispreţ adânc.

— Aşadar, nu eşti un şoarece de bibliotecă! Te afli în miezul vieţii, nu-i aşa? Bravo! Apoi, schimbând brusc tonul: Crezi că eu plec în Pamir din sete de aventuri? Trebuie să-l găsesc pe Palei cu orice preţ. Călătoria noastră n-o să dureze mult aşa că o să ai tot timpul să ajungi în Armenia până la strângerea recoltei…

Mii de trăsnete! Cum s-o fac să înţeleagă că mă pune într-o postură caraghioasă? Să plec cu fata pe care o iubesc în căutarea unui misterios Palei, care – cine ştie – îmi este

poate rival?! Dar parcă spunea că nu o mână setea de aventuri. Atunci ce treabă o fi având cu el? S-o întreb – nu-mi îngăduia mândria. Nu, m-am săturat! Dragostea nu mă lăsa să-mi văd de muncă. Zău aşa! Înainte se întâmpla – şi nu o dată – să mă prindă şi noaptea în laborator. Acum însă, cum se face ora patru, am şi zbughit-o pe uşă. Era cât pe ce să-mi repet refuzul când Tonia mi-o luă înainte:

— N-am ce face, trebuie să plec singură – şi se ridică. În felul ăsta lucrurile se complică, dar poale voi izbuti să-l găsesc pe bărbos şi fără ajutorul tău. Adio, Artemiev! Să ţi se coacă fructele după pofta inimii!

— Antonina Ivanovna! Tonia! Aşteaptă puţin.

Plecase.

Să fug după ea? S-o rog să se întoarcă? Să-i spun că sunt gata s-o urmez până-n pânzele albe? Nu se poate! Trebuie să mă ţin tare! Acum ori niciodată!

Şi m-am ţinut tare toată seara, toată noaptea (o noapte de insomnie), toată dimineaţa – o dimineaţă mohorâtă – a zilei următoare. La laborator – nici să nu văd în ochi prunele, obiectul experienţelor mele.

Fără îndoială că Tonia o să plece singură. Fata asta nu se teme de nici un fel de greutăţi. Dar ce se va întâmpla în Pamir când îl va găsi pe bărbos, iar prin el pe Palei? Dacă aş putea să fiu de faţă la întâlnirea lor, să-mi smulg ghimpele din inima! Hotărârea mea de a nu pleca împreună cu Tonia însemna nici mai mult nici mai puţin decât despărţirea definitivă. Nu degeaba îmi spusese „adio”. Dar nu, voi fi tare. Acum ori niciodată!

Nici n-am de gând să plec. Dar nici să fiu atât de grosolan ca să n-o ajut să se pregătească de drum. Ce dracu, mi-e doar obrazul în joc!

Nu bătuse încă patru că şi coboram val vârtej de la etajul trei, sărind câte cinci trepte odată. M-am aruncat din mers într-un troleibuz în plină viteză. Am năvălit în camera Toniei – mă tem că nici n-am bătut la uşă – răcnind:

— Plec eu tine, Antonina Ivanovna!

Mă întreb şi azi pe cine l-au surprins mai mult aceste cuvinte – pe ea sau pe mine. Mă tem că pe mine.

Şi aşa am fost atras într-un şir de aventuri care de care mai extraordinare.

II. FEBRA VITEZEI

Din călătoria Leningrad – misteriosul oraş KEŢ am păstrat o amintire foarte vagă. Hotărârea subită pe care o luasem, întreaga mea atitudine, energia impetuoasă a Toniei erau tot atâtea motive de tulburare, de descumpănire. Mă simţeam pur şi simplu copleşit de desfăşurarea vertiginoasă a evenimentelor.

Hotărâtă să nu piardă nici o zi, Tonia întocmi de grabă un itinerar prevăzând folosirea celor mai rapide mijloace de transport.

Până la Moscova am zburat cu avionul. Deasupra Podişului Valdai ne-a zgâlţâit atât de rău că m-a scos pe un timp din circulaţie. Trebuie să ştiţi că nu suport balansul nici pe mare, nici în aer. Tonia m-a îngrijit cu o gingăşie maternă. De cum ne-am pornit la drum, a început să mă înconjoare cu o caldă şi senină afecţiune. Într-un cuvânt, purtarea ei faţă de mine a devenit alta. Treceam din surpriză în surpriză: de câtă duioşie, de câtă abnegaţie se dovedea în stare această fată! Înainte de a pleca în călătorie muncise mai mult ca mine, dar nu se resimţea de loc. Era voioasă şi fredona mai tot timpul.

La Moscova ne-am îmbarcat în stratoplanul semireactor al lui Ţiolkovski, care făcea cursa directă Moscova – Taşkent, fără escală.

Aparatul zbura cu o viteză uluitoare. Cele trei fuzelaje de forma unor ţigări de foi erau sub o singură aripă şi prevăzute cu ampenaj. Tonia se interesă numaidecât de

construcţia stratoplanului, apoi îmi dădu şi mie explicaţii complete. În corpul din stânga se află pilotul şi pasagerii. În cel din dreapta carburanţii, iar la mijloc – elicea, compresorul, motorul şi instalaţia de răcire. Mă mai informă că avionul este pus în mişcare cu ajutorul elicelor ca şi prin reculul produselor arderii. Adăugă şi alte amănunte interesante, dar eram prea impresionat pentru a reţine totul. Îmi amintesc numai de clipa când am intrat în cabina ce se închidea ermetic şi ne-am instalat comod în nişte fotolii moi. Avionul a început să lunece pe şine: când a atins viteza de o sută de metri pe secundă, a decolat. Zburam la o înălţime colosală – poate chiar dincolo de limitele troposferei – cu o mie de kilometri pe oră. Vă închipuiţi senzaţia ce m-a cuprins auzind că, de fapt, nu atinsesem viteza maximă.

Nici nu apucai să mă deprind bine cu fotoliul, că şi lăsasem în urmă teritoriul R. S. F. S. R. Un văl de nori ascundea de privirile noastre pământul. Când se mai risipi, văzui jos, până la marginea zării, o întindere cenuşie, ca o vastă cupolă răsturnată.

— Stepele Kirghiziei, mă lămuri Tonia.

— Atât de repede?

Viteza aceasta izbutea să potolească până şi nerăbdarea febrilă a Toniei.

Iată şi marea Aral, sclipind smaraldin în depărtare. Pasagerii nu mai vorbeau despre Moscova pe care abia o părăsiseră, ci despre Taşkent, Andijan, Kokanda.

N-am reuşit nici măcar să dau o raită prin Taşkent Am picat ca trăsnetul pe aerodrom pentru ca, peste alte câteva clipe, să pornim val vârtej cu maşina spre gara trenului ultrarapid cu reacţie construit de acelaşi Ţiolkovski. Acest prim expres cu reacţie fusese pus în funcţiune pe linia Taşkent-Andijan. Ca viteză putea rivaliza cu stratiplanul.

Înaintea noastră se afla o namilă de vagon lung, aerodinamic, fără roţi, culcat pe un fel de uluc de beton care depăşea nivelul solului. Vagonul avea de ambele părţi

nişte reborduri care prindeau între ele marginile ulucului, asigurând stabilitatea la cotituri.

Mi s-a explicat că sub fundul vagonului se pompează aer, care apoi este ejectat îndărăt prin nişte ajutaje. Vagonul lunecă astfel vertiginos pe un strat subţire de aer. Frecarea este redusă la minimum, înaintarea se realizează prin expulzarea puternică a unui curent de aer în direcţia opusă mişcării. Viteza atinsă permite trenului cu reacţie să sară peste micile cursuri de apă, nefiind nevoie nici măcar de poduri.

Mi-am luat inima în dinţi şi m-am suit în vagon. Din nou la drum!

Într-adevăr, călătoria a întrecut orice închipuire. Din pricina vitezei, peisajul se contopea în fâşii monotone de un cenuşiu gălbui. Numai cerul ar fi părut cel dintotdeauna – o vastă întindere azurie – de n-ar fi fost norii care zburau în direcţia opusă de parcă ar fi fost mânaţi din urmă. Recunosc că, deşi noul mijloc de locomoţie prezenta evidente avantaje, abia aşteptam să se sfârşească această scurtă, dar ameţitoare călătorie. Abia am apucat să zărim oglinda unei ape, că hop, am şi ajuns pe malul celălalt. Fără pod! Instinctiv am sărit din fotoliu şi din adâncul gâtlejului mi-a scăpat un ţipăt. Văzându-mă atât de înapoiat şi de provincial, ceilalţi pasageri izbucniră în râs. Tonia bătea din palme încântată:

— E grozav! Aşa călătorie mai zic şi eu!

Din când în când priveam necăjit pe fereastră: când se va isprăvi odată şi amalgamul ăsta tulbure de imagini?

La Andijan am încercat să protestez: lăsaţi-mă să mai răsuflu niţel după peripeţiile astea supersonice! Dar Tonia, aflată în plină febră a vitezei, nici nu voia să audă…

— Fii serios, omule! Îmi dai tot graficul peste cap. Totul e calculat la secundă!

Şi până să mă dezmeticesc, m-am şi pomeni, într-o maşină care gonea nebuneşte spre aerodrom.

De la Andijan la Oş am călătorit cu un avion obişnuit. Deşi zbura cu patru sute cincizeci pe oră – recunoaşteţi şi dumneavoastră că nu-i o viteză de dispreţuit – Tonia se plângea că avionul se mişcă ca o broască ţestoasă. Colac peste pupăză, motorul începu dintr-o dată să-şi facă de cap, încât ne văzurăm siliţi să aterizăm forţat. Mi-am zis că până termină mecanicul reparaţia am tot timpul să mă prăjesc puţin la căldura soarelui meridional. Zadarnică speranţă: nisipul dogorea, soarele ardea năprasnic, aşa că până la urmă am preferat să mă sufoc în avion.

Eram lac de năduşeală şi blestemam în gând călătoria asta. Cât n-aş fi dat pentru o ploicică de-a noastră leningrădeană!

Tonia era un pachet de nervi: se temea să nu pierdem zepelinul. Spre ghinionul meu nu l-am pierdut, ba am ajuns chiar cu o jumătate de oră înainte de decolare. Uriaşul din oţel ondulat urma să ne ducă la KEŢ. Deşi timp mai era berechet, am alergat după ea, într-un suflet, până la pilonul de acostare, am urcat cu ascensorul rapid şi ne-am instalat în nacelă.

Zborul cu dirijabilul mi-a lăsat cea mai plăcută amintire. Instalaţia de aer condiţionat te făcea să uiţi zăpuşeala de afară. Viteza nu trecea de 220 km pe oră. Nici tu balans, nici tu hopuri şi nici măcar un firicel de praf. Am înfulecat pe cinste în confortabila şi eleganta sală de mese. În vocabularul conversaţiei noastre apăruseră cuvinte noi: Alai, Kara-Kul, Horog…

Privit din nacela dirijabilului, Pamirul mi-a făcut o impresie dezolantă. Nu degeaba „acoperişului lumii” i se mai spune şi „pragul morţii”. Fluvii îngheţate, munţi brăzdaţi de văgăuni, morene. Negrul de zăbranic al stâncilor ce zimţuiau uriaşii pereţi de zăpadă îndoliau şi mai mult jalnicele meleaguri. Abia jos de tot, pierdute prin funduri de prăpăstii, mijeau nişte păşuni înverzite.

Unul dintre călători, alpinist exersat, îi explica Toniei înfăţişând cu gesturi largi munţii acoperiţi cu gheaţă

verzuie:

— Acesta e un gheţar neted, cel de alături aciform, celălalt grunzuros, dincolo se vede unul ondulat, apoi unul în trepte…

Oglinda unui lac sclipi orbitor…

— Kara-Kul. Trei mii nouă sute nouăzeci de metri deasupra nivelului mării! Anunţă solemn alpinistul.

— Priveşte, mă îndemnă entuziasmată Tonia.

Un lac ca toate lacurile. Tonia era însă în extaz.

— Ce splendoare!

— Mda, zisei eu ca să n-o indispun. Străluceşte…

III. IATĂ-MĂ ŞI DETECTIV!

Zepelinul începe să piardă din înălţime. Sub noi se desfăşoară panorama oraşului înghesuit într-o vale lungă şi îngustă, străjuită de piscuri înzăpezite. Valea se întindea aproape în linie dreaptă de la vest la est. Spre miazăzi o scaldă apele unui lac întins şi, după cum pretinde alpinistul, foarte adânc. Oraşul este resfirat pe o porţiune mai largă a văii.

Vreo două sute de case îşi scânteiază în soare acoperişurile plane, de metal, mare parte dintre ele albe ca de aluminiu. Sunt însă şi altele de culori mai închise. Edificiul cu cupolă de pe versantul nordic al muntelui nu poate fi decât un observator. În spatele caselor se profilează clădirile unor întreprinderi industriale.

Aerodromul se află în vestul oraşului. În partea opusă ni se înfăţişează privirilor o linie ferată cu ecartament neobişnuit de larg care se întinde până la marginea văii, unde probabil se întrerupe.

Imaginaţi-vă valul de bucurie care m-a inundat când am simţit, în sfârşit, pământul sub picioare.

Ne ducem la hotel. Nu, nu vreau să vizitez oraşul, sunt prea obosit de drum. Tonia se îndură şi-mi îngăduie să mă odihnesc. Mă descalţ şi mă întind cu voluptate pe studio. Uf, ce bine! În urechi îmi mai vâjâie încă motoarele tuturor „supersonicelor”. Pleoapele atârnă tot mai grele. Ce pui de somn o să trag!

Bate cineva la uşă sau îmi duduie vreun motor în cap? Bate! Asta-mi lipsea. Fir-ar să fie de odihnă…

— Poftiţi! Strig supărat, sărind în picioare.

E Tonia. Ei bine, fata asta vrea pur şi simplu să mă bage în mormânt.

— Te-oi odihnit? Să mergem.

— Unde să mergem? De ce să mergem? Mă zborşesc eu.

— Cum unde? Dar ce, am venit aici să zăcem tolăniţi în pat?

Aha! Vrea să şi pornim în căutarea bărbosului. Da, dar în curând se întunecă. Nu ar fi mai bine să începem căutarea de dimineaţă? Protestul meu e inutil. Dau să-mi azvârl pe umeri pardesiul subţire din Leningrad, dar Tonia mă opreşte grijulie:

— Pune-ţi blana. Nu uita la ce altitudine ne aflăm. Şi soarele e la asfinţit…

Pun şuba şi ieşim în stradă.

Vreau să trag adânc în piept aerul rece. Dar simt că nu merge. Tonia bagă de seamă că am început să „casc” şi se grăbeşte să-mi dea asigurări liniştitoare:

— Nu-i nimic, trece repede. Nu eşti încă deprins cu aerul rarefiat de munte.

— Dar la hotel m-am simţit perfect…

— La hotel aerul este comprimat cu ajutorul unui compresor. Nu toţi suportă înălţimile. Sunt unii care nici nu scot nasul din hotel şi dau, ca să spun aşa, consultaţii „la domiciliu”.

— Ce păcat că de acest privilegiu nu se pot bucura şi căutătorii de bărbi negre, glumii eu cu o mină acră.

Oraşul mi s-a părut curat şi bine luminat. Caldarâmul natural, din granit şlefuit, era probabil cel mai neted şi cel mai trainic din lume. Un caldarâm monolit!

Printre locuitori erau, probabil, mulţi meridionali, deoarece întâlneam la tot pasul oameni cu bărbi negre.

Tonia mă trăgea mereu de mânecă:

— Nu-i ăsta?

Clătinam posomorit din cap. Pe nesimţite ajunserăm pe malul lacului. Deodată se năpusti în văzduh vuietul sirenei. Munţii, deşteptaţi din somn, răspunseră ca un ecou sumbru. Brrr, ce concert!

Pe maluri se aprinseră lumini strălucitoare şi lacul prinse a sclipi ca într-o ramă bătută cu diamante. Imediat seninul cerului fu străpuns de razele albastre a zeci de reflectoare puternice. Sirena tăcu, ecoul se stinse şi el pe piscuri. Oraşul însă fu cuprins deodată de o agitaţie febrilă.

De-a lungul malurilor începură să forfotească şalupe şi hidroglisoare rapide. Pâlcuri, pâlcuri, oamenii grăbeau spre lac.

— Unde căşti ochii? Mă chemă la ordine Tonia.

Acest glas mi-aduse aminte de trista mea îndatorire. Fără nici o ezitare, am întors spatele lacului şi luminilor şi m-am pus să scormonesc cu privirea mulţimea asta de oameni, căutând bărboşi.

La un moment dat mi se păru că-l văd în sfârşit pe omul nostru. Dar când să-i comunic Toniei descoperirea, ea exclamă arătând cerul:

— Priveşte! Priveşte!

O steluţă de aur cobora vertiginos spre pământ. Mulţimea amuţise. Liniştea fu însă spartă în ţăndări de un tunet depărtat. Tunet pe timp senin! Munţii îl îngânară şi, multiplicându-l, dezlănţuiră o canonadă înăbuşită. Bubuitul creştea în tărie, în vreme ce, din clipă în clipă, steluţa se mărea. În spatele ei începea să se desluşească un fel de aură fumurie. Mai dură puţin şi căpătă sub privirile noastre

forma unei ţigări de foi cu aripioare. Nu putea fi decât o navă cosmică. În mulţime răsunau exclamaţii:

— KEŢ 7!

— Ba nu, e KEŢ 5!

Deodată, racheta descrise o rotaţie şi se întoarse cu vârful în sus. Din duze ţâşniră flăcări şi nava cosmică începu să coboare tot mai lin pe lac. Era mult mai lungă decât cea mai uriaşă locomotivă din câte văzusem vreodată şi, probabil, la fel de grea.

Când nu mai avea de străbătut decât câţiva zeci de metri până la suprafaţa lacului, colosul acesta de metal rămase suspendat în aer, menţinut în această poziţie de forţa exploziilor. Gazele ejectate învolburau apa. Fumul se lăţea în rotocoale pe suprafaţa lacului. Apoi, ţigara de oţel începu să coboare imperceptibil şi, când atinse luciul lacului, apa prinse să clocotească şi să sfârâie. Un vălmăşag de vapori ascunse racheta de privirile noastre. Exploziile conteniră. Din mijlocul vălmăşagului alburiu se ivi vârful ascuţit al rachetei care apoi păru că se prăvale. Bâldâbâc! Un val uriaş zbuciumă lacul ridicând pe creasta sa şalupele şi hidroglisoarele. Racheta, nicăieri! Ba nu, iat-o, legănându-se pe apă, în bătaia reflectoarelor.

Urale izbucniră din mii de piepturi. Amerizarea reuşise! O flotilă întreagă de şalupe se repezi într-un iureş spre rachetă ca un stol de păsări tăbărând pe o balenă. Remorcată de o şalupă mică, neagră, racheta fu adusă în port, iar de aici două tractoare puternice o traseră de-a lungul unui pod special pe uscat. În sfârşit trapa se deschise şi cosmonauţii făcură primii paşi pe pământ.

Primul din ei începu să strănute – ceva de speriat. „Noroc, faci chef”, se auziră din mulţime strigăte vesele.

— De fiecare dată păţesc aşa, mormăi înciudat proaspătul coborâtor din ceruri. Cum pun piciorul pe pământ, gata şi guturaiul.

Mă uitam cu o respectuoasă curiozitate la omul acesta poposit printre noi din nemărginirile cosmice. Ce

îndrăzneală! Eu nu m-aş sui nici să mă tai într-o rachetă.

Domnea o veselie generală. După ce răspunseră la nu ştiu câte întrebări şi strânseră nu ştiu câte mâini, cosmonauţii s-au urcat într-o maşină şi au plecat. Mulţimea se rărea văzând cu ochii. Luminile se stinseră. Abia atunci mi-am dat seama că picioarele mi se făcuseră bocnă de frig. Mă treceau frisoane prin tot trupul şi simţeam o uşoară greaţă. Tonia se milostivi în sfârşit de mine.

— Vai, te-ai învineţit de tot! Hai acasă!

În holul hotelului un bărbat rotofei şi chel mă privi îndelung şi-mi spuse clătinând din cap:

— Se pare că nu-ţi prea prieşte aerul înălţimilor, tinere.

— Am îngheţat, bâiguii eu.

Conversaţia continuă în sufrageria caldă cu aspect prietenos. Rotofeiul era medic. Sorbind încetişor ceaiul fierbinte, l-am întrebat de ce şi oraşul şi racheta poartă numele acesta – KEŢ.

— Ba chiar şi steaua se numeşte aşa, răspunse doctorul. Steaua KEŢ. Ai auzit de ea, nu? La drept vorbind ea este personajul principal al acestor locuri. Pot spune că ea a creat oraşul. Ce înseamnă KEŢ? Cum, chiar nu ghiceşti? Ia spune-mi, ştii măcar cine a inventat stratoplanul cu care aţi zburat până aici?

— Ţiolkovski, pare-mi-se.

— Pare-mi-se? Făcu doctorul cu dojană. Nu e vorba de nici o părere, ci de ceva precis. Tot după planurile lui au fost construite şi racheta pe care aţi văzut-o adineauri, şi Steaua. De aceea toate se numesc KEŢ: Konstantin Eduardovici Ţiolkovski. E clar?

— Clar. Dar ce-i cu Steaua KEŢ?

— E un satelit artificial al Pământului. O staţie-laborator şi, în acelaşi timp, rachetodrom pentru zboruri interplanetare îndelungate.

IV. O URMĂRIRE NEREUŞITĂ

De mult n-am mai dormit atât de adânc ca în noaptea aceea. M-ar fi prins cu siguranţă amiaza în pat, de n-ar fi avut Tonia grijă să mă trezească la şase fix.

— Să ieşim repede, mă zori ea. Acum e momentul, când se duc toţi la lucru.

Deşteptat cu noaptea în cap, iată-mă nevoit să-mi reiau rolul de detectiv.

— N-ar fi mai bine să întrebăm la biroul de informaţii dacă Palei locuieşte într-adevăr aici?

— Nu cumva mă crezi copil? Am făcut treaba asta încă de la Leningrad.

Din nou ne purtară paşii pe caldarâmul monolit. Soarele se înălţase binişor deasupra piscurilor, dar mie frigul tot nu-mi ieşea din oase; din când în când, mi se tăia răsuflarea. Mai erau pe deasupra gheţarii care te orbeau cu strălucirea lor!

La un moment dat am ajuns lângă o grădiniţă în miniatură – rodul strădaniei horticultorilor din oraş. Mi se spusese că înainte de a se fi construit KEŢ nu răsărea pe aici nici măcar un fir de iarbă, necum alte plante sau cereale.

Mersul mă obosise. I-am propus Toniei să ne tragem sufletul un pic. Nu s-a opus.

Puhoiul de oameni se scurgea necontenit prin faţa noastră. Vorbeau, râdeau, într-un cuvânt păreau că se simt în elementul lor.

— Iată-l! Mă pomenii deodată răcnind.

Tonia sări ca arsă, mă trase de mână şi o rupserăm amândoi la goană după o maşină ce se depărta ca săgeata pe şoseaua ce ducea spre rachetodrom.

Cursa asta a fost un chin infernal pentru mine. Gâfâiam de simţeam că-mi crapă coşul pieptului, ameţeam, îmi tremurau mâinile şi picioarele. Nici Tonia nu se simţea prea bine, dar nu s-ar fi lăsat nici moartă.

Am alergat aşa vreo zece minute. Automobilul în care se afla bărbosul abia se mai zărea ca un punct minuscul în depărtare. Deodată, Tonia se repezi în mijlocul drumului şi, cu mâinile larg desfăcute, se înfipse drept în faţa unei maşini ce gonea în direcţie opusă. Şoferul opri maşina brusc, în scrâşnetul strident al frânelor. Tonia sări în maşină trăgându-mă şi pe mine înăuntru.

Omul de la volan ne privi zăpăcit.

— Să ajungi din urmă maşina de colo! Îi striga Tonia pe un ton atât de poruncitor că, fără să crâcnească, omul întoarse vehiculul şi porni cu viteza maximă.

Şoseaua era splendidă. După ce trecură ca fulgerul prin faţa noastră şi ultimele case ale oraşului, ne apăru în faţă, ca în palmă, rachetodromul. Semănând cu un somn gigantic, racheta odihnea pe o cale ferată cu ecartamentul larg. În jurul rachetei – un întreg furnicar uman. Deodată, ne ţiui în urechi şuieratul sirenei. Se dădură cu toţii în grabă la o parte. Racheta se năpusti pe şine, mai repede, tot mai repede, până ce atinse o viteză fantastică. Rachetele mici de manevră nu intraseră încă în funcţiune şi ea înainta cu ajutorul curentului electric, întocmai ca tramvaiul. Calea ferată urca cu vreo treizeci de grade. Când până la capătul ei rămase cam un kilometru, din coada rachetei ţâşni un snop uriaş de foc şi imensul ei trup se mistui în rotocoale de fum. Imediat după aceea văzduhul fu cutremurat de o explozie asurzitoare. Peste alte câteva clipe un suflu năprasnic era cât pe ce să ne doboare la pământ. Lăsând în urmă un şirag de ghemotoace de fum, racheta se împlântă în văzduh. Se mai zări câteva minute cât un punct negru, pentru ea să se mistuie apoi în adâncurile cerului.

Cu chiu cu vai ajunserăm la rachetodrom, dar printre cei rămaşi nu găsirăm niciunul cu barbă neagră.

V. SUNT PE CALE SĂ-MI MUT DOMICILIUL ÎN CER

Tonia se repezi în mulţime, întrebând în dreapta şi în stânga dacă n-au văzut un om cu barbă neagră. Oamenii se consultau din ochi, căutau să-şi amintească, până ce, în sfârşit, un bărbat cu cască albă şi costum de piele din aceeaşi culoare spuse:

— Trebuie să fie Evgheniev.

— Să ştii că ai dreptate! În afară de ei n-a fost azi aici niciunul cu barbă neagră.

— Şi unde îl putem găsi? I-o reteză Tonia, cu sufletul la gură.

Omul făcu un gest semnificativ spre înălţimi.

— Acolo! Tocmai străbate stratosfera în drum spre Steaua KEŢ.

Tonia păli. Am luat-o de braţ şi am suit-o într-un taxi.

— La hotel!

Tot drumul se adânci într-o muţenie de nepătruns. La hotel urcă scara rezemându-se resemnată de umărul meu. Am dus-o la ea în cameră şi am aşezat-o într-un fotoliu. Şi-a lăsat istovită capul pe speteaza fotoliului şi a rămas mult timp aşa cu ochii închişi. Sărmana Tonia! Lovitura fusese prea dureroasă. Dar bine că, până la urmă, toată povestea asta a luat sfârşit. Doar n-o să rămânem aici până se întoarce bărbosul din Cosmos! Încet-încet, pe chipul Toniei începură să revină culorile. Fără să deschidă ochii, zâmbi înseninată.

— Şi ce dacă a plecat spre Steaua KEŢ! Zburăm după el!

Să cad de pe scaun, nu alta!

— Cum? Să zburăm cu o rachetă? Să ne cufundăm în abisul negru al cerului?

Am rostit aceste cuvinte cu atâta groază şi pe un ton atât de tragic, încât pe Tonia o umflă râsul.

— Şi când te gândeşti că te credeam mai curajos…

Acum avea o expresie gravă şi, pare-se, chiar un pic dezamăgită.

— Dacă nu vrei să mă însoţeşti, n-ai decât să te întorci la Leningrad sau să pleci în Armenia. E treaba ta. Ştiu cum îl cheamă pe bărbos, aşa că o să mă descurc şi singură. Acum treci în camera ta şi culcă-te. Arăţi groaznic. Da, da, e limpede că nu eşti creat pentru înălţimi şi pentru lumi siderale!

La drept vorbind nu mă simţeam de loc în apele mele şi m-aş fi conformat bucuros ordinului Toniei, dar, credeţi-mă, am şi eu mândrie! În clipa aceea voiam nespus să rămân pe Pământ şi, în acelaşi timp, mă temeam nespus c-o pierd pe Tonia. Care sentiment se va dovedi mai puternic? În timp ce mă zbuciumam, pradă acestei cumplite dileme, buzele deciseseră singure în locul meu:

— Antonina Ivanovna! Tonia! Sunt grozav… Grozav de fericit că mă laşi să te însoţesc acum când nu mai ai nevoie de mine ca să-l cauţi pe bărbos. Zburăm!

Cu un surâs triumfător, pe care în zadar încercă să-l ascundă, îmi întinse mâna.

— Îţi mulţumesc, Leonid Vasilievici. Ei bine, acum a venit momentul să-ţi spun tot. Crezi că n-am observat cât te chinuieşte acest Palei pe care-l caut cu atâta încăpăţânare? Spune sincer, de câte ori nu ţi-a trecut prin gând că Palei ăsta m-a abandonat şi că, înnebunită de o dragoste neîmpărtăşită, cutreier lumea cu speranţa să recâştig – ah!

— Inima bărbatului iubit?

M-am pomenit roşind până-n vârful urechilor.

— Ţi-am admirat tactul: nu mi-ai pus nici un fel de întrebări. Fii liniştit: Palei şi cu mine nu suntem altceva decât prieteni din facultate. E un tânăr savant foarte talentat. Are multe invenţii. Se entuziasmează uşor, dar nu-i destul de perseverent. În ultimul an de facultate am început împreună o lucrare ştiinţifică care ar putea să revoluţioneze electromecanica. Ne-am împărţit munca pe din două, înaintând spre acelaşi ţel ca muncitorii care sapă un tunel

din direcţii diferite ca să se întâlnească la punctul dinainte stabilit. Acest punct nu mai era departe. Palei îşi însemna toate datele într-un carnet. Pe neaşteptate a fost detaşat la Sverdlovsk. Plecarea lui a fost atât de rapidă încât nici nu mi-a lăsat carnetul. Acesta e cusurul lui: întotdeauna a fost distrat. I-am scris la Sverdlovsk, dar nu am primit răspuns De atunci parcă a intrat în pământ. Interesându-mă la Sverdlovsk am aflat că a fost transferat la Vladivostok. De acolo însă i-am pierdut urma. Am încercat să continui singură lucrarea. Zadarnic! Fără calculele făcute de Palei n-o pot scoate la capăt. Într-o zi o să-ţi povestesc pe larg despre această lucrare. Ea a devenit pentru mine o adevărată obsesie. M-a împiedicat luni de-a rândul să-mi văd de alte treburi. Să laşi la mijloc o problemă atât de importantă! Nici azi nu pot pricepe atitudinea asta neserioasă a lui Palei. Cred că înţelegi acum de ce m-a emoţionat într-atâta vestea pe care mi-ai adus-o despre el. Asta-i tot… Vai, arăţi îngrozitor. Du-te şi bagă-te imediat în pat!

— Dar tu nu te odihneşti?

— O să mă culc şi eu puţin…

Dar, în loc să se odihnească, s-a dus la serviciul cadre al direcţiei generale KEŢ, unde i s-a spus că numai pe bază de angajament poţi ajunge pe Stea. Fizicieni şi biologi? Da, e nevoie. Fără să mai stea pe gânduri Tonia a încheiat un contract pentru amândoi pe un an întreg.

Peste vreo oră a dat buzna radioasă în cameră şi mi-a povestit cu dezinvoltură isprava pe care o făcuse. Apoi a scos dintr-o servietă de piele formularele respective, un stilou şi mi le-a întins.

— Uite cererea de angajare. Iscăleşte.

— Bine, dar… pe un an întreg…

— N-avea nici o grijă. Am aflat că direcţia nu e chiar atât de riguroasă în ce priveşte respectarea contractului. Se ia în consideraţie că acolo condiţiile de existenţă sunt neobişnuite – ambianţa, clima. Şi cine nu suportă…

— Climă acolo?

— E vorba de încăperile de locuit de pe Steaua KEŢ. Se poate obţine orice climă vrei, reglând după plac temperatura şi umezeala aerului.

— Presupun că acolo atmosfera e la fel de rarefiată ca aici, pe crestele Pamirului…

— Cam la fel, răspunse Tonia. Dar se grăbi să adauge: Poate chiar un pic mai densă. Pentru tine asta va fi piedica cea mai grea. Condiţia fizică a candidaţilor este supusă celui mai sever control. Cine se dovedeşte predispus la boala alpină este respins.

Recunosc că m-am bucurat, aflând că mai există această portiţă pentru o retragere onorabilă. Dar Tonia se grăbi să-mi răpească şi această iluzie:

— Las' că aranjăm noi într-un fel! Am auzit că acolo există camere cu presiune atmosferică obişnuită. Presiunea se micşorează treptat şi noii veniţi se deprind repede cu clima. O să stau de vorbă cu doctorul.

E de rău, băiete! M-am agăţat cu disperare de ultimul argument.

— Cum rămâne însă cu munca mea de pe Pământ?

Răspunsul veni prompt (se vede că-l avea pregătit).

— Nu fi îngrijorat de un asemenea fleac! Dacă o instituţie cum e KEŢ o să anunţe la institutul tău că ai semnat un contract, or să-ţi dea drumul imediat, fără nici o discuţie. Mi-e teamă numai să nu ne joace sănătatea ta vreo festă. Cum te simţi?

Îmi luă pulsul.

Când un medic atât de drăgălaş te ia de mână, s-ar putea oare să nu-i răspunzi „splendid”?

— Atunci e în regulă. Semnează repede, ca să mă duc la doctor.

Nici n-am apucat să mă dezmeticesc că am şi iscălit cu mâna mea cererea de mutare în cer.

— Stări de slăbiciune? Învineţirea pielii? Ameţeli? Greaţă? Mă interogă doctorul. Aha! Nu cumva ai şi vomitat?

— Cât pe ce. Atunci când am fugit după maşină…

După ce se consultară câteva clipe, doctorul decise pe un ton definitiv şi fără drept de apel:

— La dumneata boala se prezintă sub o formă uşoară.

— Prin urmare… Pot zbura?

— Da. Cred că poţi. E drept, în rachetă e numai o zecime din presiunea atmosferică normală. În schimb o să respiri oxigen pur şi nu amestec cu azot în proporţie de patru cincimi ca în atmosferă. E mai mult decât suficient. Iar pe Steaua KEŢ există camere interioare cu presiune normală. Aşa că, de fapt, numai în timpul zborului îţi va veni ceva mai greu. Dar până la Stea nu-s decât o mie de kilometri.

— Şi… Câte zile durează zborul?

Doctorul îmi azvârli o privire piezişă, plină de o evidentă şi usturătoare ironie.

— Văd că nu te prea pricepi la călătorii interplanetare. Află, dragul meu, că racheta străbate distanţa până acolo într-un răstimp care durează de la opt la zece minute. Dar când sunt transportate persoane nedeprinse, zborul se încetineşte puţin. Pentru a se profita de forţa centrifugă, racheta este lansată în sensul rotaţiei Pământului, sub un unghi de douăzeci şi cinci de grade fată de orizont. În primele zece secunde viteza creşte până la cinci sute de metri pe secundă, scade puţin până când racheta străpunge pătura atmosferică, ca să crească din nou când aceasta începe să se rarefieze.

— De ce scade viteza când racheta trece prin atmosferă? Din cauza rezistenţei pe care o opune?

— Frânarea atmosferică n-ar conta. Viteza prea mare ar face însă ca, prin frecare, să se încingă din cale afară învelişul rachetei. Apoi, nu uita că odată cu viteza sporeşte şi greutatea. Şi, crede-mă pe mine, nu e prea plăcut să-ţi simţă corpul de zece ori mai greu.

— Dar n-o să ne transformăm în fripturi din cauza frecării învelişului rachetei de atmosferă?

— Fii fără grijă. Cel mult o să transpiraţi oleacă. Atât. Trebuie să ştii că învelişul rachetei se compune din trei straturi. Cel interior este confecţionat dintr-un metal foarte rezistent şi are ferestre de cuarţ acoperite cu sticlă obişnuită, şi uşi care se închid ermetic. Al doilea e dintr-un material care se topeşte numai la temperaturi extrem de înalte. Acest înveliş aproape nu lasă să treacă căldura. În sfârşit, cel exterior, cu toate că e relativ subţire, e făcut dintr-un metal foarte greu fuzibil. Presupunând că stratul superior se va încălzi până la incandescenţă, cel din mijloc va opri căldura, nelăsând-o să pătrundă în interiorul rachetei. Gândeşte-te însă că, pe deasupra, mai există şi o excelentă instalaţie de răcire. Gazul de răcire circulă neîntrerupt între învelişuri, pătrunzând printr-un strat intermediar spongios, care este şi el rău conducător de căldură.

— Doctore, vorbeşti ca un adevărat inginer.

— Păi, în condiţiile noastre, să nu vrei şi tot devii inginer. E mai uşor să adaptezi racheta la organismul omului decât organismul la condiţii neobişnuite de viaţă. De aceea, în chip firesc, colaborez strâns cu tehnicienii. Ehei, dacă ai fi asistat la primele experienţe! Câte eşecuri, câte jertfe pe altarul zborurilor cosmice!

— Au fost şi… Jertfe omeneşti?

— Da, au fost.

Am cam băgat-o pe mânecă, dar nu mai puteam da înapoi.

Când m-am întors la hotel, Tonia mă anunţă cu un aer victorios:

— Ştiu totul. Doctorul mi-a spus că eşti sănătos tun. Totul s-a aranjat cum nu se poate mai bine. Mâine la douăsprezece fix ne luăm zborul. Nu-i nevoie de nici un fel de bagaje. Dimineaţa înainte de zbor – o baie şi dezinfecţie. O să primeşti rufărie şi haine sterilizate.

O ascultam ca prin vis. Frica îmi dădea o stare de stranie ameţeală. Inutil să povestesc cum am petrecut ultima noapte pe Pământ şi ce gânduri mi-au frământat creierii…

VI. „PURGATORIUL”

Iată şi zorii. Ultima dimineaţă pe Pământ. M-am sculat cu moartea în suflet şi m-am uitat pe fereastră. Ardea pe cer un soare strălucitor. Deşi nu-mi era foame, am înghiţit totuşi în silă micul dejun şi m-am dus să mă „purific” de microbi pământeşti. Această procedură a durat mai bine de o oră. Medicul bacteriolog m-a ameţit cu tot felul de cifre. Cică în straiele mele terestre şi-ar fi găsit adăpost miliarde de microbi. Cum s-ar zice, umbli prin lume fără să-ţi pese, deşi ai asupra ta tifosul, paratifosul, dezinteria, gripa, tusea măgărească şi, dacă nu mă înşală memoria, chiar şi holera. Mi-au găsit pe mâini bacili pioceanici şi ai tuberculozei. Pe pantofi – dalac. Prin buzunare sălăşluia bacilul tetanosului. În cutele paltonului febra recurentă era în bună vecinătate cu febra aftoasă. Turbarea, variola şi erizipelul preferaseră pălăria… Când mi-a înşiruit toate astea, am început să tremur ca apucat de friguri. Uite câţi duşmani invizibili abia aşteptau prilejul să se năpustească asupra mea şi să mă înhaţe! Nu, orice s-ar spune, şi pe planeta noastră maternă, la urma urmelor, te pasc destule primejdii. Această constatare m-a făcut să-mi schimb întrucâtva părerea despre călătoria astrală în care urma să pornesc.

Mi-au făcut spălături stomacale, m-au iradiat cu nişte aparate cum nu văzusem până atunci, aparate menite să ucidă întreaga armată de microbi dăunători cuibăriţi în organismul meu. Eram literalmente stors.

— Doctore, bâiguii eu la capătul puterilor. Toate măsurile astea de precauţie sunt lipsite de sens. Parcă văd cum mă aşteaptă microbul la uşă, gata să se înfigă din nou în trupul meu.

— Aşa e, fără îndoială, dar ai scăpat cel puţin de microbii aduşi din marele oraş de unde vii. Află că în centrul

Leningradului sunt mii de bacterii la un metru cub în aer, prin parcuri numai câteva sute, iar la înălţimea turnului catedralei sfântului Isakii, doar câteva zeci. Aici, în Pamir, n-avem decât câteva bacterii la un metru cub de aer. Ce dezinfecţie mai bună vrei decât frigul, soarele puternic, lipsa de praf şi de umezeală? Pe KEŢ o să treci din nou printr-un purgatoriu. Aici facem, ca să spun aşa, doar o dereticare sumară. Abia acolo o să fii purificat cum scrie la carte. Te strâmbi, ai? N-ai ce face. În schimb o să fii sigur că n-o să contractezi nici un fel de boli infecţioase. Cel puţin acolo riscul e minim. Aici însă, precum ai văzut, boala te pândeşte la tot pasul.

— Da, într-adevăr, e o mare mângâiere, răspunsei eu în timp ce mă îmbrăcam cu hainele dezinfectate. Dacă până atunci n-o să mă prăjesc, n-o să mă sufoc, n-o să…

— Nenorocirile astea ţi se pot întâmpla şi pe pământ, mă întrerupse doctorul.

Maşina ne şi aştepta lângă bordura trotuarului. Aproape imediat ieşi şi Tonia din pavilionul rezervat femeilor. Se aşeză zâmbind lângă mine pe banchetă. Pornirăm.

— Te-au curăţat bine?

— Grozav! Am dat jos trei sute de cuadrilioane, două sute trilioane şi o sută bilioane de microbi.

M-am uitat la Tonia. Bronzată, cu obrajii uşor rumeniţi, părea mai proaspătă ca oricând. Era atât de calmă de parcă ne-am fi dus la o promenadă prin Parcul de cultură şi odihnă. Bine am făcut că m-am învoit s-o însoţesc!

E amiază. Soarele s-a înălţat în vârful bolţii. Cerul senin are limpezimea cristalului de stâncă. Zăpada scânteiază în munţi, albăstresc torentele încremenite ale gheţarilor, văile răsună de cântecul zglobiu al pâraielor şi cascadelor, iar jos, pe văi, se aştern pajişti verzi presărate cu turme de oi ce par de aici bulgări de omăt. Soarele dogorăşte, dar vântul aduce pe aripile lui suflarea de gheaţă a munţilor. Ce plin de splendori e pământul nostru! Şi când te gândeşti că numai peste câteva minute îl voi părăsi ca să mă pierd în

abisul negru al cerului. E mai plăcut să citeşti despre asemenea aventuri în romane…

— Uite şi racheta noastră! Se bucură Tonia. Parcă ar fi o băşică de peşte, zău aşa!

Rotofeiul doctor ne şi aştepta. Coborând din maşină, din obişnuinţă am dat să-i strâng mâna, dar el o trase, ca fript, la spate.

— Nu uita, dragul meu, că eşti dezinfectat. Nu mai ai voie să te atingi de nimic pământesc.

Parcă aş fi un proscris. Noroc că şi Tonia e „celestă”. Am luat-o la brat şi am pornit spre rachetă.

— Iată şi opera noastră, spuse doctorul, arătându-ne racheta. În vocea sa răzbătea o abia perceptibilă undă de foarte terestră mândrie. După cum vedeţi n-are roţi, iar în loc de şine lunecă pe nişte jgheaburi de oţel. În corpul rachetei sunt săpate mici adâncituri pentru bilele pe care se mişcă. Curentul necesar pentru accelerare este furnizat de o uzină electrică terestră, iar unul din jgheaburile de oţel serveşte de cablu… Să ştii că ai început să capeţi culoarea normală. Te obişnuieşti? Foarte bine. Ei, transmiteţi „celeştilor” salutări de la mine. Rugaţi-o pe Anna Ignatievna Meller să trimită raportul lunar în legătură cu racheta KEŢ 5. O femeie tare simpatică. Cred că-i medicul cu cei mai puţini pacienţi din lume. Şi totuşi, crede-mă, are destulă treabă…

Ultimele cuvinte ale doctorului fură acoperite de urletul de lup al sirenei. Trapa rachetei se deschise şi scara fu coborâtă.

— E timpul! Drum bun! Ne ură doctorul, având grijă să-şi ascundă mâinile la spate. Să-mi scrieţi!

Scara n-avea decât zece trepte care mi-au dat însă nişte palpitaţii teribile. După mine urca Tonia, urmată de mecanic. Pilotul se instalase de mult în faţa aparatelor de zbor. Eram destul de înghesuiţi în încăperea strâmtă, luminată de un bec electric. Parcă am fi fost în cabina unui minuscul ascensor.

Uşa se închise fără zgomot. „Ca un capac de coşciug”, mă fulgeră un gând bizar. Legătura cu pământul era întreruptă.

VII. O SCURTĂ CĂLĂTORIE

Deoarece jaluzelele cabinei erau închise, nu vedeam ce se petrece afară. Aşteptam cu încordare prima zdruncinătură. Acele ceasornicelor se suprapuseră pe cifra douăsprezece, dar nu simţeam nici o mişcare. Ciudat! Să ştii că a intervenit ceva care întârzie startul.

— Mi se pare că am şi pornit! Spuse Tonia.

— Eu nu simt nimic.

— Probabil pentru că racheta se mişcă încet şi lin pe bilele care ţin loc de roţi.

Şi iată că de unde până atunci şedeam ţeapăn, m-am pomenit dintr-o dată răsturnat în fotoliu.

— Precis că am pornit! Exclamă Tonia. Acum îţi dai seama? Parcă o forţă te lipeşte de spetează.

— Da, da.

Liniştea fu zguduită de o explozie care se transformă într-un vuiet prelung. Racheta începu să trepideze mărunt. Nu mai era nici o îndoială: zburam. Temperatura creştea cu fiecare clipă. Centrul de greutate începu să se deplaseze spre spate. La un moment dat avui impresia că nu şed într-un fotoliu, ci sunt întins în pat cu genunchii ridicaţi. Era, probabil, momentul când racheta se angaja pe verticală.

— Parcă am fi nişte gândaci răsturnaţi pe spate, râse Tonia.

— Şi striviţi sub o cărămidă zdravănă, mormăii eu Mă apasă destul de zdravăn pe piept…

— Şi pe mine. Ce să mai spun de mâini! Le simt ca de plumb. Nici nu le pot ridica.

Când exploziile încetară, ne simţirăm mai bine. În pofida straturilor izolatoare şi a sistemului de răcire, se făcuse foarte cald: străbăteam atmosfera şi racheta se încingea din cauza frecării. Un nou răgaz. Exploziile conteniseră. Am răsuflat uşurat. Deodată o izbitură scurtă şi puternică mă trânti pe coasta dreaptă. O catastrofă! Ne vom prăbuşi în Pamir! Degetele mi se încleştară spasmodic de umerii Toniei.

— Ne-am ciocnit de un bolid!

Pe faţa palidă a Toniei ochii erau dilataţi de groază, dar îmi răspunse cu calmul ei obişnuit:

— Ţine-te de spetează ca mine.

Imediat racheta se redresă. În cabină parcă e mai răcoare. Niciodată nu ne-am simţit trupul atât de uşor. Ridic mâinile, dau din picioare. E minunat! Când dau să mă scol, mă desprind încet de fotoliu şi rămân suspendat în aer. Cobor apoi lin la locul meu. Tonia dă din mâini ca o pasăre în zbor şi cântă. Râdem amândoi. E o senzaţie nespus de plăcută.

Deodată, ca prin minune, jaluzelele ce acoperă luminatoarele se deschid şi în faţa noastră se întinde priveliştea cerului spuzit de stele. Aştrii nopţilor bat uşor în cărămiziu şi nu sclipesc. Calea Lactee este împestriţată cu stele de diferite culori şi nu apare de loc în culoarea aceea alburie-lăptoasă care se vede de pe Pământ.

Tonia îmi arată un astru mai mare în imediata vecinătate a stelei Alfa din Carul mare – un astru nou într-o constelaţie cunoscută.

— E Steaua KEŢ!

În nemărginirea aceasta de stele fără sclipiri, ea singură îşi licăreşte razele, care sunt rând pe rând roşii, verzi, portocalii. Uneori îşi înteţeşte strălucirea, alteori ai zice că e gata să se stingă, pentru ca imediat să izbucnească din nou ca o văpaie! Steaua creşte văzând cu ochii apropiindu-se încet de marginea dreaptă a ferestrei. Prin urmare

racheta se îndreaptă spre ea pe o traiectorie curbă. Dinspre stea ţâşnesc fascicole de raze lungi, albastre, apoi dispare din cadrul ferestrei. Acum nu se văd pe fondul întunecos al cerului decât stele şi nebuloase alburii. Aceste îndepărtate lumi stelare par acum la o aruncătură de băţ.

Jaluzelele se închid. Rachetele mici, ajutătoare, reintră în funcţiune. Nava execută felurite manevre. Tare aş fi curios să văd cum va „acosta” în rada rachetodromului cosmic…

O zdruncinătură extrem de uşoară şi – stop! Oare chiar să fi ajuns la ţinta călătoriei? Încercam o senzaţie foarte ciudată, de parcă corpul nostru n-ar cântări nimic.

Uşa cabinei de comandă se deschide. Prinzându-se de nişte scoabe, căpitanul coboară în poziţie culcată. În urma lui, tot târâş, vine spre noi un tânăr pe care nu l-am văzut până acum.

— Vă rog să ne scuzaţi pentru cele câteva momente neplăcute din timpul călătoriei. Tânărul meu practicant e de vină: a bracat prea brusc direcţia! Bănuiesc că aţi căzut din fotolii…

Căpitanul îi dădu tânărului un bobârnac, făcându-l să zboare într-o parte, uşor ca un fulg de păpădie.

— Am ajuns cu bine. Puneţi-vă hainele călduroase şi măştile de oxigen. Apoi, adresându-se către tânărul pilot: Ajută-i, Filipcenko.

Din cabină apăru mecanicul de bord, înveşmântat într-un costum cosmic care semăna cu al unui scafandru, cu deosebirea că era mai mic şi mai puţin greoi. Pe umeri avea o pelerină dintr-un material subţire şi strălucitor ca aluminiul.

— Vedeţi pelerinele astea? Ne instrui căpitanul. Deprindeţi-vă să le daţi la o parte când vă e frig şi dimpotrivă, să vă înfăşuraţi în ele când e prea cald: au însuşirea să respingă razele solare.

Ajutaţi de mecanic şi de căpitan, ne-am îmbrăcat repede în hainele astrale, aşteptând cu emoţie clipa debarcării.

VIII. SUNT UN NOU-NĂSCUT

Ne-au cerut să intrăm în camera atmosferică şi au început să evacueze treptat aerul. După ce s-a format aşa-numitul „vid interplanetar”, s-a deschis uşa.

Când să coborâm – nici urmă de scară. Racheta era culcată pe o parte. Trecând pragul, am încremenit de uimire, aproape orbit: în faţa mea se contura, strălucitoare, o sferă uriaşă, cu un diametru de câţiva kilometri.

Nici n-am apucat să fac primul pas că s-a şi ivit lângă mine un „selenit” într-un costum cosmic. Cu o abilitate şi o iuţeală extraordinară mi-a prins încheietura braţului într-un laţ de mătase. Frumoasă primire! Indignat, am smucit mâna şi am bătut din picior. În aceeaşi clipă m-am pomenit zvârlit la vreo zece metri înălţime. Noroc de „selenit” care nu-şi pierduse cumpătul şi ţinând în mână capătul şnurului de mătase m-a tras înapoi, pe luciul argintiu al globului. Abia atunci mi-am dat seama că dacă nu era lasso-ul ăsta, la prima mişcare imprudentă aş fi ţâşnit în spaţiul cosmic de unde nu le-ar fi fost prea uşor să mă aducă înapoi. Vă veţi întreba însă cum de nu l-am tras după mine pe omul care mă ţinea legat? Aceeaşi întrebare mi-am pus-o şi eu. Răspunsul l-am primit, uitându-mă la suprafaţa strălucitoare a sferei şi văzând acolo numeroase scoabe în care îşi înfipsese picioarele ghidul meu.

La câţiva paşi de mine stătea Tonia, legată şi ea de capătul unui arcan. Am dat să mă apropii, dar însoţitorul meu îmi bară drumul. Prin geamul căştii văzui un chip tânăr şi surâzător. Lipindu-şi casca de a mea ca să-l pot auzi, îmi spuse:

— Ţine-mă bine de mână!

M-am supus. În clipa aceea el îşi trase piciorul din scoabă şi făcu un salt. În spatele său fulgeră o flacără. O smucitură

şi iată-ne zburând deasupra suprafeţei sferice. Călăuza mea purta pe spate, ca pe o raniţă, o rachetă portativă pentru curse interplanetare de scurtă durată. Trăgând „focuri” din pistoalele aşezate în diferite direcţii spre a regla mersul, mă antrena tot mai departe pe o traiectorie ce descria un arc deasupra globului. Cu toată dexteritatea însoţitorului, lipsa mea de îndemânare şi exerciţiu îşi spunea cuvântul: făceam nişte tumbe de clovn, zburând când cu capul în sus, când cu capul în jos, dar fără să simt aproape nici un aflux de sânge.

După puţin timp racheta noastră se pierdu dincolo de orizont. Acum zburam deasupra golului ce se căsca între rachetodrom şi Steaua KEŢ. La drept vorbind „zburam” e un fel de a spune, deoarece aveam impresia că stăm pe loc şi un tub strălucitor se apropie vertiginos de noi mărindu-şi tot mai mult proporţiile. Apoi tubul se răsuci în jurul axei transversale, întorcându-se spre noi cu un capăt acoperit de o calotă lucioasă. Văzut din acest unghi, tubul părea o bilă de dimensiuni nu prea mari în comparaţie cu rachetodromul. Şi iată că această bilă venea vertiginos spre noi – cu viteza unei bombe. Prea plăcut nu era, vă mărturisesc, să vezi această bombă strălucitoare gata să te facă zob. Deodată, cu o iuţeală extraordinară, bomba descrise un semicerc şi ne pomenirăm că o avem în spatele nostru: ghidul ne călăuzise în aşa fel mişcarea, încât să ne întoarcem cu spatele la Stea, pentru a frâna coborârea. Câteva explozii scurte, o senzaţie de parcă cineva îţi lipeşte pe spinare o palmă uriaşă şi însoţitorul meu se prinse de o scoabă aflată pe suprafaţa emisferei.

Era vizibil că ne aşteptau. De cum am „abordat” se deschise o uşă a calotei. Însoţitorul mă împinse înăuntru, intră şi el, apoi uşa se închise automat în urma noastră.

Ne găseam din nou într-o cameră atmosferică, luminată electric. Pe pereţi – manometre, barometre şi termometre. Călăuza mea privea atent aparatele. Când presiunea şi temperatura atinseră anumite valori, începu să-şi scoată

haina de scafandru cosmic, invitându-mă printr-un gest să-i urmez exemplul.

— Cum ţi-au plăcut tumbele? Mă întrebă râzând. Am făcut-o dinadins.

— Voiai să te distrezi pe socoteala mea, mă supărai eu.

— Cum se poate să-ţi treacă prin gând aşa ceva? Mi-era teamă că, neştiind să te foloseşti de pelerina termoregulatoare, ai să fii crunt încercat de frig şi de căldură. De aceea, te-am răsucit ca pe o oaie la frigare ca să te „rumeneşti” pe toate feţele, mă lămuri el ieşind în sfârşit din costum. Şi acum dă-mi voie să mă recomand: Kramer, laborant biolog. O să lucrezi şi dumneata la noi?

— Da. Şi tot ca biolog. Mă numesc Artemiev Leonid Vasilievici.

— Perfect! Înseamnă că o să lucrăm împreună.

Când am început să mă dezbrac, mi-am dat seama că faimoasa lege a fizicii: „acţiunea este egală cu reacţiunea” se înfăţişează aici în forma cea mai pură, nealterată de gravitaţia terestră. Toate obiectele – şi întocmai ca ele – şi omul se transformau în „aparate cu reacţie”. Când mi-am aruncat „jos” costumul – fireşte „jos” în accepţia terestră – m-am săltat în aceeaşi clipă spre tavan. Vă rog să mă lămuriţi: eu am aruncat costumul sau, de fapt, el m-a aruncat pe mine?

— Iar acum ne vom purifica în camerele de dezinfecţie, mă informă Kramer.

— Păi, dumneata ce să cauţi acolo?!

— Cum aşa? Nu te-am atins?

„Asta-i bună! Parcă aş fi fost dintr-un ţinut bântuit de ciumă”.

Şi iată-mă din nou în „purgatoriu”. Aparate bâzâitoare care îţi deretică tot trupul cu raze invizibile, haine sterilizate şi din nou vizita medicală – ultima, sper – în micuţul ambulatoriu al „medicului astral”. Aici nici scaune, nici mese. Numai dulapuri cu instrumente medicale, fixate de pereţi.

Medicul, Anna Ignatieva Meller, era o femeie scundă, delicată şi foarte vioaie. Îmbrăcată într-o rochie uşoară, argintie, nu părea de loc să aibă cei patruzeci de ani ai ei. I-am transmis salutările şi rugămintea „medicului pământean” din oraşul KEŢ.

După dezinfecţie, m-a informat că în hainele mele pământene se mai găsiseră un număr apreciabil de microbi.

— O să le scriu neapărat celor de la secţia sanitară din oraşul KEŢ să dea mai multă atenţie unghiilor. Sub ale dumitale, de pildă, am găsit o colonie întreagă de bacterii. Să nu ne mai trimită pe nimeni aici înainte de a-şi tăia şi a-şi curăţi bine unghiile. Eşti perfect sănătos şi, în momentul acesta, relativ curat. Îndată o să chem pe cineva să te conducă în camera dumitale şi să-ţi dea să mănânci.

— Să mă conducă? Să-mi dea de mâncare! Bine, dar drept cine mă luaţi? Nu sunt nici bolnav, nici copil. O să fiu în stare să merg şi să mănânc fără ajutorul nimănui.

— Nu te mai lăuda! În Cosmos nu eşti decât un prunc nou născut…

Zicând aceste cuvinte mă înghionti uşor. Zburai spre perete şi, ricoşând, m-am pomenit proiectat în mijlocul încăperii, unde rămasei suspendat, bălăbănindu-mi picioarele într-un mod caraghios, spre hazul de nedescris al doctoriţei.

— Ei, acum te-ai convins? Şi nu uita că aici mai avem totuşi o oarecare greutate. Nu spuneam că eşti ca un prunc? Acum hai, copăcel!

Copăcel, pe dracu'! Abia după un minut picioarele mele izbutiră să atingă din nou podeaua. Cum am încercat însă să fac un pas, am ţâşnit iar în sus. M-am izbit cu capul de tavan, dar, ce-i drept e drept, aproape n-am simţit lovitura. Cuprins de o caraghioasă disperare, am început să dau din mâini. În clipa aceea se deschise uşa şi intră biologul Kramer, prima mea cunoştinţă de pe Steaua KEŢ. Când m-a văzut, l-a umflat râsul, nu alta.

— Ia-l la remorcă pe copilaş, dragă Kramer, şi du-l în camera şase, îi spuse Anna Ignatieva. Nu prea suporta încă aerul rarefiat, aşa că ai grijă să-i dai o jumătate de raţie.

— Nu s-ar putea ca acum, la început, să-mi daţi presiunea normală? O rugai eu.

— Ajunge jumătate. Ce dracu', trebuie odată şi odată să te obişnuieşti!

— Dă-mi mâna, îmi spuse Kramer.

Vârându-şi picioarele în baretele de piele fixate pe podea, se apropie de mine destul de repede şi, prinzându-mă de centură, mă trase afară. Aici mă învârti ca pe o minge şi mă zvârli în lungul culoarului. Ţipai din toate puterile, dar era prea târziu: zburam. Şutul fusese calculat în aşa fel încât, după ce străbătui în diagonală vreo zece metri, mă apropiai de un perete.

— Apucă-te de curea! Îmi strigă Kramer.

Aceste curele, ca nişte mânere de port-pied erau agăţate pretutindeni: pe pereţi, pe jos, în tavan. M-am prins zdravăn de curea, aşteptându-mă la o smucitură, dar constatai cu uimire că oprirea nu mă costă nici un efort. Kramer ajunsese de-acum lângă mine. Deschise o uşă şi, luându-mă sub braţ ca pe un pachet, pătrunse într-o încăpere cilindrică unde nu văzui nici pat, nici masă şi nici măcar un scaun. Numai curele pe pereţi şi o fereastră mare cu o perdea verzuie, transparentă. Lumina din cameră era tot verzuie.

— Simte-te ca la dumneata acasă. Acuş o să-ţi mai adaug puţin oxigen.

— Spune-mi, Kramer, de ce rachetodromul e separat de Stea?

— E o inovaţie recentă. Înainte rachetele se opreau direct aici. Dar nu toţi piloţii sunt destul de îndemânateci ca să evite un şoc la abordare. Într-o zi, căpitanul lui KEŢ 7 s-a ciocnit destul de tare de Stea. Din cauza zdruncinăturii s-au făcut ţăndări geamurile din Sera mare şi o parte din plante au pierit. Nici până azi nu s-au putut termina reparaţiile.

După acest accident inginerii noştri au hotărât să construiască rachetodromul la oarecare distanţă. În prima fază rachetodromul avea forma unui uriaş disc plan. Experienţa ne-a învăţat însă că o emisferă e mult mai potrivită. Când se vor termina reparaţiile, vom face ca Steaua KEŢ să se rotească cu seră cu tot în jurul axei sale transversale. Datorită forţei centrifuge, o să apară atunci şi gravitaţia.

— Dar ce sunt razele multicolore pe care le-am văzut în timpul zborului, ţâşnind dinspre Stea?

— Semnale luminoase. Recunoaşte că nu-i uşor să găseşti o steluţă pierdută în nemărginirea cerească. De aceea am recurs la un „foc bengal”. Ei, cum te simţi? Respiri mai uşor? Să ştii că mai mult nu-ţi pot oferi: o să te îmbeţi de atâta oxigen pur. Nu ţi-e cald?

— Dimpotrivă, mi-e cam răcoare. Dintr-un salt, Kramer fu lângă fereastră şi dădu în lături perdeaua. Camera fu inundată de razele orbitoare ale soarelui. Temperatura începu să crească repede. Apoi Kramer zbură spre peretele celălalt şi trase jaluzelele.

— Vino s-o admiri pe frumoasa frumoaselor! M-am îndreptat spre fereastră şi am amuţit de încântare. Pământul acoperea o jumătate de boltă. Văzut de la o mie de kilometri depărtare nu părea o emisferă convexă, cum mă aşteptam, ci, dimpotrivă, concavă. O negură subţire îi învăluia marginile de o configuraţie capricioasă, crestate de piscurile munţilor. Contururile erau fireşte vagi. Dincolo de marginile Pământului se zăreau nişte pete cenuşii, alungite – norii umbriţi de pătura groasă a atmosferei. Mai spre centru, alte pete, de data aceasta luminoase. Am recunoscut Oceanul îngheţat, ţărmurile Siberiei şi ale Europei septentrionale. Polul Nord era vizibil ca o pată sclipitoare. Soarele se reflecta în marea Barenţ ca o minusculă scânteie.

În timp ce mă desfătam cu priveliştea aceasta uluitoare, Pământul începu să semene cu luna în descreştere. Nu

puteam să-mi iau ochii de la semiluna asta gigantică, luminată din belşug de soare.

— Steaua KEŢ – mă lămuri Kramer – se mişcă spre est, înconjurând Pământul în răstimp de o oră şi patruzeci de minute. Prin urmare la noi ziua nu durează decât şaizeci şi şapte de minute, iar noaptea treizeci şi trei. Peste vreo patruzeci ori cincizeci de minute intrăm în umbra Pământului…

Partea întunecoasă a Pământului abia se putea desluşi la lumina reflectată a Lunii. Hotarul dintre zona întunecoasă şi cea luminoasă era demarcat precis de nişte zimţi uriaşi, întunecaţi – umbrele munţilor. Deodată apăru şi Luna, cea veritabilă. Părea foarte apropiată, însă de dimensiuni mai mici decât acelea cu care eram obişnuit pe Pământ.

În sfârşit Soarele dispăru în spatele Pământului. Acum planeta noastră contura ca un fel de disc negru – în mijlocul unui nimb strălucitor – zorile. Erau razele Soarelui care luminau atmosfera terestră. Reflexele trandafirii jucau până şi pe pereţii camerei noastre.

— După cum vezi, aici nu ne învăluie niciodată întunericul, spuse Kramer. Când Luna dispare în spatele Pământului, văpăile aurorei sau ale asfinţitului înlocuiesc perfect lumina astrului.

— Am impresia că s-a făcut destul de rece.

— E răcoarea nopţii. Dar această scădere a temperaturii nici nu merită să fie luată în seamă. Stratul mijlociu al învelişului staţiei noastre o fereşte de pierderile de căldură. Mai adaugă marea cantitate de căldură iradiată de Pământ, precum şi faptul că aici, pe Steaua KEŢ, nopţile sunt extrem de scurte şi o să-ţi dai seama că nu există nici o primejdie să îngheţi. Pentru noi, biologii, e o fericire. Fizicienilor însă nu le convine treaba asta: îţi închipui cât trebuie să se chinuiască până obţin temperatura apropiată de zero absolut de care au nevoie pentru experienţe. Ca un uriaş cuptor, Pământul radiază căldură chiar şi la o depărtare de mii de kilometri. Plantele din seră suportă bine răcoarea

nopţilor scurte. Nici nu punem în funcţiune radiatoarele electrice. Avem o climă de munte fără egal. Peste câteva zile or să se rumenească până şi obrajii dumitale palizi de leningrădean. Eu, unul, de când sunt aici, am prins în greutate şi am o poftă de mâncare de speriat…

— Află, dragă prietene, că şi mie mi s-a făcut foame.

— Hai atunci la cantină, mă pofti Kramer, întinzându-mi o mână bronzată.

Mă scoase în culoar şi pornirăm ţopăind şi agăţându-ne de curele.

Cantina era o sală mare, cilindrică, inundată în lumina aurie a „zorilor”. Fereastra mare, zăbrelită, cu geamuri groase, era împodobită cu plante agăţătoare de un verde strălucitor cum nu văzusem pe Pământ.

— Uite-l şi pe dumnealui!

Recunoscui glasul doctoriţei Meller şi întorsei instinctiv capul. O văzui agăţată de perete ca o rândunică. Lângă ea – Tonia într-o rochiţă subţire de culoarea crinului. Dezinfectarea îi stricase coafura şi părul îi flutura vâlvoi. I-am zâmbit cu o neascunsă bucurie.

— Poftiţi la „masă”, ne invită doctoriţa. Cu ce să vă ospătăm?

Pe o poliţă se înşirau borcane închise ermetic de diferite forme: sferice, cubice etc.

— O să vă hrănim cu biberonul. Vă dăm hrană lichidă – griş cu lapte… Dacă v-am oferi altfel de mâncare, aţi scăpa-o din mâini şi n-aţi mai putea s-o prindeţi. Noi preferăm regimul vegetarian, mai ales că avem „plantaţii” proprii. În borcanul acesta găsiţi cremă de mere, dincoace orez cu căpşuni, caise, piersici, compot de banane. Avem şi nişte napi KEŢ cum n-aţi mâncat pe Pământ. La alegere! Doriţi napi?

Doctoriţa luă de pe poliţă un cilindru din care se desprindea într-o parte o ţeavă subţire. În partea opusă se afla o altă ţeavă, mai groasă, pe care doctoriţa o introduse în orificiul unei pompe. Punând-o în funcţiune, în vârful

tubului apăru o spumă gălbuie. Cu un gest graţios întinse Toniei cilindrul:

— Suge! Dacă vezi că nu merge, mai pompează puţin. Tubul e sterilizat. Ce te strâmbi? Da, ai dreptate, vesela noastră nu are frumuseţea amforelor greceşti, în schimb e cea mai nimerită pentru condiţiile de aici.

Tonia se supuse cu oarecare şovăială.

— Ei?

— E delicios.

Kramer îmi întinse şi mie un „biberon”. Într-adevăr, ce să spun, pireul din „napi KEŢ” era foarte gustos. Ca de altfel şi compotul de banane. Abia pridideam să pompez. Veni rândul jeleului de caise şi cremei de căpşuni.

Înfulecam cu poftă. Tonia însă părea cu gândul aiurea şi nu mânca aproape nimic. Pe culoar am prins-o de mână şi am întrebat-o:

— Ce-i cu tine, Tonia?

— Am fost adineauri la directorul Stelei KEŢ ca să mă interesez de Evgheniev. Nu mai e aici. A plecat într-o lungă călătorie interplanetară.

— Şi, pornim mai departe după el?

— În nici un caz! Trebuie să ne apucăm de lucru. Totuşi directorul mi-a spus că n-ar fi de loc exclus ca tu să pleci într-o călătorie interplanetară.

— Unde? Mă îngrozii eu.

— Nu ştiu încă, în Lună, în Marte, poate şi mai departe…

— Nu se poate lua legătura cu Evgheniev prin radio?

— Ba da. Numai cu Pământul nu are KEŢ legături radiofonice. Din cauza zonei lui Heaveside, care respinge undele hertziene. Aceasta va fi de altfel şi sarcina mea ştiinţifică: să încerc a străpunge cu fascicole de unde scurte acest strat, ca să stabilim legătura prin radio cu Pământul. Deocamdată, legătura este asigurată numai de telegraful optic. Impulsurile reflectorului de un milion de lumini sunt perfect recepţionate pe Pământ dacă nu se ridică vreun zăgaz de nori. Noroc că deasupra Pamirului, în oraşul KEŢ,

cerul e aproape întotdeauna senin. Cu navele aflate în spaţiul cosmic se comunică însă regulat prin radio… Tocmai mă duc la staţie. Să vedem, poate izbutesc să stabilesc legătura cu racheta care explorează spaţiul cosmic între Steaua KEŢ şi Lună. Da, să nu uit: directorul te-a rugat să treci pe la el. După ce-şi consultă ceasul de la mână, Tonia adăugă: azi nu mai ai când. Ştii ce? Hai cu mine la staţie. E în camera numărul nouă.

Culoarul imens, inundat de lumina electrică, se pierdea în depărtare ca un tunel de metrou. Vocile noastre răsunau aici mult mai slab decât pe Pământ, datorită aerului rarefiat. Aşa că, la început, nici n-am auzit că sunt strigat de cineva.

Era Kramer. Zbura spre noi, bătând din nişte aripi nu prea mari. Pe coaste şi pe spate purta ceva care semăna cu nişte evantaie.

— V-am adus şi aripi. Aşa o să deveniţi adevărate făpturi cereşti. Când sunt strânse seamănă într-o oarecare măsură cu cele ale liliecilor. Le prindeţi de încheieturile mâinilor. Sunt pliante şi rabatabile, aşa că n-o să vă stinghereasc㠄 la lucru…

Kramer ne fixă cu îndemânare la mâini aripile acestea de mărimea unei frunze de brusture şi ne arătă cum să umblăm cu mecanismul. După aceea se depărtă. Cuprinşi de o adevărată frenezie a zborului, Tonia şi cu mine ne apucarăm imediat să facem exerciţii. Cotind când nici nu ne aşteptam, ne ciocneam cap în cap şi ne izbeam de pereţi, fără să simţim însă nici cea mai mică durere.

— Într-adevăr, parcă am fi nişte lilieci, se amuză Tonia. Hai să vedem cine ajunge primul la staţie.

Ne-am desprins din loc.

— De ce o fi atât de pustiu coridorul ăsta? Mă mirai eu.

— Cum de ce? La ora asta toată lumea e la lucru. Am auzit însă că seara oamenii roiesc pe aici ca nişte cărăbuşi într-o zi cu soare.

Ne-am apropiat de camera numărul nouă. Tonia apăsă pe un buton şi uşa se deschise fără zgomot. Rămăsei cu gura căscată: radiotelegrafistul era cocoţat în „tavan”. Cu casca pe urechi recepţiona o radiotelefonogramă.

— Gata, ne spuse el, vârând bloc-notes-ul în geanta de la centură care îi ţinea loc de masă de scris. Vreţi să vorbiţi cu Evgheniev? O să încerc să vă dau legătura.

— E oare atât de greu? Se nelinişti Tonia.

— Nu, dar tocmai azi emiţătorul pe unde lungi are toane. Să prind pe unde scurte racheta care se înalţă în spirală deasupra Pământului este, desigur, mai complicat. Un moment, vă rog, numai să calculez poziţia rachetei.

Atingând din nebăgare de seamă peretele, radiofonistul fu proiectat în direcţia opusă, dar firul de la cască îl trase înapoi. Omul îşi scoase carnetul şi aruncând o privire la cronometru se afundă în tot felul de calcule. După aceea acordă aparatul pe lungimea de undă necesară.

— Alo! Alo! Aici Steaua KEŢ! Da, da! Dă-mi-l pe Evgheniev la aparat. Nu-i acolo? Cum se întoarce, transmite-i să ne cheme. O nouă angajată a noastră vrea să-i vorbească. Cum o cheamă?

— Antonina Gherasimova, îi suflă Tonia.

— Tovarăşa Gherasimova. Se aude bine? Aşa, cum zici? Aţi prins mulţi? La mai mare.

Închise aparatul.

— Până în trei ore Evgheniev nu se întoarce. Face o mică plimbare prin spaţiu să vâneze asteroizi mai mărunţei. Un material de construcţie excelent: fier, aluminiu, granit… Când ne cheamă Evgheniev vă comunic.

IX. LA BIBLIOTECĂ

Seara, la ceai, Kramer mă întrebă:

— Ţi-ai întocmit vreun program? Citindu-mi pe faţă nedumerirea, continuă: nu te mai mira aşa. Cu toate că la noi o zi şi o noapte nu durează decât o sută de minute, ne-am organizat din obişnuinţă un regim de viaţă aidoma cu cel de pe Pământ. Facem „noapte” închizând jaluzelele şi dormim câte şapte zile „astrale” la rând. Acum e opt după ora Moscovei şi, precum vezi, ziua de lucru s-a terminat. N-ai vrea să ne vizitezi biblioteca?

— Bucuros.

Ca şi celelalte încăperi de pe Steaua KEŢ, biblioteca avea o formă cilindrică. Nici urmă de ferestre. De-a lungul pereţilor laterali numai sertare. De la uşă până la peretele opus erau întinse patru coarde de care se ţineau cititorii deplasându-se prin acest straniu coridor. În intervalul dintre culoarul de coarde şi pereţii laterali, se înşirau nişte cuşete cu plasă. În aerul ozonat stăruia parfum de cetină. Tuburile fluorescente montate între sertare răspândeau o lumină blândă, dulce.

Linişte. Pe câteva cuşete sunt întinşi comod oameni cu capul vârât într-un fel de cutii negre. Din când în când, „cititorii” răsucesc butoanele de pe pereţii cutiei.

Ciudată bibliotecă! S-ar zice mai curând că te afli într-o sală de tratamente medicale. Ţinându-mă de corzi îl urmez pe Kramer, spre fundul încăperii. Aici, prinsă de zidul cu sertare, o fată într-o rochie de mătase de un roşu prins, pare un splendid fluture.

— E bibliotecara noastră, Elsa Nilson. Daţi-mi voie să vă prezint, râse Kramer, îmbrâncindu-mă spre tânăra bibliotecară. Elsa mă prinse din zbor şi, în felul acesta, făcurăm cunoştinţă.

— Ce-ţi doreşte inima? Avem un milion de volume, aproape în toate limbile lumii.

Un milion de volume! Cum de încap toate aici? Ghicesc însă îndată:

— Aha, filmotecă!

— Da, cărţi imprimate pe peliculă. Se citesc cu ajutorul aparatelor de proiecţie.

— Simplu ca bună ziua, intervine Kramer. Un volum întreg imprimat filă cu filă pe peliculă nu ocupă mai mult loc decât un mosorel de aţă.

— Bine, dar ce se întâmplă cu ziarele?

— În locul lor avem radioul şi televiziunea, mă lămureşte simpatica bibliotecară.

— O bibliotecă de microfilme nu mai e o noutate, spuse Kramer. Avem aici lucruri şi mai grozave. Ei, ce program să întocmim pentru tovarăşul Artemiev? Propun la început o cronică mondială să-şi dea seama că aici, pe Steaua KEŢ, suntem la curent cu tot ce se întâmplă în lume. Apoi aş zice să-i oferim „tromba solară”.

— E un roman nou?

— Ceva de genul ăsta, răspunse Kramer, zâmbind enigmatic. Iar, ca încheiere, „Centrala atmosferică”.

Nilson încuviinţă şi scoase din sertare câteva cutiuţe plate de metal.

Kramer mă îndemnă să mă întind pe o cuşetă şi introduse cutiuţele într-o lădiţă cu butoane. Apoi îmi spuse:

— Priveşte şi ascultă!

— Nu văd şi nu aud nimic. E linişte şi beznă.

— Răsuceşte butonul din dreapta.

M-am supus. Răsună un declic urmat de un uşor bâzâit. Un mănunchi strălucitor de raze mă orbi. În aceeaşi clipă se auzi o voce: „Jungla tropicală din Africa va fi prefăcută, prin agricultura avansată, în vaste întinderi roditoare”.

Am întredeschis pleoapele. Imensitatea verde-albăstruie a oceanului sclipea sub suliţele de foc ale soarelui african. Pe întinsul apelor se zărea o flotă uriaşă înşirată în formaţie de luptă: cuirasate, supercuirasate, bastimente de linie, crucişătoare şi distrugătoare de toate tipurile. Erau printre ele şi nave vechi, pe ale căror coşuri pântecoase năvăleau rotocoale de fum negru şi gros, dar se găseau şi mai noi, cu

motoare Diesel, precum şi unele de tipul cel mai recent, cu motoare electrice.

Spectacolul mi se păru atât de neaşteptat, încât nu-mi putui stăpâni o tresărire. Cum, din nou război? Cu neputinţă: capitalismul a fost lichidat definitiv pe tot globul. Te pomeneşti că amicii vor să mă „distreze” cu vreun film vechi din timpul ultimului război, al cărui rezultat a fost triumful revoluţiei!

„Navele de război, odinioară mijloace de distrugere în masă, noi le-am transformat în cargoboturi paşnice”, continuă vocea.

— Deci asta e. Orbit de lumina prea puternică, nu băgasem de seamă lipsa turelelor din care cândva se iveau cumplitele guri de foc ale marinei militare, în locul lor se înălţau macarale. Între nave şi rada portului nou-nouţ mişunau într-o forfotă harnică sute de şalupe, remorchere şi şlepuri. Portul clocotea de freamătul muncii.

O răsucire de buton şi… Iarăşi o imagine ce aduce a vremuri de război. O tabără uriaşă. Vopsite în alb se conturează nişte corturi şi căsuţe din placaj. În faţa lor roiesc o sumedie de oameni – europeni şi băştinaşi – în haine de asemenea albe. Dincolo de tabără o perdea de fum se înalţă aproape până în zenit. Vălătucii de fum te poartă cu gândul la un incendiu de proporţii colosale…

Altă secvenţă: pădurea tropicală în flăcări. În mijlocul vârtejului de foc înaintează un şir de furgoane uriaşe – nişte cutii din plasă metalică pe şasiuri de oţel. Înăuntrul lor se află câţiva oameni, are smulg cioturile cu ajutorul unor aparate minuscule.

„Ţinuturile tropicale, care sunt cele mai însorite de pe globul terestru, au fost socotite înainte vreme inaccesibile pentru agricultura modernă. Jungle de nestrăbătut, mlaştini, fiare sălbatice, şerpi şi insecte veninoase, ucigătoarele friguri tropicale – iată ce însemnau înainte aceste locuri. Priviţi-le cum arată astăzi…”

Un şes întins brăzdat de tractoare. Negrii care conduc aceste maşini îşi dezvelesc dinţii sclipitori în zâmbete vesele. Pe orizont îşi desenează contururile blocuri şi grădini verzi, umbroase. „Regiunile tropicale vor hrăni milioane de oameni… Ideile lui Ţiolkovski prind şi aici viaţă”.

„Şi aici tot despre Ţiolkovski e vorba? Mă mir eu. Cum s-ar zice a lăsat urmaşilor idei cu carul, să le tot ajungă!”

Ca şi cum ar fi intenţionat să-mi întregească reflecţia, se perindară alte imagini, ilustrând opera de transformare a Pământului după ideile lui Ţiolkovski. Energia solară face să înflorească deşerturile; în munţii sălbatici, transformaţi cu ajutorul serelor în splendide grădini înmiresmate, răsar aşezări omeneşti; apar noi tipuri de motoare solare, de maşini acţionate prin forţa mareelor şi a valurilor mării; se răspândesc noi specii de plante, care folosesc în cantităţi mari energia soarelui…

Aici sunt în elementul meu. Realizările astea îmi sunt familiare.

Cronica mondială s-a terminat. După o scurtă pauză, aceeaşi voce a început să depene firul unei povestiri. Imaginile care ilustrau povestirea erau atât de expresive, încât aveai impresia că iei tu însuţi parte la fapte aievea întâmplate.

*

* * „Misiunea noastră era limpede: să încercam însuşirile unor sănii cu elice de un tip nou, istorisea vocea. Condiţiile cursei nu erau dintre cele mai uşoare… Trebuia să străbatem sute de kilometri prin tundră, mult dincolo de cercul polar. Ca şef al cursei, înaintam în fruntea coloanei. Coloana noastră se îndrepta spre Nord în linie dreaptă.

Era întuneric. Aurora boreală nu învăpăia văzduhul. Ne luminau calea numai farurile. Termometrul înţepenise parcă la minus cincizeci de grade. În jur, cât vedeai cu ochii.

Întinderi pustii, înzăpezite. Consultând într-una busola am mers aşa vreo două zile.

La un moment dat, în zare, cerul parcă începu să capete nuanţe vag-trandafirii.

— Îşi face apariţia aurora boreală, se bucură tovarăşul meu de drum, care conducea sania. Aşa mai merge…

După o jumătate de ceas bolta se înveşmântase spre miazănoapte într-o mantie de purpură.

— Ciudată auroră! Fără jocuri de lumini… Murmurai eu. Apoi şi culorile… Aurora boreală este, de obicei, la început verzuie şi abia mai târziu se colorează în diferite nuanţe de roz. Ceea ce vedem noi însă parcă ar fi un răsărit de soare încremenit. Singura deosebire e că se intensifică treptat, trecând de la trandafiriu la alb pe măsură ce înaintăm.

— Poate e lumina zodiacală?

— Imposibil! Nu-i nici locul, nici timpul. Şi, la urma urmelor, nici nu seamănă. Vezi? Fâşia de lumină cuprinde aproape întreg cerul de la zenit până la orizont, lăţindu-se treptat ca un con.

Absorbiţi de desfăşurarea misteriosului fenomen ceresc, nimeriserăm într-o vâlcea adâncă; panta era destul de abruptă. Era cât pe ce să facem ţăndări tălpigele saniei.

Când am ieşit afară, după câteva minute, am constatat că se mai încălzise. Într-adevăr, termometrul arăta minus 38°. Şi asta după gerul de cincizeci de grade de acum o oră.

— Poate tocmai de la lumina asta izvorăşte căldura care a înmuiat gerul, îmi dădui eu cu părerea.

— Bine, dar e neverosimil, râse tovarăşul meu de drum. O trombă de lumină care încălzeşte tundra.

Tromba îşi răsfrângea sclipirile chiar în drumul nostru, aşa că nu ne rămânea decât să ne înarmăm cu răbdare. Poate că ajungând acolo, o să putem înţelege despre ce fenomen este vorba.

Temperatura creştea o dată cu lumina. Curând tovarăşul meu stinse farurile: se vedea foarte bine şi fără ele. Deodată, ca din senin, se stârniră nişte curenţi de aer de

parcă ar fi fost atraşi de conul luminos de pe zare. În vârful conului se distingea acum secera lucitoare a planetei Venus, văzută prin binoclu.

Prin urmare, pe măsură ce ne apropiem, misterul, în loc să se lămurească, devenea dimpotrivă şi mai de nepătruns.

— Seamănă grozav cu lumina solară, exclamă tovarăşul meu, din ce în ce mai intrigat.

După scurtă vreme se făcu lumină ca ziua. Totuşi, în dreapta, în stânga şi în spatele nostru stăruia un fel de amurg neguros care se prefăcea treptat într-o noapte neagră. Vântul mătura tot mai năprasnic şesul stârnind vârtejuri de nea. Înaintam printr-un adevărat simun de zăpadă viscolită.

Temperatura însă creştea între timp vertiginos.

— Minus treizeci… Douăzeci şi cinci… Şaptesprezece… Nouă… Anunţa tovarăşul meu. Zero. Plus două grade. Şi aceasta după minus cincizeci. Acum înţeleg de ce s-a iscat vântul. „Tromba solară” încălzeşte aerul şi solul creând zone cu temperaturi diferite. Aerul rece năvăleşte pe jos spre zona caldă, iar acolo sus goneşte probabil un contracurent de aer cald.

Ne apropiarăm de regiunea aflată chiar în bătaia luminii. Fulgii zburătăciţi de vânt se topeau; viscolul luase subit înfăţişarea unei ploi care, în loc să cadă din cer, ne biciuia din spate. Zăpada se transforma în zloată. Pe povârnişurile movilelor şi în văioage susurau pâraiele. Nu se mai putea trece cu sania. Ca la semnul unei baghete magice, primăvara proaspătă risipea bezna îngheţată a nopţii polare.

Înaintând riscam să distrugem săniile. La o comandă a mea tot trenul de sănii se opri. Şoferii, inginerii, reporterii şi operatorii de cinema care participau la această cursă săriră din sănii asaltându-mă cu întrebări. Toţi erau ca şi mine extrem de intrigaţi de fenomenul acesta atât de straniu petrecut sub privirile noastre.

Am dispus să se aşeze câteva sănii lateral ca să ne fie pavăză împotriva vântului şi am ţinut o scurtă consfătuire. Toţi erau de acord că e prea riscant să înaintăm. S-a hotărât ca un mic grup condus de mine să pornească pe jos în explorare, iar ceilalţi să rămână lângă sănii. După ce se va lămuri în privinţa naturii fenomenului, grupul trebuia să se întoarcă, urmând ca apoi toată expediţia să ocolească „tromba solară” şi să-şi continue astfel drumul.

Pe locul unde ne opriserăm, termometrul arăta plus opt grade Celsius. Ne-am scos hainele de blană, îmbrăcaţi doar în costume de piele şi cizme vânătoare şi luând cu noi ceva provizii şi instrumente, am plecat.

Drumul n-a fost uşor. Din când în când ne pomeneam până la brâu în puful moale al zăpezii ori ne împotmoleam în noroi. A trebuit să ocolim pâraie, mlaştini, ba chiar şi mici lacuri. Din fericire noroiul nu acoperea decât o porţiune destul de îngustă. Se şi vedea „ţărmul” celălalt, uscat, înveşmântat într-un covor de iarbă ca smaragdul, smălţuit cu flori.

— Lumină, căldură şi iarbă verde dincolo de Cercul polar. Şi încă la sfârşit de decembrie, izbucni prietenul meu. Ciupeşte-mă să-mi dau seama dacă nu visez.

— Nu e chiar primăvară. E o insulă fermecată a primăverii în oceanul iernii polare, fu de părere altcineva dintre tovarăşii de drum. Altminteri toate bălţile şi lacurile întâlnite în cale ar fi fost năpădite de păsări.

Operatorul nostru de cinema tot meşterea ceva la aparat, dar tocmai când se pregătea să filmeze, se dezlănţui o vijelie care-l trânti în noroi cu aparat cu tot. Pledul îi fu smuls de vânt şi, ridicându-se la o înălţime ameţitoare, zbură cine ştie unde.

Uraganul nu se potolea de loc, izbindu-ne cu putere. Direcţia vântului nu era însă constantă: bătea în rafale când din spate, când din faţă, iar uneori se învârtejea nebuneşte, mai-mai să ne ia pe sus. Pesemne că ne aflam la punctul unde afluxul de aer rece, întâlnindu-se cu cel încălzit, isca

vârtejuri de curenţi ascendenţi. Aici era, aşadar, graniţa ciclonului provocat de misterioasa „trombă solară”.

Nu mai mergeam, ci ne târam de-a buşilea prin noroi, ţinându-ne unul de altul cu ultimele noastre puteri…

Când ajunserăm în sfârşit pe un sol uscat, unde domnea calmul cel mai desăvârşit, eram de-a dreptul extenuaţi. Aerul se ridica de pe pământul încălzit întocmai ca în câmp în arşiţa unei amiezi de vară. Temperatura atinsese plus douăzeci de grade.

În câteva minute ne şi uscarăm. Umblam cu hainele deschise: nimeriserăm doar în plină vară.

În apropiere se înălţa o colină acoperită cu iarbă, flori şi mesteceni polari târâtori. Iar în jur zumzăiau ţânţari, muşte şi fluturi înviaţi de razele dătătoare de viaţă.

Am urcat pe colină şi am rămas încremeniţi de uimire. Într-adevăr, priveliştea ce ni se dezvăluia părea un miraj.

Chiar în faţa noastră se aşternea un lan de grâu. Alături – un câmp cu floarea-soarelui şi altul cu porumb verde. Mai încolo se întindeau grădini cu varză, castraveţi, sfeclă, roşii, straturi de fragi şi căpşuni. Dincolo de acestea se distingea zona tufişurilor: coacăze, agrişe, ba chiar şi viţă de vie care oferea privirilor ciorchini grei de struguri copţi. Apoi veneau la rând peri, meri, vişini, portocali, iar şi mai departe mandarini, caişi şi piersici. În sfârşit, pe un teren circular din inima oazei, unde temperatura era fără îndoială foarte ridicată, creşteau portocalul, lămâiul, arborele de cacao, alternând cu plantaţii de ceai şi arbori de cafea. Cum s-ar zice, aici, pe un teren nu prea întins, erau reprezentate principalele plante cultivate în zona continentală, subtropicală şi chiar tropicală. Drumurile care străbăteau ogoarele, livezile şi grădinile aveau formă de cercuri concentrice şi de raze convergând spre centrul oazei. Iar acolo se înălţa o clădire cu cinci etaje şi cu balcoane pe al cărei acoperiş pilonul unei antene sclipea orbitor în bătaia razelor verticale. Pretutindeni, pe balcoane şi în pervazurile

ferestrelor deschise, erau puzderie de flori, iar zidurile se pierdeau în îmbrăţişarea plantelor agăţătoare…

Pe ogoare, în grădini şi în livezi lucrau oameni îmbrăcaţi în haine de vară şi purtând pe cap pălării cu boruri largi.

Am rămas câteva minute muţi de surpriză. În sfârşit, prietenul meu izbuti să rostească primele cuvinte:

— Bine, dar asta întrece orice închipuire. E ca într-un basm dintr-o mie şi una de nopţi.

Am pornit pe o cărare radială spre centrul oazei. Priveam din când în când cerul de unde se revărsa enigmatica lumină. Conul care strălucea ca Soarele lua treptat forma unui disc.

Dinspre centrul oazei se îndrepta spre noi, pe cărarea presărată cu nisip auriu şi străjuită de portocali plini de fructe coapte, un bărbat ars de soare într-o cămaşă albă, un şort la fel de alb şi cu sandale pe picioarele goale. Faţa îi era umbrită de borurile largi ale pălăriei. Încă de departe ne făcu semne însufleţite de bun venit. Când ajunse lângă noi ne spuse:

— Bună ziua, tovarăşi. Mi s-a transmis vestea că veniţi. Toată admiraţia pentru curajul de care aţi dat dovadă străbătând zona cicloanelor.

— Nimic de spus, aveţi nişte paznici de nădejde, răspunse râzând prietenul meu.

— La drept vorbind, nici nu avem împotriva cui să punem pază, replică omul în alb. Vârtejurile de la „frontieră” sunt, ca să spun aşa, un produs secundar. Dacă am fi vrut însă, am fi putut crea un baraj de vijelie, care să nu lase să pătrundă aici nici o fiinţă. Şoarece sau elefant să fi fost şi tot i-ar fi ridicat ca pe nişte fulgi la vreo zece kilometri înălţime şi i-ar fi proiectat înapoi în deşertul de zăpadă. Dar nici primejdia la care v-aţi expus nu este de dispreţuit. Aflaţi însă că înspre est există o galerie prin care poţi traversa fără nici un pericol „zona furtunilor”… Ei, dar să facem cunoştinţă. Numele meu e Crooks, William Crooks. Sunt directorul oazei experimentale. Bănuiesc că nici n-aţi ştiut

de existenţa ei: de altfel văd asta după uimirea întipărită pe feţele voastre. Şi, totuşi, nu e nici un secret. Presa, radioul s-au ocupat destul de această oază. Nu mă surprinde însă că v-a scăpat: de când oamenii muncii s-au apucat să transforme lumea, în fiecare colţ al globului se fac atâtea lucruri, încât este, într-adevăr, imposibil să fii la curent cu toate. De Steaua KEŢ aţi auzit?

— Bineînţeles, răspunsei eu.

— Ei bine, „soarele artificial", care vă arde creştetele – explică Crooks, arătând cerul – îşi datorează existenţa Stelei KEŢ. Având această primă bază cosmică, n-a mai fost nici o complicaţie să ne creăm şi un „soare" propriu. Probabil că aţi început să vă lămuriţi despre ce e vorba. E pur şi simplu o oglindă concavă, compusă din foi metalice lustruite. La înălţimea unde este plasată, când soarele se află sub linia orizontului terestru, razele sale nimeresc în luciul oglinzii care le reflectă vertical pe Pământ. Observaţi, vă rog, umbrele. Sunt verticale ca la ecuator în plină amiază. Un băţ înfipt drept în pământ nu azvârle nici un fel de umbră. În tot cursul anului temperatura se menţine aici zi şi noapte la plus treizeci de grade. Spre marginile teritoriului nostru e ceva mai scăzută din cauza afluxului de aer rece. Dar acest aflux e aproape neglijabil: de cum ajunge în apropiere aerul rece este ridicat de curenţii ascendenţi. Plantele sunt, precum vedeţi, repartizate în raport cu aceste zone de temperatură. În centrul oazei creşte până şi arborele de cacao, care este, ştiţi şi dumneavoastră, mare iubitor de căldură.

— Ce s-ar întâmpla dacă acest soare artificial s-ar stinge?

— În acest caz plantele din oaza noastră ar pieri în câteva minute. Numai că atâta timp cât străluceşte soarele adevărat, nu se va stinge nici soarele nostru artificial. Temperatura poate fi reglată prin răsucirea cu un număr oarecare de grade a plăcilor oglinzii. Aici însă este constantă. Rezultatul e că strângem câteva recolte pe an. Acest „soare" nu este decât primul din zeci şi zeci de alţi

sori similari, care se vor aprinde în curând aproape de ambii poli ai globului pământesc. O reţea întreagă de oaze la fel cu a noastră va aduce viaţa în ţinuturile polare. Treptat se va încălzi şi aerul dintre oaze. Vom aprinde un „soare” puternic deasupra Polului Nord şi vom topi străvechile gheţuri. Prin încălzirea aerului vor lua naştere noi curenţi aerieni, care vor îndulci clima pe tot întinsul emisferei boreale. Groenlanda cea îngheţată va deveni o grădină înfloritoare în care va domni o veşnică vară. În cele din urmă vom ajunge şi la Polul Sud, cu nesecatele sale bogăţii naturale. Vom smulge din încleştarea rece un întreg continent care va adăposti şi va hrăni milioane de oameni. Planeta noastră va fi cea mai frumoasă dintre planete…”

Vocea tăcu. Se făcu întuneric. Nu se auzea decât bâzâitul aparatului. Apoi lumina se reaprinse şi alte imagini neobişnuite mi se perindară prin faţa privirilor.

Pe vastele întinderi ale stratosferei, sub un cer de ardezie, gonesc nişte bolizi ciudaţi ca un soi de arici zburliţi. Sub aceste aparate plutesc, uşori, vaporoşi, norii cirus, iar mai jos se rostogolesc bolovănoşi, norii cumulus şi stratus… Prin perdeaua de nori se întrezăreşte covorul împestriţat al Pământului: petele verzi ale pădurilor, pătratele negre ale ţarinilor, şerpuitoarele fire de beteală ale râurilor şi fluviilor, paietele argintii ale lacurilor şi liniile subţiri de tot, ca trasate cu sfoară ale drumului de fier. „Aricii” zburători săgetează spaţiul în toate direcţiile, lăsând în urma lor trene de fum. Din când în când îşi domolesc goana, oprindu-se. Atunci din adâncul lor ţâşnesc fulgere orbitoare ce cad vertical pe pământ.

O cabină spaţioasă. Luminatoare din sticlă groasă de cuarţ. Aparate cum n-am mai văzut. În faţa lor trebăluiesc doi tineri. Al treilea, aşezat la o masă cu o mulţime de cadrane, dă comenzi răspicate:

— Cinci mii… Şapte… Stabilizează! Zece amperi… Cinci sute de mii de volţi… Stop… Descărcarea.

Unul din cei doi tineri trage brusc de o manetă. Fulgerul izbucneşte, cu un bubuit sec care sfâşie tăcerile, mistuindu-se spre pământ.

— Înainte cu toată viteza! Ordonă comandantul.

Apoi, întorcându-se spre mine:

— Vă aflaţi la centrala atmosferică, una din filialele Stelei KEŢ. Construindu-se Steaua KEŢ, am putut să explorăm în amănunţime stratosfera şi să studiem electricitatea atmosferică. Existenţa ei este de multă vreme cunoscută. S-a încercat chiar să fie folosită în scopuri industriale, dar fără succes, deoarece se află în cantitate infimă. Se consideră că deasupra unui kilometru pătrat nu se acumulează mai mult de 0,04 kwh energie. De altfel aşa şi este, dacă ne gândim numai la straturile atmosferei apropiate de suprafaţa Pământului. E drept că fulgerele dau mult mai multă energie – şase sute kwh într-o sutime de secundă. Dar ştiţi prea bine că fulgerul e un oaspe rar pe Pământ. În păturile superioare însă situaţia este cu totul alta.

Noi, cei de pe Pământ, trăim, am putea spune, pe fundul unui ocean aerian. Încă din vremuri îndepărtate, oamenii au învăţat să pună în slujba lor curenţi aerieni orizontali mânând cu ajutorul lor corăbii pe întinderile mărilor, învârtind aripile morilor de vânt. Mai târziu au descoperit şi obârşia acestor curenţi: încălzirea inegală a aerului sub revărsarea razelor solare. Când au început să zboare, oamenii au aflat că din aceeaşi cauză au loc şi mişcările aerului pe verticală – de jos în sus şi de sus în jos. În sfârşit, recent de tot, s-a stabilit că forţa de atracţie a Soarelui şi în special a lunii generează în atmosferă fenomene identice cu mareele oceanelor. Şi e firesc ca aceste fenomene să se manifeste mult mai intens: aerul doar e aproape de o mie de ori mai uşor decât apa. Fluxurile şi refluxurile ne îndreptăţesc să asemuim atmosfera cu un uriaş ocean adânc de opt kilometri.

Luna îşi exercită atracţia asupra atmosferei şi oceanul nostru aerian se înalţă şi se umflă în direcţia acestui astru. Aceasta şi explică uriaşele deplasări periodice ale straturilor de aer. În cursul deplasărilor se produce o frecare între particulele gazelor puternic ionizate. Înţelegem astfel de ce păturile superioare ale atmosferei sunt bune conducătoare de unde radiofonice. Când aceste pături puternic ionizate se deplasează în raport cu câmpul magnetic al Pământului, apar curenţi de inducţie – curenţii Foucault – întocmai ca într-un conductor.

Prin urmare, datorită mareelor atmosferice se creează în natură un fel de dinam, care influenţează starea magnetismului terestru. Magnetografele înregistrează cu precizie fenomenul.

Studiindu-se funcţionarea acestei grandioase maşini naturale, acestui formidabil „perpetuum mobile”, s-a constatat că rezervele de electricitate atmosferică sunt inepuizabile, acoperind cu prisosinţă nevoile omenirii în ce priveşte energia electrică. Trebuie însă să ştii cum să pui stăpânire pe această inepuizabilă sursă energetică.

Ceea ce vedeţi aici reprezintă doar o primă şi încă imperfectă rezolvare a problemei. Rachetele pe care le-aţi văzut sunt prevăzute cu vârfuri ascuţite care captează electricitatea acumulată în nişte dispozitive asemănătoare cu buteliile de Leyda. Apoi se produce descărcarea. „Fulgerul” este îndreptat spre regiunile nepopulate unde există staţii de recepţie cu globuri de metal, staţii care prinse de cabluri planează la mare înălţime.

În prezent începem construirea unei colosale centrale atmosferice complet automatizată. Vom împânzi stratosfera cu instalaţii fixe interconectate. Aceste instalaţii permanente vor acumula electricitatea pe care o vor lansa apoi spre Pământ printr-o coloană de aer ionizat. Oamenii vor deveni astfel stăpânii unei nesecate surse de energie, atât de trebuincioase măreţei transformări a Pământului.

Din nou întuneric şi tăcere. Se aprinde apoi o lumină albăstruie care se nuanţează treptat în roz. Un splendid revărsat de zori. Meri înfloriţi. O tânără mamă îşi leagănă pruncul în braţe. Pruncul îşi înalţă minutele în întâmpinarea scânteietoarei zile care se naşte…

Imaginea s-a topit.

Deodată răsună acorduri maiestuoase şi văd Pământul nostru străbătând necuprinsul Cosmosului. Se depărtează tot mai mult, până se face minuscul, ca o steluţă pe bolta cerească. Muzica se stinge şi ea. Nu mai urmează nimic, dar rămân multă vreme cu ochii închişi, copleşit de bogăţia impresiilor.

Se pare că Tonia are dreptate: până în prezent în afară de munca mea nu exista altceva care să mă intereseze. Abia acum mi-am dat seama cât de mult s-a schimbat viaţa în întreaga lume de la revoluţia mondială. Ce lucrări impresionante şi la ce proporţii uluitoare! Şi când te gândeşti că n-am văzut încă decât foarte puţine lucruri! Ce surprize m-or mai fi aşteptând!

X. LA DIRECŢIE

Cabinetul directorului se deosebea oarecum de celelalte camere. Lângă fereastră – un birou de aluminiu. Pe birou – mape, un dictafon, un radio şi o mulţime de butoane numerotate. Rafturile rotative, tot din aluminiu, erau pline de cărţi şi clasoare. Deoarece pe Stea exista o mică forţă de gravitaţie, obiectele stăteau cuminţi la locul lor, luându-şi însă zborul la cea mai mică atingere. De aceea erau toate prevăzute cu fixatoare automate.

La birou, într-un fotoliu uşor de aluminiu, şedea directorul, încins cu o cureluşă.

Era un bărbat de vreo treizeci de ani, cu tenul bronzat, sănătos, cu un nas acvilin şi cu ochi mari, negri, expresivi. Purta un costum uşor şi comod. După ce mă salută prieteneşte din cap (aici nu se obişnuiau strângerile de mână), întrebă:

— Ei, tovarăşe Artemiev, cum te simţi pe Steaua noastră? Nu suferi de lipsa oxigenului?

— Încep să mă adaptez. Constat însă că în biroul dumneavoastră e frig de-a binelea şi aerul e rarefiat ca pe cele mai înalte piscuri de pe Pământ.

— Ce vrei, e chestie de obişnuinţă! După cum te poţi convinge, mă simt perfect, chiar mai bine ca pe Pământ. Acolo eram condamnat la moarte: sufeream de tuberculoză în ultimul grad, scuipam sânge. M-au adus cu targa în rachetă. Acum, după cum vezi, sunt sănătos tun. Nu e singura minune pe care a făcut-o Steaua KEŢ. Află de la mine că nu există staţiune de odihnă mai ideală. În comparaţie cu cele de pe Pământ, Steaua KEŢ prezintă avantajul că pentru fiecare om se poate crea climatul cel mai prielnic.

— Un lucru nu înţeleg. Trierea doar e atât de strictă: cum de v-au lăsat să veniţi aici cu caverne deschise?

— Se mai întâmplă, Cum s-ar zice, s-a făcut o excepţie pentru un „element de valoare”, mă lămuri directorul cu un zâmbet uşor ironic. M-au expediat cu o rachetă sanitară specială, iar aici m-au ţinut la izolator, până ce a dispărut orice urmă de proces evolutiv. Medicul nostru, Anna Ignatievna Meller, pe care o iubim şi o stimăm cu toţii, se tot agită să înfiinţeze nişte sanatorii cosmice pentru T. B. C. Osos. Experienţele pe care le-a făcut au dat rezultate fenomenale. În condiţiile noastre nici un fel de presiune nu apasă oasele atinse de boală. N-ai nevoie nici de paturi gipsate, nici de corsete ori cârje. În schimb îţi stau la dispoziţie raze ultraviolete dintre cele mai intense, pielea poate respira în voie, ba chiar, după necesitate, se poate crea şi aer marin. Nu există dificultate care să nu poată fi

învinsă pe Steaua KEŢ. Mai adaugă la aceasta odihna deplină şi alimentaţia corespunzătoare. Află de la mine că până şi cele mai grave forme se vindecă într-un timp record.

— Dar nu e oare primejdios pentru om ca, odată vindecat, să se întoarcă pe Pământ?

— De ce? Din moment ce procesul s-a închis dispare orice pericol. Mulţi s-au întors şi te asigur că n-au de ce să se plângă. Dar ne-am cam întins la vorbă… Să revenim la treaba noastră. Aşadar, tovarăşe Artemiev, avem mare nevoie de biologi. E de lucru berechet la noi… Întâi şi întâi trebuie asigurată aprovizionarea Stelei cu fructe şi legume din sera noastră proprie. Grădinarul nostru, Andrei Pavlovici Slikov, îşi face perfect datoria, n-avem nimic de zis. Numai că domeniile noastre cereşti capătă o tot mai mare extindere. Pe Pământ câmpiile fertile se pot lărgi numai în patru direcţii: spre răsărit, spre apus, spre nord şi spre sud. Aici, la aceste patru direcţii trebuie să mai adăugăm două: sus şi jos. Într-un cuvânt, ne extindem în toate direcţiile posibile. Gospodăriile noastre anexe se înmulţesc neîncetat. Uite, chiar acum construim o seră nouă. Acolo lucrează Kramer, ajutorul lui Slikov.

— L-am cunoscut.

— Află că… Urmă directorul schiţând un gest cu mâna, în care ţinea creionul.

Creionul însă îi alunecă printre degete şi, descriind un arc, trecu prin dreptul meu. Vrui să-l prind, dar picioarele mi se desprinseră de podea, genunchii mi se îndoiră şi iată-mă din nou în stare de „plutire”. Trecu mai bine de un minut până ce am simţit din nou podeaua sub picioare.

— Lucrurile de aici se cam ţin de giumbuşlucuri, glumi directorul. Cum n-ai băgat de seamă, şi-au şi luat tălpăşiţa. Află deci, reluă el, că noi cultivăm fructe şi legume în condiţii de imponderabilitate aproape absolută. Îţi dai seama ce probleme extraordinare se deschid în faţa biologului. Cum rămâne cu geotropismul plantelor dacă

dispare forţa de atracţie? Cum se desfăşoară în aceste condiţii diviziunea celulelor, metabolismul, circulaţia sevei? Ce efect au razele ultrascurte? Dar razele cosmice? Şi câte şi mai câte! Aproape că nu trece zi fără ca Slikov să se laude cu vreo nouă descoperire. Sau animalele… Da, da, ce te uiţi aşa, vom creşte şi animale. Am şi adus câteva pentru experienţe. Precum vezi, laboratorul ăsta cosmic e o comoară pentru un savant cu adevărat îndrăgostit de ştiinţa lui. Pare-mi-se că şi dumitale ţi s-au aprins ochii…

Nu ştiu ce zărise directorul în ochii mei, dar eram fermecat. În clipa aceea uitasem nu numai de Armenia, dar – trebuie să mărturisesc – chiar şi de Tonia.

— Abia aştept să mă pun pe treabă!

— De mâine începi, spuse directorul. Dar deocamdată nu în sera de aici. Trimitem o expediţie ştiinţifică în Lună. Veţi fi trei – un astronom, Feodor Grigorievici Tiurin, „bătrânul” cum i se mai zice printre tovarăşi, un geolog, Boris Mihailovici Sokolovski, şi dumneata…

Gândul îmi fugi brusc la Tonia. Se poate s-o las singură pentru cine ştie câtă vreme? Şi nici să n-am habar ce se întâmplă în lipsa mea?

— Dar ce rost are un biolog în această expediţie? După câte ştiu, Luna e o planetă moartă.

— Aşa s-ar părea. Totuşi… Ştii ce, mai bine stai le vorbă cu astronomul nostru. Are el unele îndoieli în această privinţă. Şi adăugă zâmbind: bătrânul e cam… Mă rog, îl urmăreşte o marotă, „filosofia mişcării”. Când începe să-ţi vorbească pe tema asta te apucă durerea de cap. Dar în materie de astronomie nimic de zis, e o somitate neîntrecută. Ce-i al lui e-al lui! Ce să-i faci, de la o anumită vârstă unii oameni încep să aibă câte o păsărică, un „hobby”, cum spune englezul. Du-te chiar acum la Tiurin. E un om interesant. Când vezi că-şi dă drumul, opreşte-l fără sfială!

Directorul apăsă pe unul din nenumăratele butoane de pe birou.

— Parcă ziceai că-l cunoşti pe Kramer, nu? O să te conducă la observator. Bagă de seamă că acolo n-ai să găseşti nici măcar rămăşiţa aceasta de gravitate…

Intră Kramer. După ce primi toate instrucţiunile, mă lua de mână şi ieşirăm zburând pe coridor.

— Ce dracu', trebuie să învăţ odată şi odată să mă mişc şi singur în spaţiul interplanetar, îi spusei cu un aer foarte hotărât.

— Bravo! Încuviinţă Kramer. Să ştii că moşul la care ne ducem pare ursuz, dar are o inimă de aur. Un fel de hrean amestecat cu miere. Ai grijă ca nu cumva să-l întrerupi când o să se apuce să-ţi vorbească despre filosofie, că n-o să ţi-o ierte nici în Lună. Încolo e o comoară de om. Ţinem cu toţii grozav la el…

Ca să vezi! Directorul îmi spune să nu-l las pe Tiurin să-mi împuie capul cu filosofia lui, pe când Kramer mă îndeamnă să nu-l mâhnesc pe bătrânul astronom-filozof. Ce mai calea-valea, până şi aici, pe Steaua KEŢ, e nevoie de diplomaţie, băiete!

XI. PĂIANJENUL SAVANT

Îmbrăcaţi în costume cosmice şi cu rachetele portative la spinare, trecurăm prin camera atmosferică şi, deschizând uşa, ne pomenirăm afară. O mişcare de respingere cu piciorul fusese de ajuns ca să ne proiecteze în gol. Pe cer era din nou „terra plină”. Imensa şi luminoasa cupă a Pământului se întindea pe o jumătate de boltă sau „o sută doisprezece grade” cum preciza cu pedanterie Kramer.

Vedeam limpede contururile Europei şi Asiei, în vreme ce nordul ne apărea perdeluit de nori albi. Prin câteva spărturi în stratul de nori îşi scânteiau gheţurile mările polare. Pe masivele brune ale munţilor Asiei albeau piscuri înzăpezite.

Soarele se oglindea în apele Baikalului ale cărui ţărmuri erau desenate cu precizie. Între pete verzui se mlădiau, argintii, Obi şi Eniseiul. Am recunoscut imediat configuraţia familiară a Mediteranei, Caspicii, Mării Negre. La fel de clar se distingeau Iranul, Peninsula Arabică, India, Marea Roşie, Nilul. În schimb, contururile Europei occidentale se zăreau destul de şters. Peninsula Scandinavă era ascunsă sub o pătură de nori. Extremitatea vestică şi cea sudică a Africii nu se vedeau nici ele prea bine. Pe întinderea albastră a Oceanului Indian Madagascarul apărea ca o zdreanţă difuză, lăbărţată. Tibetul se decupa perfect, dar răsăritul Asiei era pierdut în neguri. Iată Sumatra, Borneo, pata lăptoasă a litoralului vestic al Australiei… Insulele Japoniei se desluşeau abia schiţate. Ce viziune extraordinară! Să ai simultan în faţa ochilor nordul Europei şi Australia, coastele răsăritene ale Africii şi Japonia, mările noastre polare şi Oceanul Indian. Niciodată încă oamenii n-au avut putinţa să îmbrăţişeze dintr-o singură privire întinderi atât de vaste ale Pământului. Rămânând acolo, pe Pământ, dacă ai pune la socoteală numai o secundă pentru fiecare hectar, ţi-ar trebui patru sau cinci secole ca să cuprinzi cu ochii toată imensitatea planetei.

Kramer mă apucă de braţ, atrăgându-mi atenţia asupra unui punct luminos ce se vedea în depărtare: ţinta călătoriei noastre. M-am văzut nevoit, cu părere de rău, să-mi întorc ochii de la impresionanta panoramă a Pământului. Am cercetat din nou cu privirea Steaua KEŢ, rachetodromul care semăna cu o uriaşă lună scânteietoare. Departe de tot, în abisul de întuneric al cerului, ba se aprindea, ba se stingea o steluţă roşie. Mi-am dat seama că e o rachetă care vine dinspre Pământ. De altfel, în jurul Stelei KEŢ străluceau pe firmamentul întunecat o sumedenie de stele extrem de apropiate. La o privire mai atentă îţi apărea limpede că sunt create de mâna omului. Erau „anexele” despre care îmi vorbise directorul. Cele mai multe semănau cu nişte cilindri luminoşi, dar nu lipseau şi unele cu alte

forme geometrice: cuburi, sfere, conuri, piramide. Câteva aveau la rândul lor anexe: tuburi, un fel de braţe sau discuri, al căror rost nu-l cunoşteam încă. Alte „stele” emiteau din când în când raze orbitoare. Erau printre ele stele imobile, stele care se mişcau încet şi, în sfârşit, câteva care se învârteau vertiginos unele în jurul altora, legate pesemne cu fire sau cabluri ce nu se puteau vedea de aici. Aşa se crea, probabil, în mod artificial forţa de atracţie.

Kramer mă smulse iar din contemplare. Arătând cu un deget spre observator, îşi lipi casca de a mea şi îmi spuse:

— O să mai ai de o mie de ori ocazia să te desfeţi cu priveliştea asta. Acum apasă pe discul de la piept ca să porneşti! N-avem timp de pierdut.

I-am ascultat îndemnul şi am apăsat. Am simţit un ghiont în spate şi m-am rostogolit de-a dura. Universul părea că dănţuieşte haotic în juru-mi. Ba îmi apărea în faţa ochilor soarele albastru, ba Pământul gigantic, ba nemărginirea întunecată a cerului spuzită cu stele de toate culorile. Totul îmi juca înaintea ochilor. Ameţeam. Nu mai ştiam în ce direcţie zbor şi nici unde se află Kramer. Încumetându-mă la un moment dat să întredeschid pleoapele, am avut senzaţia că-mi îngheaţă inima de frică: cădeam ca un bolid pe rachetodrom. Am apăsat înfrigurat pe alt buton. Un ghiont în spate şi am zbughit-o spre stângă. Idioată situaţie! Nu mai ştiam pur şi simplu ce să fac. Mă ghemuiam, mă lungeam ca o coardă, mă răsuceam în toate chipurile, dar degeaba. Am închis atunci ochii şi am mai apăsat o dată pe buton. Iarăşi un ghiont în spate… De mult nu mai vedeam observatorul. Pământul se contura, albastru, departe, sub mine. Una din marginile lui se învăluise de-acum în perdele de umbră: scurta noapte era aproape.

La dreapta clipi o luminiţă: mi-am zis că trebuie să fie racheta portativă a lui Kramer. Ajunge, n-o să mai apăs la nimereală pe butoane. În clipa aceea de neagră deznădejde mi s-a ivit în faţa privirilor Steaua KEŢ, dar în cu totul altă direcţie decât m-aş fi aşteptat. Pierzându-mi capul de

bucurie, am apăsat pe butoane declanşând un şir de tumbe mai teribile decât cele dinainte. Mă treceau, vă spun drept, fiorii morţii. N-am avut niciodată vreo deosebită înclinaţie pentru exhibiţii de circ… Deodată am simţit o izbitură în picior urmată de încă una în mână… Nu cumva o fi un asteroid?! Dacă-mi rupe costumul, mă sufoc cât ai clipi şi mă prefac într-un sloi de gheaţă atârnat, cum s-ar zice, între cer şi pământ Am simţit prin şira spinării nişte furnicături reci. Să ştii că mi-a plesnit costumul şi gerul cosmic năvăleşte prin spărtură, strecurându-se spre trupul meu. Mă înăbuşeam. Deodată braţul drept îmi fu apucat ca într-un cleşte. O ciocănitură în cască şi am auzit glasul înăbuşit al iui Kramer:

— În sfârşit, bine că te-am prins. M-ai făcut să trec prin toate chinurile iadului! Te credeam mai îndemânatic. Nu mai apăsa, te implor. Săreai de colo-colo ca o jucărie pirotehnică. Puţin lipsea să-ţi pierd urma, şi să dispari pe vecie în hăul cosmic.

Kramer trase la o parte pelerina mea albă, în care mă încurcasem de tot, şi simţii din plin căldura binefăcătoare a soarelui. Aparatul de oxigen era intact. Se vede că mă înăbuşeam din pricina emoţiei. Luându-mă la subsuoară ca în ziua când debarcasem, Kramer trase succesiv cu pistoalele-rachetă în stânga, în dreapta şi înapoi. Pornirăm valvârtej. De fapt, nu simţeam nici o mişcare. Văzui însă că universul întreg îşi reia locul obişnuit. Steaua KEŢ se prăvale în adâncuri, iar observatorul se apropie vertiginos, sporindu-şi tot mai mult strălucirea, ca o steluţă variabilă.

După puţin timp observatorul mi se înfăţişă destul de limpede. Era o construcţie de-a dreptul bizară. Imaginaţi-vă un tetraedru echifacial, adică un poliedru cu patru feţe triunghiulare egale. Toate aceste piramide triunghiulare aveau în vârf nişte globuri mari de metal cu numeroase ferestre rotunde. Globurile erau unite între ele printr-un sistem de ţevi care, după cum aveam să aflu mai târziu, nu erau altceva decât galerii de comunicaţie. Pe globuri se

aflau instalate telescoape-reflectoare şi o sumedenie de oglinzi uriaşe, concave, prinse cu stâlpi uşori, de aluminiu. Spre deosebire de cele terestre, telescoapele cereşti n-aveau nici un fel de tub. De altfel tubul ar fi fost inutil: neexistând atmosfera, dispare şi fenomenul difuziei luminii. În afara giganticelor telescoape, pe globuri erau vizibile şi felurite instrumente astronomice de dimensiuni mai mici: spectrografe, astrografe, heliografe.

Kramer încetini şi făcu un viraj. Ne-am apropiat pe tangentă de unul din globuri oprindu-ne la un pas de ţeava de comunicaţie, însă fără s-o atingem.

Precauţia aceasta avea şi ea o explicaţie: după cum mi-a explicat mai târziu Kramer, observatorul trebuia ferit de cea mai mică zdruncinătură. Vai de acela care îl împinge cât de cât la abordare! Tiurin îl năpădea pe bietul om cu tot felul de reproşuri, demonstrându-i că l-a făcut să rateze cea mai reuşită fotografie a bolţii înstelate, jeluindu-se că i-a distrus viaţa…

Kramer apăsă cu băgare de seamă pe un buton. Uşa se deschise şi pătrunserăm în camera atmosferică. Când încăperea se umplu de aer, ne scoaserăm costumele. Binevoitorul meu ghid îmi spuse:

— Moşul nu se dezlipeşte cu nici un chip de telescop. Nici măcar ca să mănânce. Şi-a îngrămădit lângă el un morman de borcane şi, din când în când, soarbe câte ceva fără să-şi întrerupă barem o clipă observaţiile. O să-l vezi imediat. Până stai de vorbă cu el, mă reped la sera cea nouă să văd cum mai merg lucrările.

În timp ce Kramer îşi punea din nou scafandrul, am deschis uşa ce dădea spre interior şi am nimerit într-un coridor luminat electric. Lumina se afla sub picioarele mele. În felul acesta m-am dumirit că intrasem în observator cu capul în jos. Ca nu cumva să fac praf vreun bec, m-am apucat de curelele salvatoare de pe pereţi. Aveam la mine aripile pliante, dar nu îndrăzneam să le folosesc în

sanctuarul bătrânului acesta pe care Kramer şi directorul mi-l zugrăviseră în culori atât de teribile.

Nu se auzea nici urmă de zgomot. Observatorul părea nelocuit. Numai zumzetul uşor al ventilatoarelor şi un susur izvorât probabil din nişte aparate de oxigen tulburau tăcerea. Nu ştiam încotro s-o apuc. Tuşii uşor şi mă încumetai:

— Alo!

Nimic!

Tuşii mai tare şi strigai:

— Nu-i nimeni aici?

Uşa din fund se întredeschise şi se ivi capul creţ al unui negru.

— Ce doriţi?

— Feodor Grigorievici Tiurin e acasă? Primeşte? Încercai eu o glumă.

Zâmbetul dezveli dantura sclipitoare a negrului.

— Poftiţi, vă rog. Ştiţi, am tras un pui de somn. Dorm întotdeauna când la noi, în Florida, e noapte. M-aţi trezit la timp, spuse negrul, care avea chef de vorbă.

Întrebai intrigat:

— Cum de-ai ajuns din Florida tocmai în cer?

— Nimic mai simplu: cu vaporul, cu trenul, cu avionul, apoi şi cu racheta.

— Bine, asta ştiu, dar de ce?

— Pur şi simplu din curiozitate. Şi apoi, la drept vorbind, aici e la fel de cald ca la noi, în Florida. Ştiţi, eu am grijă de profesor (cuvântul acesta băiatul îl rostea cu un vădit respect). Parcă ar fi un copil, zău aşa, dacă nu eram eu, s-ar fi prăpădit de foame lângă ocular. Am o maimuţică, o cheamă Mickey. Cu Mickey asta nu te plictiseşti niciodată. Avem şi cărţi. Cea mai mare şi mai interesantă rămâne însă tot cerul. Profesorul îmi povesteşte atât de multe despre stele…

„N-o fi moşneagul chiar atât de fioros cum i s-a dus faima”, gândii eu.

— Zburaţi pe coridor drept înainte, până la glob. Acolo o să găsiţi o frânghie. Mergând de-a lungul ei, ajungeţi la profesorul Tiurin.

Se auzi ţipătul strident al unei maimuţe.

— Ce-i, Mickey? Aha, vrei să vezi şi tu cine a venit? Cu cine stau de vorbă? Nostim mai e şi Mickey asta! Se zvârcoleşte în mijlocul camerei şi nu reuşeşte să coboare pe podea. Ca mâine o să-i crească aripi, adăugă negrul cu deplină convingere. Ce să-i faci, fără aripi nu te descurci aici.

Am zburat până la peretele curbat de la capătul coridorului, am deschis o uşă mică şi iată-mă în interiorul „globului”. De pereţii încăperii erau fixate tot felul de maşini, aparate, cutii şi tuburi. O frânghie destul de groasă pornea oblic de la uşă dispărând într-o deschizătură a peretelui despărţitor care tăia globul în două. Ţinându-mă de frânghie am început să înaintez. Nici măcar nu ştiu dacă mergeam în sus sau în jos. Aici trebuia să-ţi iei rămas bun de la aceste noţiuni eminamente terestre.

În sfârşit, după ce mă strecurai prin deschizătură, văzui un bărbat culcat în aer. De la trupul lui porneau în toate direcţiile şnururi subţiri de mătase legate de pereţi. „Ca un păianjen în mijlocul propriei sale plase”, mă fulgeră un gând.

— Tu eşti, John? Întrebă bărbatul cu un glas surprinzător de subţire.

— Bună ziua, tovarăşe Tiurin. Numele meu e Artemiev. Am venit…

— Ştiu, ştiu. Mi-a vorbit de-acum directorul despre dumneata. În Lună, ai? Perfect. O să zburăm.

Rostea cuvintele fără să-şi desprindă ochii de la ocular, fără să schiţeze nici cel mai mărunt gest.

— Nu te poftesc să şezi că tot n-ai unde. De altfel, fie vorba între noi, nici nu-i nevoie.

Mi-am îngăduit să mă apropii cu precauţiune, curios să ştiu cum arată la faţă „păianjenul”. De unde mă aflam, nu se vedea decât o claie de păr des, alb ca neaua, o jumătate de

obraz palid, complet ras, şi un nas drept. Când Tiurin întoarse puţin capul spre mine, îi văzui şi ochii – negri, ageri, cu pleoapele înroşite. Probabil că-şi supunea vederea la eforturi excepţionale.

M-am pomenit, fără voia mea, tuşind.

— Să nu tuşeşti în direcţia asta, o să faci dezordine! Se îngrozi bătrânul.

„Aha, a şi început. N-are voie omul barem să tuşească”.

O simplă privire m-a îndemnat însă să-i dau dreptate. În jurul lui atârnau în aer cărţi, coli de hârtie, creioane, caiete, o batistă, o pipă şi o tabacheră. Cea mai uşoară mişcare a aerului ar fi fost suficientă pentru ca toate aceste obiecte să se învălmăşească împrăştiindu-se care încotro. Şi, fără îndoială o să trebuiască să-l cheme pe John, căci profesorului desigur nu-i vine uşor să se descurce singur în acest păienjeniş care îi asigură, pesemne, o poziţie imobilă în faţa telescopului.

— Telescopul dumneavoastră are o ţeavă gigantică, aruncai eu ca să schimb vorba.

Tiurin râse măgulit.

— Da, da. Astronomii de pe Pământ n-au văzut nici în vis un telescop ca ăsta. Realitatea e că n-are nici un fel de ţeavă. Mă mir că n-ai băgat de seamă când te-apropiai de observator. Scuză-mă o clipă, trebuie să dictez ceva ca să nu uit…

Rosti câteva fraze presărate cu termeni de astronomie şi matematică. Apoi întinse lin mâna şi răsuci butonul unei lădiţe negre prinsă şi ea cu şnururi. Dacă aceste mişcări ar fi fost proiectate pe un ecran, spectatorii ar fi avut impresia certă că au fost filmate cu încetinitorul.

— E secretarul meu particular, un magnetofon automat, mă lămuri Tiurin. Stă liniştit în cutie, lucrează ireproşabil, nu cere de mâncare. E mai practic şi mai rapid decât dacă aş nota singur totul. Dictez fără să-mi întrerup observaţiile. Maşina asta mai are o însuşire: mă ajută şi la calcule. Pentru orice eventualitate am însă la îndemână creioane şi

hârtie. Te rog, nu respira în direcţia mea… Despre ce-ţi vorbeam? A, da, telescopul… Mda. Pe Pământ nu e posibil să construieşti unul de asemenea proporţii. Acolo greutatea îngrădeşte dimensiunile. Acesta pe care-l vezi e un telescop reflector cu oglinzi. Şi nu e singurul… Oglinzile au diametru de sute de metri. Reflectoarele sunt şi ele gigantice. Şi nu uita că sunt confecţionate chiar aici, din materiale cereşti, iar lentilele din meteoriţi cristalini. Am organizat o adevărată întreprindere de exploatare a meteoriţilor bolizi… Unde m-am oprit? Aha! Păi ce, pe Pământ se face parcă astronomie? În comparaţie cu mine astronomii de acolo sunt nişte biete cârtiţe. În doi ani eu i-am întrecut cu un secol întreg. Să-mi apară numai lucrările şi ai să vezi… Să luăm planeta Pluton! Ce se ştie despre ea pe Pământ? Perioada de revoluţie? Cu aproximaţie. Distanţa medie de Soare? Înclinaţia orbitei? Nici pe atât. Masa? Densitatea? Forţa gravitaţiei la ecuator? Perioada de rotaţie în jurul axei? Nimic. Şi asta se mai cheamă că ai descoperit o planetă!

Izbucni într-un râs mărunt, bătrânesc.

— Ori să luăm stelele duble, piticii ăştia albi! Sau structura Galaxiei! Sau, în general, structura Universului! Şi, la urma urmelor, ce le poţi pretinde dacă nu sunt încă bine lămuriţi nici măcar în ce priveşte atmosfera planetelor? Şi azi se mai ciondănesc. Eu am făcut aici descoperiri cât douăzeci de Galilei luaţi la un loc. Să nu crezi cumva că mă laud: Aici nu omul sfinţeşte locul, ci dimpotrivă. Pus în condiţii asemănătoare, orice astronom ar fi în stare să facă aceeaşi ispravă. Şi mai află că nu lucrez de unul singur. Am o mulţime de colaboratori. În schimb, omul care a născocit acest observator cosmic, acela – da, în faţa lui merită să te închini. A fost un adevărat geniu. Stelei KEŢ îi datorăm toate acestea.

În deschizătură se mişcă ceva. Mai întâi apăru maimuţa, apoi chipul lui John. Maimuţa şedea cocoţată pe capul cârlionţat al băiatului negru.

— Încă nu v-aţi luat micul dejun, tovarăşe profesor, spuse John.

— Şterge-o! Se enervă Tiurin.

Maimuţa scoase un ţipăt ascuţit.

— Uite, şi Mickey vă roagă. Vă implor, zău, să luaţi o cafeluţă caldă, nu se lăsa intimidat John.

— Dispari din ochii mei! Şi ia-l de aici pe scandalagiul ăla al tău…

Maimuţa începu să urle ca din gură de şarpe.

— Nu-l iau până nu mâncaţi!

— Fie, fie! Uite, beau, mănânc.

Tiurin luă cu grijă un borcan şi, deschizând robinetul, sorbi pe ţeavă vreo două înghiţituri.

John şi Mickey se mistuiră, ca să reapară însă peste câteva minute. Scena se repetă de câteva ori până ce, după părerea lui John, profesorul se hrănise suficient.

— Vezi? Şi la chinul ăsta mă supun în fiecare zi, se lamentă Tiurin. Mă omoară cu grija lor! Mărturisesc însă că fără ei aş fi uitat nu o dată de mâncare. Nu există pe lume, tinere, nimic mai captivant decât astronomia! Îţi închipui, desigur, că e o ştiinţă oarecare. O ştiinţă care se ocupă de aştri! Te înşeli. Dacă vrei să ştii, află de la mine că astronomia e o întreagă concepţie despre lume. Un sistem filosofic…

Gata, şi-a dat drumul, mă înspăimântai eu. Şi, ca să-l distrag de la tema asta riscantă, îl întrebai:

— Nu vă supăraţi, e oare cu adevărat nevoie de un biolog în Lună?

Tiurin întoarse încetişor capul şi mă cercetă iscoditor:

— Cum, tinere, nu te interesează de loc filosofia?

Amintindu-mi de sfaturile lui Kramer, m-am grăbit să schiţez un protest:

— Dimpotrivă, aş putea spune că mă pasionează. Dar să vedeţi… Nu prea am timp acum, trebuie să mă pregătesc. Aş vrea să ştiu…

Cu fruntea lipită de ocularul telescopului Tiurin se cufundase într-un soi de muţenie. Te pomeneşti că s-a

supărat! Nu ştiam ce să-i mai spun ca s-o dreg. Dar tot el fu acela care rupse tăcerea:

— Acolo, pe Pământ, n-am pe nimeni. Nici soţie, nici copii. Cum s-ar spune, sunt singur cuc. Dar tot Pământul şi întreg cerul îmi sunt casă şi patrie. Iar familia mea sunt oamenii muncii din lumea întreagă, oameni de treabă ca dumneata.

Auzind acest compliment neaşteptat, îmi mai veni inima la loc.

— Crezi oare că odată angrenat în păienjenişul ăsta, m-am rupt cu totul de Pământ, de interesele lui? Da de unde! Ceea ce lucrăm aici are o însemnătate colosală pentru locuitorii planetei noastre. Ai să-ţi dai seama mai bine când ai să cunoşti toate ramificaţiile ştiinţifice ale Stelei KEŢ…

— Am şi văzut câte ceva, la bibliotecă. Dacă-ar fi numai „Trombele solare”…

M-am întrerupt, fiindcă în acel moment Tiurin întinse lin mâna, puse în funcţiune „secretarul automat” şi dictă câteva fraze cuprinzând probabil ultimele sale observaţii sau idei. După câteva clipe răsună din nou vocea lui, de data asta luminată parcă de nu ştiu ce rază lăuntrică.

— Mă uit îndelung la cer. Ce crezi oare că impresionează mai presus de orice cugetul meu? Eterna mişcare. Mişcarea înseamnă viaţă. Încetarea mişcării e moarte. Orice încătuşare, orice oprire aduce pacoste şi suferinţă. Fericirea adevărată constă în mişcare – în mişcarea trupului, a gândirii. E un fundament bun şi pentru etică, ce părere ai?

Iată şi momentul critic: mă aflam în încurcătură, nu ştiam ce să răspund.

— Cred că aveţi dreptate, izbutii să îngân în cele din urmă. Dar, ştiţi, la o idee atât de profundă ar trebui să reflectez temeinic, înainte de a mă pronunţa.

— Aha! Prin urmare recunoşti, totuşi, că e o idee profundă! Se bucură profesorul, întorcându-se pentru prima oară spre mine, vioi. Păienjenişul de şnururi începu să tremure. Noroc că aici căderile erau imposibile.

— Voi chibzui neapărat asupra ideilor pe care mi le-aţi destăinuit, întării eu ca să câştig simpatia viitorului meu tovarăş de călătorie. Dar ştiţi, îndată vine Kramer să mă ia şi aş vrea să aflu…

— Ce are de făcut un biolog în Lună, pe o planetă cu desăvârşire moartă, nu-i aşa? S-ar părea că, lipsind total atmosfera, acolo nici nu poate fi vorba de formele organice ale vieţii. În tot cazul aceasta este părerea încetăţenită în lumea ştiinţifică. Ei bine, află că eu gândesc oarecum altfel. Telescopul meu… Dar ştii ce, mai bine vino să vezi şi dumneata Luna! Agaţă-te de şnururi, dar fii atent să nu atingi cărţile. Aşa! Ei, aruncă o privire!

M-am uitat în ocular şi am rămas perplex. Suprafaţa Lunii se vedea extrem de bine. Distingeam clar până şi blocurile de piatră, crăpăturile. M-a frapat scânteietoarea irizaţie de pe marginea unei stânci. Era, cred, un aflorisment de roci cristaline.

— Ei, făcu mândru profesorul.

— Am impresia că văd Luna mai de aproape decât Pământul de pe Steaua KEŢ.

— Dacă o să priveşti Pământul prin acest telescop, o să vezi până şi Leningradul dumitale… Aşa… Pe temeiul observaţilor mele presupun că în Lună există măcar o cantitate infimă de gaze. Prin urmare, n-ar fi de loc exclus să vieţuiască aici şi unele plante… Iată de ce vom pleca mâine acolo: o să verificăm această ipoteză la faţa locului. Eu, unul, fie vorba între noi, nu prea mă prăpădesc după călătorii. Văd foarte bine lumea şi de aici. Dar din moment ce insistă directorul… Disciplina înainte de toate! Aşa… Şi acum să ne întoarcem la discuţia noastră despre filosofia mişcării…

Perpetua mişcare rectilinie a unui punct în spaţiu este, dragul meu, un nonsens. Această mişcare nu s-ar deosebi prin nimic de starea de imobilitate. Infinitul în faţă, infinitul în spate – n-ar exista nici un etalon pentru măsurarea

distanţelor, în comparaţie cu infinitul, orice porţiune străbătută este egală cu zero.

— Cum rămâne atunci cu mişcarea din întregul Cosmos? Cosmosul este veşnic. În Cosmos mişcarea nu încetează niciodată. Să fie oare această mişcare atât de lipsită de sens?

— Am reflectat ani în şir la natura mişcării şi până la urma i-am găsit rostul. Totul e, de fapt, cât se poate de simplu: o veşnică mişcare neîntreruptă, fie ea rectilinie sau curbilinie, nu există în natură. Orice mişcare este discontinuă. În aceasta constă tot secretul. Încă Mendeleev a demonstrat că discontinuitatea mărimilor (observă, chiar şi a mărimilor!), în speţă a atomilor, este un fenomen cu totul firesc. Teoria evoluţionistă este înlocuită, sau, mai precis, aprofundată prin cea genetică, în care un rol tot mai mare în dezvoltarea organismelor se atribuie salturilor, mutaţiilor. Discontinuitatea mărimilor magnetice a fost demonstrată de Weiss, cea a radiaţiilor de Planck, iar cea a caracteristicilor termice de Konovalov. Cosmosul este etern, dar toate mişcările din Cosmos sunt discontinue. Sistemele solare se nasc, se dezvoltă, îmbătrânesc şi mor. Iau naştere mereu tot felul de sisteme noi. Există, aşadar, un sfârşit şi un început, există deci şi un etalon al mişcării. La fel se întâmplă şi în lumea organică… M-ai urmărit cu atenţie? Ţi se pare totul clar?

Noroc că în momentul acela apăru din nou băiatul negru cu maimuţica lui poznaşă în creştetul capului.

— Tovarăşe Artemiev, sunteţi aşteptat de Kramer în camera atmosferică.

M-am grăbit să-mi iau rămas bun şi să ies din acest straniu păienjeniş.

Recunosc că Tiurin mi-a dat imbold spre meditaţie asupra teoriei sale. „Fericirea constă în mişcare!” Interesant… Dar ce spectacol lamentabil oferă creatorul filosofiei mişcării! Pierdut în bezna fără hotare a cerului, prins într-o pânză de păianjen, el atârnă nemişcat zile, luni, ani… Cert e însă că

omul acesta e fericit. Imobilitatea trupului este din plin compensată de activitatea intensă a gândirii, a celulelor creierului.

XII. TIURIN SE ANTRENEAZĂ

Kramer nu-şi scosese scafandrul. Se vede că era grăbit. M-am îmbrăcat şi eu cât am putut de repede. După ce a redus presiunea atmosferică până aproape de vidul absolut, ciceronele meu deschise uşa ce dădea în spaţiul cosmic, împingându-mă uşor înainte şi ţinându-mă totodată strâns cu mâna, se desprinse pe nesimţite de pereţii observatorului cu o mişcare laterală, prelinsă. Cu ajutorul unor puşcări de intensitate minimă, porni spre Steaua KEŢ. Când ne îndepărtarăm de-a binelea de observator, trase de câteva ori din plin şi ne avântarăm vijelios spre Stea. Acum Kramer ar fi putut să-mi dea drumul, dar fiind sceptic, probabil, în privinţa capacităţilor mele icariene, continuă să mă ţină de cot.

Aruncând o privire spre Steaua KEŢ, care se apropia tot mai mult de noi, am remarcat că acum se roteşte destul de repede în jurul axei sale transversale. Se vede că reparaţiile luaseră sfârşit, făcând astfel cu putinţă să se creeze artificial o forţă de gravitaţie mult mai sensibilă.

Nu e uşor să „aterizezi” cu precizie pe aripile unei mori care se învârtesc vertiginos. Dar experimentatului Kramer manevra îi reuşi perfect. Descrise câteva cercuri deasupra Stelei în sensul în care se rotea însuşi cilindrul ei. Sincronizând astfel mişcarea noastră cu a cilindrului, izbuti să se agaţe de o scoabă.

Nici n-am apucat bine să mă dezbrac că am şi fost chemat la doctoriţa Meller.

Nu ştiu în ce măsură crescuse gravitaţia. În tot cazul nu cred să fi fost mai mare de o zecime din cea terestră. Am încercat însă cu plăcere senzaţia familiară că muşchii îmi sunt încordaţi, că „merg pe podea”, că există un „sus” şi un „jos”.

Am intrat în ambulator cu pasul voios.

— Bună ziua, mă salută doctoriţa. Am trimis după Tiurin. Trebuie să pice şi el din moment în moment. Ei, cum îl găseşti?

— E un extravagant. Recunosc că m-am aşteptat să dau de un…

— Nu la asta m-am referit. Vreau să ştiu cum arată. Te întreb din punct de vedere medical…

— E foarte palid şi cam buhăit…

— Te cred. Cu viaţa pe care o duce! La observator există o mică grădină, o sală de gimnastică, aparate pentru antrenarea sistemului muscular, dar omul ăsta îşi neglijează complet sănătatea. Dacă vrei să ştii, află că eu l-am convins pe director să-l trimită în Lună. Pe viitor o să fac tot ce-i posibil ca să-şi schimbe radical regimul de viaţă. Altfel n-o să treacă multă vreme şi o să-l pierdem pe omul acesta de o valoare excepţională…

Curând se ivi Tiurin. La lumina puternică din ambulator înfăţişarea lui era şi mai alarmantă. Abia se ţinea pe picioare: nu e exclus ca din pricina lipsei de mişcare muşchii lui, măcar parţial, să se fi atrofiat. Genunchii îi tremurau şi dădea din mâini neputincios. Readus pe Pământ fără îndoială că s-ar simţi ca o balenă aruncată pe uscat.

— Uite în ce hal ai ajuns! Îl dojeni cu asprime Meller. Parcă ai fi de gelatină…

Ghemotocul ăsta de femeie deşteaptă şi energică îl certa pe bătrânul savant ca pe un copil neascultător. Fără să admită vreo replică, îl trimise la masaj, ordonându-i să se prezinte neapărat după aceea la vizita medicală.

Mi se adresă apoi mie:

— Eşti biolog şi o să mă înţelegi. Tiurin e o excepţie. Noi ceilalţi, după cum vezi, ne simţim excelent. Totuşi, această viaţă „uşoară” mă îngrijorează foarte mult. Nu-ţi simţi sau aproape că nu-ţi simţi de loc trupul. Care vor fi consecinţele în viitor? KEŢ e o stea tânără. Chiar şi cei mai „vechi” locuitori au un stagiu de imponderabilitate de cel mult trei ani. Dar ce se va întâmplă peste vreo zece ani? Cum se va răsfrânge această adaptare la mediu asupra stării generale a organismului? Şi, în sfârşit, cum se vor dezvolta copiii născuţi aici? Şi copiii acestor copii? E de presupus că oasele descendenţilor noştri vor pierde tot mai mult din consistenţă devenind cartilaginoase sau poate chiar gelatinoase. Muşchii se atrofiază din pricina inactivităţii. Vezi, asta mă nelinişteşte cel mai mult, deoarece sunt direct răspunzătoare de sănătatea membrilor coloniei noastre cereşti. Pe urmă, nu uita că mai sunt şi razele cosmice. Cu tot învelişul care reţine parţial aceste raze, suntem expuşi acţiunii lor într-o măsură mult mai mare decât pe Pământ. Deocamdată n-am reuşit să descopăr nici un fel de efecte dăunătoare. Dar, repet, materialul pentru observaţii este încă insuficient. În condiţiile noastre, la drosophile, de pildă, se constată mutaţii intense, multe nu mai dau descendenţă. Ce ne facem dacă razele vor avea acelaşi efect şi asupra oamenilor de pe Steaua KEŢ? Dacă se vor naşte copii morţi sau nişte monştri? În ultima analiză, totul e în mâinile noastre. Putem preveni toate consecinţele dăunătoare, putem să creăm artificial orice forţă de atracţie, la nevoie chiar şi una mai mare decât pe Pământ. Ne putem izola şi de razele cosmice. Dar ca să stabilim condiţiile optime îţi dai seama că e nevoie încă de o mulţime de experienţe. Vezi, aşadar, câtă muncă vă aşteaptă pe voi biologii…

— Da, e un câmp larg de activitate, răspunsei eu, vădit interesat. Toate acestea vor folosi, desigur, nu numai coloniilor astrale, dar şi Pământului. Cât de mult se vor îmbogăţi cunoştinţele noastre cu privire la natura organică

şi anorganică! Vă spun sincer, acum sunt fericit că întâmplarea m-a adus aici…

— Cu atât mai bine! Avem nevoie de entuziaşti…

Rostind aceste cuvinte: „întâmplarea care m-a adus aici”, mi-am adus aminte de Tonia. Copleşit de mulţimea impresiilor noi, nu mă mai gândisem de loc la ea. Ce-o fi făcând? L-o fi găsit în sfârşit pe cel căutat?

Am ieşit în zbor de la Meller. Coridorul răsuna de râsete, glume, cântece şi fâşâit de aripi. Cu toate că forţa de atracţie se făcea simţită, tineretul prefera din obişnuinţă să zboare. Unii se amuzau făcând salturi de câţiva metri ca nişte adevăraţi peşti zburători. Alţii se antrenau la marş. Câte chipuri tinere, bronzate, surâzătoare! Născoceau tot felul de jocuri, se ţineau de năzdrăvănii. Iată un grup de fete care, călcând „regulile circulaţiei”, se apucaseră să joace volei, „mingea” fiind o fetişcană durdulie care ţipa de-ţi spărgea urechile.

Domnea, cum s-ar spune, o veselie de zile mari. Se vede că munca nu era prea obositoare în această lume atât de „uşoară”. Păşind la marginea coridorului m-am strecurat de-a lungul peretelui până la uşa Toniei. Am găsit-o la fereastră, într-un fotoliu uşor de aluminiu. Se vede că între timp aduseseră mobila de la magazie.

Uriaşa jerbă circulară de flăcări a Pământului „nocturn” care scânteia pe bolta neagră împurpura chipul şi braţele Toniei. Părea preocupată.

Ca s-o mai distrez (zburdălnicia celor de pe culoar se dovedea molipsitoare) am prins-o de umeri şi, ridicând-o uşor, de parcă ar fi fost o fetiţă de trei ani, i-am spus râzând:

— Ia să vedem cât cântăreşti acum!

Mă respinse cu un gest mut.

— Ce s-a întâmplat că te-ai întristat în halul ăsta? O întrebai cam ruşinat.

— Nu ştiu… Mă gândesc la mama.

— Atracţia Pământului?” „Dorul de patrie?”

— Poate, răspunse ea vag.

— Dar cu Evgheniev ce se aude?

— N-am reuşit încă să vorbesc cu el. Sună mereu ocupat. Ai fost la director? Ce ţi-a spus?

— Mâine voi zbura în Lună.

Ridică o clipă ochii.

— Pentru multă vreme?

— Depinde. După câte am auzit, călătoria nu ţine mai mult de cinci, şase zile. Nu se ştie însă cât timp vom rămâne acolo.

— Trebuie să fie extrem de interesant, spuse Tonia, privindu-mă ţintă. Mi-ar plăcea să zburăm împreună, dar m-am detaşat la un laborator atât de depărtat de planeta noastră, încât radiaţiile terestre nici nu ajung până acolo. E întuneric şi frig, teribilul frig cosmic. Am misiunea să organizez un nou laborator pentru studierea rezistenţei electrice a metalelor la temperaturi joase…

Ochii i se aprinseră brusc ca de un incendiu.

— Nici nu-ţi dai seama cât de pasionantă e problema asta! După cum ştii, o dată cu scăderea temperaturii se reduce şi rezistenţa electrică a metalelor La temperaturi apropiate de zero absolut, rezistenţa ajunge aproape nulă. Kapiţa s-a ocupat mai de mult de asemenea probleme. Dar jos pe Pământ era nespus de dificil să obţii temperaturi joase. În spaţiul cosmic e simplu de tot. Închipuie-ţi un inel de metal aşezat în vid la un frig absolut. În inel este indus curent electric care poate atinge o intensitate cu totul neobişnuită. Dacă nu se va mări temperatura, curentul va circula în inel la nesfârşit. Mărimea temperaturii are în schimb ca efect o descărcare fulgerătoare. La o anumită tensiune a curentului indus obţinem un fel de fulger conservat care se va declanşa de cum va creşte temperatura.

— Un fulger conservat într-un vas Dewar prevăzut cu un focos – completai eu. Vasul se prăbuşeşte pe Pământ. Şocul face să explodeze amorsa, temperatura din interiorul vasului creşte şi fulgerul distruge tot ce-i în jur.

Tonia zâmbi amuzată.

— Vai, cât de crud poţi fi! Nici nu mi-a trecut prin gând că ar putea avea şi o asemenea întrebuinţare.

— Crud? Fii serioasă! Doar război n-o să mai fie niciodată. Putem însă arunca în aer stânci, aisberguri…

— Bineînţeles! Numai că, lipsind rezistenţa, scade şi tensiunea, deci şi intensitatea curentului. Se cer, deci, făcute anumite calcule. Ce bine mi-ar prinde ajutorul lui Palei! Exclamă ea cu înfocare.

Cu o înfocare de om de ştiinţă, desigur, dar, vă asigur, nu mai puţin neplăcută pentru mine.

*

* *

N-am plecat în ziua următoare; se îmbolnăvise Tiurin.

Am întrebat-o pe doctoriţă ce s-a întâmplat.

— L-au lăsat balamalele pe filosoful nostru, îmi răspunse ea cu amărăciune. S-a îmbolnăvit de atâta „fericire” şi „mişcare”. La drept vorbind nu-i prea grav: se plânge numai că-l dor grozav picioarele. Poţi să-l laşi să plece spre Lună în starea asta? Ar fi o pacoste şi pentru el şi pentru voi. Dacă o zecime din gravitaţia terestră l-a muiat atât de rău, ce-o să păţească pe Lună unde e numai o şesime? Cred că acolo nici n-o să se poată ţine pe picioare. De aceea i-am prescris câteva zile de antrenament. Unde se antrenează? Să-ţi explic. Avem în spaţiu depozite cu asteroizi captaţi. Toate aceste pietre cereşti şi sfărâmături de planete le strângem în nişte grămezi sferice pentru ca bucăţile să nu se împrăştie din cauza unor şocuri accidentale, heliosudorii noştri au topit şi sudat suprafaţa acestor planete în miniatură. De una din aceste „bombe” am prins cu un cablu de oţel o sferă goală şi dându-i un impuls, i-am imprimat o mişcare circulară. A rezultat o anumită forţă de gravitaţie. Mişcarea sferei a fost determinată, în aşa fel încât atracţia

din interiorul ei să fie egală cu cea de pe Lună. În această sferă se antrenează Tiurin. Presiunea şi cantitatea de oxigen sunt acolo la fel ca în costumul cosmic. Fii, te rog, bun, şi repede-te până acolo să vezi cum îi mai merge astronomului. Vezi să nu zbori cumva fără dădacă!

L-am găsit pe Kramer în sala de gimnastică. Executa la trapez nişte figuri de care n-ar fi fost în stare nici cel mai grozav acrobat de pe Pământ.

— De însoţit te însoţesc, bineînţeles, dar ar fi de-acum timpul să înveţi să zbori singur. Cine ştie ce se poate întâmplă în timpul călătoriei pe Lună!

Kramer m-a legat de el cu o sârmă lungă şi am zburat aşa până la „manejul" lui Tiurin. Nu mai făceam tumbe şi mă învăţasem să „trag" binişor din pistoalele-rachetă, dar fără ajutorul lui Kramer n-aş fi reuşit să „aterizez" pe globul rotitor. Şi iată că după patru minute de zbor, intram târâş în sfera metalică.

Ne-au întâmpinat nişte ţipete şi strigăte asurzitoare. Curios, mi-am plimbat privirea în jur. În lumina unui uriaş bec electric l-am văzut ne Tiurin. Profesorul zăcea „jos", bătând furios cu pumnii într-un covor de cauciuc. Lângă el negrul John făcea nişte salturi gigantice, iar maimuţoiul Mickey ţâşnea de pe umerii băiatului până în „tavan", se apuca de curele pentru a-i pica apoi drept în creştet. Gravitaţia selenică părea să le convină de minune băiatului şi maimuţei. Nu s-ar fi putut însă spune acelaşi luciu despre Tiurin.

— Ridicaţi-vă, tovarăşe profesor! Striga pe un ton poruncitor John. Tovarăşa doctor v-a prescris cincisprezece minute de mers şi n-aţi făcut nici cinci…

— Ba n-o să mă scol! Mârâi Tiurin mânios. Ce sunt eu, cal de manej? Şi aşa m-a sleit durerea de picioare.

În clipa aceea Kramer şi cu mine ne-am făcut apariţia la un pas de Tiurin, spre nespusa bucurie a lui John.

— Zău aşa, tovarăşe Artemiev, începu să turuie micul negru, nu ştiu ce să mă mai fac cu tovarăşul profesor că nu

mă ascultă de loc. Vrea să se bage iar în păienjenişul ăla…

Maimuţoiul se stropşi fără veste şi începu să ţipe.

— Opreşte odată patefonul ăsta! Răcni Tiurin cu o voce şi mai piţigăiată.

După ce se mai calmă puţin, ne dădu bună ziua şi se ridică anevoie, cu mari eforturi.

„Cum să zbori cu el în Lună?” mă cuprinse îndoiala, aruncând o privire semnificativă spre Kramer. Acesta înţelese şi clătină din cap.

— Chiar dumneavoastră, tovarăşe profesor, îmi spuneţi mereu că mişcarea înseamnă fericire, nu se lăsa înduplecat John.

Acest argument „filosofic”, venit din partea micului negru, fu atât de neaşteptat, încât Kramer şi cu mine izbucnirăm în râs. Tiurin se împurpură la faţă de mânie.

— Nu se pot interpreta gândurile mele aşa, mecanic! Nu-ţi dau voie, mă înţelegi? Strigă el, luând cele mai înalte note din registrul său vocal. Există diferite feluri de mişcări. Astea, de pildă, care sunt pur fizice, le stingheresc pe cele superioare, ale celulelor creierului meu, ale raţiunii mele. Şi apoi, orice mişcare e discontinuă, iar tu vrei să mărşăluiesc în neştire, la nesfârşit, fără să răsuflu o clipă. Poftim, înfruptă-te din trupul meu, soarbe sângele meu!

Începu să meargă cu un aer de martir, oftând şi gemând la tot pasul.

John mă trase deoparte şi îmi şopti în grabă:

— Mă tem tare mult, tovarăşe Artemiev, pentru profesorul meu. E complet stors de vlagă. Nici nu vă închipuiţi ce primejdios e să zboare fără mine în lună. Dacă nu mă ţin de capul lui nu vâră nimic în gură. Cine o să aibă grijă de el acolo…?

Îi dădură lacrimile. Se legase cu trainice fibre sufleteşti de profesorul său. L-am liniştit cum m-am priceput făgăduindu-i să am grijă de profesor în timpul călătoriei.

— Răspundeţi pentru el! Rosti solemn micul negru.

— Bineînţeles!

Când m-am întors pe Stea, am povestit totul doctoriţei. Anna Ignatievna rămase pe gânduri.

— Va trebui să mă ocup personal de Tiurin.

Fără multă vorbă, femeia aceasta scundă şi energică plecă la „manej”.

Nici eu nu stăteam degeaba. Învăţam să zbor în spaţiul interplanetar şi, după spusele instructorului meu, Kramer, făceam progrese vizibile.

— Acum nu mă mai tem că în timpul călătoriei pe Lună ai putea să te topeşti în hăurile cosmice, mă măguli el.

După câteva zile, Meller se întoarse de la „manejul” unde se antrena profesorul şi ne anunţă:

— Pe Pământ încă nu l-aş lăsa, dar pentru Lună „e în formă”.

XIII. SPRE ORBITA LUNEI

Cu o zi înainte de startul nostru spre Lună, am condus-o pe Tonia, care pleca la laboratorul frigului cosmic. A fost un bun rămas scurt, dar plin de căldură. Reţinându-mi mâna într-a ei, îmi spuse:

— Ai grijă de tine…

Numai câteva cuvinte, dar câtă fericire mi-au revărsat în suflet!

A doua zi dimineaţă Tiurin intră voios în rachetă. John avea însă un aer tare nenorocit, mai-mai să-l înece plânsul.

— Răspundeţi pentru profesor! Mai apucă să-mi strige, înainte de a se închide ermetic uşa rachetei.

Abia în interiorul navei cosmice am aflat că plecăm spre Lună nu de-a dreptul, ci pe o spirală răsucită în jurul Pământului şi că nici nu se ştie cât va dura călătoria. În racheta care putea adăposti douăzeci de persoane nu eram decât şase: pe lângă echipaj – căpitanul, navigatorul şi

mecanicul – noi, cei trei membri ai expediţiei ştiinţifice. Restul spaţiului îl ocupau proviziile, explozibilul şi oxigenul lichid. În vârful rachetei se afla fixat un fel de automobil pentru drumuri mai lungi pe suprafaţa Lunei. Deoarece nu exista rezistenţa aerului „automobilul selenic” nu reducea de loc viteza rachetei.

În sfârşit, racheta părăsi ospitalierul rachetodrom al Stelei KEŢ. Tiurin se simţea din ce în ce mai rău. Şi era firesc: o dată cu creşterea vitezei şi cu înmulţirea exploziilor, începu să oscileze şi greutatea corpului. Îl înţelegeam foarte bine pe Tiurin: te poţi obişnui cu suprasolicitările, cu starea de imponderabilitate, dar e cu neputinţă să te obişnuieşti ca după ce corpul tău n-a cântărit mai nimic să devină imediat ca de plumb.

Noroc că rezervele suficiente de alimente şi carburanţi ne îngăduiau să nu ne grăbim, aşa că frecvenţa şi puterea exploziilor erau moderate. Cu zgomotul lor, care se transmitea exclusiv prin pereţii rachetei, te mai puteai obişnui, aşa cum la un moment dat încetezi să mai remarci zbârnâitul motorului sau tic-tacul ceasornicului, dar ce te faci cu creşterea asta continuă a greutăţii…

Tiurin ofta şi gemea. Ba i se urca sângele la cap – şi atunci se făcea stacojiu, aproape vânăt – ba îi fugea tot din obrazul acoperit brusc de o paloare cadaverică.

Numai Sokolovski, geologul nostru, un bărbat solid şi plin de viaţă, cu o pereche de mustăţi falnice, era tot timpul într-o molipsitoare bună dispoziţie.

Când starea de imponderabilitate revenea pentru o vreme, astronomul începea să vorbească de unul singur. Meteahna asta o deprinsese în cursul vieţii solitare pe care o ducea. Vorbea, ce-i drept, cam fără şir, amestecând date ştiinţifice extrem de interesante şi necunoscute astronomilor de pe Pământ cu „maxime filosofice”, rostite pe un ton sentenţios.

— De ce e atât de atrăgător cinematograful? Pentru că ne pune în contact vizual cu mişcarea…

După un nou acces de gemete şi zvârcoliri îşi relua monologul.

Priveam pe fereastră. Pe măsură ce ne depărtam de Pământ, planeta noastră maternă părea tot mai mică. Pentru noi „zilele” deveneau mult mai lungi, iar „nopţile” mai scurte. Nici nu puteau fi numite nopţi, ci nişte simple eclipse de soare.

Cu Luna se petreceau întâmplării de toată nostimada.

Când racheta noastră se afla într-un punct al orbitei diametral opus Lunii, satelitul Pământului ne părea mărunt de tot, mult mai mărunt decât se vede pe Pământ. Dimpotrivă, când ne apropiam pe orbită de Lună, astrul lua proporţii colosale.

Sosi în sfârşit şi clipa când Luna începu să ne pară de aceeaşi mărime cu Pământul. Căpitanul rachetei, care nu era la prima lui călătorie pe orbita lunară, ne spuse:

— Vă felicit, dragi tovarăşi. Am străbătut patru cincimi din distanţa până la Lună, lăsând în urmă patruzeci şi opt de raze terestre. Trebuie să ştiţi că în zborurile interplanetare din cadrul sistemului nostru solar, raza Pământului, care măsoară 6378,4 kilometri, este singura unitate de măsură. Un fel de „milă cosmică” – a astronauţilor…

Mărimea Lunii varia mult în decursul unei zile şi unei nopţi necesare rachetei pentru a face ocolul Pământului. În prima jumătate din acest răstimp Luna „se umfla” pentru ca în cealaltă jumătate treptat să se „dezumfle”. Numai că aici o zi şi o noapte nu aveau douăzeci şi patru de ore ca pe Pământ, ci mult mai mult.

Zilele luminate de fantastica strălucire a Lunii erau în continuă creştere.

Căpitanul ne spunea că oră cu oră atracţia Lunei se face tot mai simţită, deformând atracţia rachetei. Într-adevăr, remarcam şi noi oscilaţiile de viteză datorate faptului că ne aflam în încleştarea acestui satelit al Pământului. Parc-ar fi vrut să ne ţină priponiţi de el. De nu i s-ar fi împotrivit motoarele rachetei noastre, am fi ajuns pe vecie captivi ai

Lunii. Cu cât trebuie să fie mai primejdioasă atracţia uriaşelor planete ale sistemului solar!

În primele ore de zbor, căpitanul îşi părăsea adesea şi pentru răstimpuri destul de îndelungate postul de comandă, lăsând racheta să-şi urmeze automat traiectoria prescrisă. Pe măsură însă ce înaintam căpitanul se desprindea mai rar de lângă tablourile de comandă, cu toate că sistemele rachetei erau complet automatizate.

Acum goneam în jurul Pământului pe o orbită asemănătoare cu a Lunii, atingând o perioadă de revoluţie egală cu a acestui astru – de circa treizeci de zile şi nopţi pământeşti. Aici nopţile, adică eclipsele solare, deveniseră la fel de rare cum sunt eclipsele de Lună pe Pământ. Racheta întrecea tot mai puţin Luna. În sfârşit, mişcările lor se sincronizară: şi noi şi Luna ne aflam la aceeaşi distanţă de Pământ. Depărtarea dintre rachetă şi Lună rămânea însă constantă. Ai fi zis că Luna, Pământul şi racheta sunt imobile şi că numai bolta înstelată este în neîntreruptă mişcare.

— În curând, rupse tăcerea Sokolovski, vom construi aici adevărate colonii cereşti.

— Te înşeli, stimate, treburile astea nu se rezolvă chiar aşa de repede, îl contrazise Tiurin. Mai întâi trebuie să facem rost, chiar pe loc, de materialele trebuincioase, că doar n-o să transportăm totul de pe Pământ. Dimpotrivă, noi trebuie să aducem Pământului daruri „cereşti”. I-am şi trimis o colecţie de meteoriţi: tot roiul Leonidelor. O grozăvie, nu altceva, încheie el râzând mulţumit.

— Aveţi dreptate, răspunse Sokolovski. Ca să construim prin locurile astea locuinţe avem nevoie de fier, nichel, oţel, cuarţ în mari cantităţi…

— Şi de unde o să le extrageţi? Scăpai eu spre hazul lui Sokolovski.

— N-o să le extragem, dragul meu, ci o să le prindem din zbor, mă corectă el. Meteoriţii sunt „zăcămintele” noastre. Numai eu ştiu cât am alergat după ei…

— Să-mi fie cu iertare, captarea meteoriţilor a fost ideea mea! Interveni Tiurin, pe un ton ce nu admitea ripostă.

— De acord, scumpe profesore. Dumneata ai fost cu ideea, noi cu realizarea. Zilele acestea Evgheniev a plecat să facă noi prospecţiuni.

Pronunţarea acestui nume avu un efect magic: mi se perindară prin minte toate peripeţiile care mă aduseseră în cer. Noianul de impresii extraordinare care se succedaseră vertiginos în ultimul timp făcuseră să treacă pe planul al doilea preocupările mele personale! Sokolovski mă sustrase năvalei de gânduri.

— Află, tovarăşe Artemiev, că noi am descoperit aici, cum s-ar spune la doi paşi de Steaua KEŢ, un roi întreg de meteoriţi mici. Mai departe însă se găsesc şi alţii, mai mari, care conţin fier, nichel, bioxid de siliciu, aluminiu, oxid de calciu, feldspat, fier-crom, oxid de fier, grafit şi alte substanţe, simple şi compuse. Pe scurt, tot ce avem nevoie pentru construcţii şi, în afară de asta, oxigen pentru plante şi apă. Prelucrând aceste materiale cu ajutorul energiei solare, putem obţine tot ce ne este necesar, de la case până la creioane. E drept că oxigenul şi apa nu se găsesc de-a gata pe tavă, ci în diverse combinaţii, dar pentru chimişti nu-i o problemă…

— Uiţi să adaugi că pe baza datelor furnizate de dumneata am putut studia mişcarea acestor cioburi de aştrii pieriţi şi am putut ajunge la concluzii toarte interesante, interveni Tiurin. Unii meteoriţi ne-au venit de departe, cei mai mulţi însă zburau în jurul Pământului pe aceeaşi orbită ca şi Steaua KEŢ.

— Asupra acestui fenomen eu v-am atras atenţia, dragă profesore, îl întrerupse Sokolovski.

— Mă rog! Totuşi concluziile sunt ale mele.

— Nu merită să ne formalizăm pentru atâta lucru, zâmbi împăciuitor Sokolovski.

— Nu e vorba de vreo formalizare. Pur şi simplu îmi place precizia în toate. E o normă absolută pentru un om de

ştiinţă, replică Tiurin dând să se ridice din fotoliu, dar recăzu imediat gemând. Meller are dreptate, se tângui el. Anii de imobilitate în lumea imponderabilităţii m-au vlăguit de tot. Trebuie să-mi schimb regimul de viaţă. Neapărat.

— Las' că drumul ăsta în Lună o să vă facă bine, glumi geologul.

— Mda! Şi, ca să revenim la ipoteza mea, reluă Tiurin, în jurul Pământului roiesc atâţia meteoriţi încât e de presupus că nu sunt altceva decât rămăşiţele unui mic satelit al Pământului, cum s-ar spune o a doua Lună, care odinioară s-a făcut ţăndări. Era o Lună măruntă de tot. Când vom calcula cu precizie numărul şi masa acestor meteoriţi, o să putem reconstitui dimensiunile satelitului aşa cum paleontologii reconstituie din câteva oase scheletul vieţuitoarelor de mult dispărute. Cu toate ca era minuscul, acest al doilea satelit al Pământului trebuie să fi luminat la fel de puternic ca şi Luna noastră, deoarece era mai aproape de Pământ.

— Nu vă supăraţi – se amestecă pe neaşteptate mecanicul, un tânăr uscăţiv, indian după figură. Părerea mea este că, de la o distanţă atât de mică, Pământul ar fi trebuit să atragă micuţa Luna. Nu-i aşa?

— Cum? Ce face? Ţipă Tiurin, oţărându-se la el. Dar de ce nu cade pe Pământ Steaua KEŢ, care e incomparabil mai mică? Vezi că nu poţi să răspunzi! Repeziciunea mişcării, iată ce hotărăşte totul… Apoi adăugă, mai calm: Totuşi micuţa Lună a pierit. A fost sfâşiată până la urmă de cele două forţe antagonice – inerţia şi atracţia Pământului. Aceeaşi soartă aşteaptă, din păcate, şi Luna noastră. Până la urmă se va preface şi ea în ţăndări. Şi atunci Pământul va căpăta un inel superb ca al lui Saturn. După părerea mea, nu va lumina mai puţin decât Luna, devenind o adevărată podoabă a nopţilor pământene. Şi totuşi, va fi o pierdere, încheie el oftând.

— O pierdere ireparabilă, adăugai eu.

— Hm… Rămâne încă de văzut. Am eu un proiect, dar… E încă prematur să vorbim despre el.

— Spune-mi şi mie, cum ai vânat meteoriţii? Mă întorsei spre Sokolovski.

— A, e o ocupaţie foarte amuzantă! I-am vânat nu numai pe orbita Stelei KEŢ, ci şi…

— În zona asteroizilor, între orbitele lui Marte şi Jupiter, îl întrerupse Tiurin. Astronomii de pe Pământ descoperiseră doar ceva mai mult de o mie din aceşti asteroizi. Catalogul întocmit de mine a depăşit însă cifra de patru mii. Aceşti asteroizi sunt, la rândul lor, rămăşiţele unei planete, care a fost chiar mai mare decât a doua Lună. Ba chiar, după calculele mele, a fost mai mare şi decât Mercur. Atracţia în sensuri contrare a planetelor Marte şi Jupiter a făcut-o bucăţele. N-au putut să şi-o împartă! Inelul lui Saturn este şi el alcătuit din sfărâmăturile unui satelit dispărut al acestei planele. Vedeţi câţi răposaţi avem de pe acum în sistemul nostru solar! Cui îi vine rândul? Of, of, izbucni el deodată, iarăşi zdruncinăturile astea!

Ţinându-mă de rezemătoarele moi şi îmbrăcate în piele ale fotoliului, mi-am azvârlit o privire pe fereastră. Mereu acelaşi cer negru presărat cu pulberea diamantină a stelelor. Poţi zbura ani şi secole în şir prin peisajul acesta tulburător în grandioasa-i imobilitate.

În acele clipe mi-am adus aminte de o călătorie pe care o făcusem cândva, cu un tren obişnuit, tras de o locomotivă tare bătrână şi astmatică. Era un amurg de vară, Scăpătând între vârfurile pomilor, soarele aurea marginile norilor. Dinspre pădure o adiere jilavă aduce pe fereastra vagonului miros proaspăt de iarbă şi parfum dulce de tei. Sus pe cer, Crai Nou gonea să prindă trenul. Apoi s-a ivit oglinda unui lac, nişte coline pe care se resfirau căsuţe înecate în verdele grădinilor. După aceea au prins să se perinde ogoare şi am simţit în nări o mirozna caldă de hrişcă. Ce avalanşă de impresii, câtă „mişcare”, ca să folosesc expresia lui Tiurin, pentru văz, auz şi miros. Pe când aici – nici tu

vânt, nici tu ploaie, nici vreme bună ori rea, nici noapte, nici vară, nici iarnă. Un cer veşnic îndoliat, un soare sinistru bătând în vânăt, iar în rachetă aceeaşi invariabilă climă…

Nu, de o mie de ori nu! O fi interesant să zbori în Cosmos, să călătoreşti spre Lună, să vizitezi alte planete, dar pentru nimic în lume n-aş schimba viaţa de pe Pământ pe viaţa asta „cerească”.

— După cum vezi, nu există ceva mai captivant decât vânătoarea de asteroizi, mă readuse la realitate vocea profundă a lui Sokolovski.

Îmi place să-l ascult. Are un fel de a povesti simplu, „pământesc”, ca la gura sobei, de parcă ar la la el acasă, la Leningrad, pe insula Vasilievski. Ambianţa aceasta neobişnuită părea să nu aibă asupră-i nici o înrâurire.

— Când te apropii de zona asteroizilor trebuie să fii cu ochii în patru, continuă Sokolovski. Altfel rişti să dea peste rachetă vreun pietroi cam cât Palatul Sindicatelor din Moscova sau poate chiar mai mare şi atunci s-a zis cu ea! De aceea te străduieşti să zbori pe tangentă, apropiindu-te treptat de traiectoria asteroizilor… Cerul îşi schimbă înfăţişarea. Priveşte bine cerul! La drept vorbind, nu-i chiar atât de negru cât pare la prima vedere. Pe fundalul întunecat sclipesc o puzderie de stele. Deodată, în forfota asta de licurici cosmici, observi nişte dungi întunecoase: trec asteroizi! neluminaţi de soare. Unii lasă pe cer urme argintii, alţii dâre prelungi de culoare arămie. Un cer vărgat! Cotind spre traiectoria asteroizilor, racheta accelerează şi ajunge să zboare aproape cu viteza lor. Asteroizii nu-ţi mai par nişte dungi. Te trezeşti într-o lume feerică, ţi se pare că zbori în mijlocul unei puzderii de „luni” de diferite dimensiuni, a căror viteză întrece încă viteza rachetei.

Când una din aceste „luni” trece mai aproape, constaţi că nu e de loc rotundă. Ele sunt de cele mai felurite forme. Una seamănă cu o piramidă, alta este aproape sferică sau cubică, dar cele mai multe sunt simple bucăţi amorfe de

rocă. Unele zboară înmănuncheate, altele, sub influenţa reciprocă a gravităţii, se contopesc, formând, cum spunem noi, adevăraţi „ciorchini de struguri”… Au suprafaţa mată ori strălucitoare, ca a cristalului de stâncă.

„Luni” în dreapta, „luni” în stânga, „luni” sus, „luni” jos… E de ajuns ca racheta să încetinească cât de cât, pentru ca să ţi se pară că „lunile” par să-şi domolească la rândul lor zborul. În sfârşit, racheta întrece „lunile”, lăsându-le în urmă.

Un lucru este absolut limpede: nimic mai primejdios decât să zbori mai încet ca asteroizii. S-ar putea să te ajungă şi să-ţi sfărâme racheta. Nu rişti, în schimb, absolut nimic dacă zbori în sensul şi cu viteza lor. Dezavantajul e că în acest caz priveliştea apare văduvită: vezi numai asteroizii din jur. Ba, mai mult decât atât, ţi se pare că totul, e încremenit în nemişcare: şi racheta, şi „lunile” din stânga şi cele din dreapta, de sus, din spate. Numai stelele ţi se perindă încet prin faţa privirii, deoarece, în realitate, şi asteroizii şi racheta sunt în plin zbor vertiginos, schimbându-şi necontenit poziţia pe cer.

Căpitanul nostru prefera să zboare ceva mai repede ca asteroizii: În felul acesta avea o siguranţă că n-o să ne pocnească pe negândite, de undeva, din spate, vreun bolovan ceresc. Şi-apoi mai era ceva: înaintând în mijlocul roiului, ai de unde alege. Ca drăcuşorul acela de Gogol când se pregătea să fure luna de pe cer… Numai că „lunile” noastre sunt olecuţă mai mici. Încă nu ne dă mână să smulgem de pe orbită un coşcogea asteroid şi să-l remorcăm de Steaua KEŢ. Nu de alta, dar ne e teamă ca nu cumva să consumăm tot combustibilul, ajungând până la urmă să fim noi înşine remorcaţi de asteroid, care ne-ar purta cine ştie unde… La început îi alegeam pe cei mai mititei. E nevoie de multă îndemânare şi pricepere ca să te apropii lin şi să abordezi asteroidul. Căpitanul manevra în aşa fel încât racheta, având aceeaşi viteză cu asteroidul, să ajungă la câţiva paşi de acesta. Apoi exploziile laterale erau

oprite şi se punea în funcţiune electromagnetul. Ştii, desigur, că asteroizii, cu excepţia celor cristalici, se compun mai ales din fier. În sfârşit, când distanţa rămânea infimă, deconectam electromagnetul, lăsând restul operaţiei pe seama forţei de atracţie. O ciocnire aproape imperceptibilă şi iată-ne zburând mai departe împreună cu un „frate siamez” – satelitul nostru. Primele „vânători” n-au mers chiar atât de uşor. Uneori ne ciocneam destul de rău. Se întâmpla de asemenea ca, fără să băgăm de seamă, asteroidul să se abată de pe orbita lui, iar racheta, fiind mai uşoară, să-şi continue drumul pe vechea traiectorie. Ia-o, frate, de la început şi agaţă-l din nou la remorcă! Mai târziu am deprins şmecheria şi ne-am învăţat să abordăm în chip artistic asteroizii. Bine, de vânat îi vânam noi, dar cum să-i ţinem „încătuşaţi” de rachetă? Am încercat să-i legăm cu lanţuri, să-i târâm după noi cu electromagnetul. Mergea şi nu prea. Am învăţat chiar să sudăm meteoriţii de învelişul rachetei căci energie solară avem doar berechet şi nu ni se întâmplă să pornim la drum fără aparate de heliosudură.

— Oare nu era nevoie ca, pentru treaba asta, să ieşiţi din rachetă? Îl întrerupsei eu.

— Bineînţeles. Aşa şi făceam. Ba, la drept vorbind, mă şi plimbam pe asteroizi.

Izbucni în râs.

— Una din aceste promenade n-o s-o uit cât oi trăi. Racheta noastră se apropia de un asteroid mare, care părea o bilă de piatră cioplită grosolan şi puţin turtită. Am ieşit în zbor din rachetă şi, agăţându-mă de colţurile ascuţite ale asteroidului, am pornit într-o călătorie „în jurul Lunii”. Şi să vezi drăcovenie! La cei doi „poli” turtiţi mă ridicam în picioare, în vreme ce la „ecuatorul” bombat din pricina deplasării centrului de greutate, trebuia să umblu cu capul în jos. Şi aşa înaintam, prinzându-mă cu mâinile de suprafaţa asteroidului.

— Probabil că era o mică planetă care se rotea, îl rectifică Tiurin. Se deplasa nu centrul de greutate, ci greutatea

relativă. La suprafaţa polilor de rotaţie greutatea atinge valori maxime, convergând, cum e şi firesc, spre centru. Şi, la fel de firesc, cu cât ne depărtăm de pol, greutatea scade. Mergând de la pol spre ecuator era ca şi cum ai fi coborât de pe un munte, panta devenind din ce în ce mai repede. Pe porţiunea dintre pol şi ecuator, deoarece direcţia forţei de atracţie coincidea cu orizontala, aveai senzaţia că te prăvăleşti pe un povârniş teribil de abrupt. Iar mai încolo îţi făcea impresia că umbli pe un tavan înclinat şi, de aceea, te agăţai de ce-ţi venea la îndemână ca să te menţii cât de cât pe micuţa planetă… De pe Pământ, chiar şi cu ajutorul celor mai puternice telescoape, se văd numai planetele cu un diametru de la şase kilometri în sus. Or, se ştie prea bine că există asteroizi cât un firicel de praf…

— Am văzut tot felul de asteroizi, reluă Sokolovski. La suprafaţa unora dintre ei atracţia e atât de mică, încât e destul să salţi uşurel ca să-ţi iei zborul. Am fost pe un asteroid cu o circumferinţă de şaptesprezece kilometri şi jumătate. Când am sărit în sus la înălţimea de un metru, mi-au trebuit 22 de secunde ca să ating din nou suprafaţa asteroidului. Cu efortul de care ai nevoie pe Pământ ca să treci, să zicem, pragul, acolo te-ai putea ridica la o înălţime de două sute zece metri, adică ceva mai puţin decât înălţimea Turnului Eiffel. Am aruncat câteva pietre şi, crede-mă, nu s-au mai întors.

— Ba or să se întoarcă, dar nu aşa de repede, interveni astronomul.

— Pe o altă planetă, relativ mare, cu un diametru doar de şase ori mai mic ca al Lunii, am ridicat într-o singură mână douăzeci şi doi de inşi, pe tovarăşii mei de călătorie. Acolo te-ai putea da într-un leagăn confecţionat pur şi simplu din sfoară pescărească, ai putea construi cu uşurinţă un turn înalt de şase kilometri şi jumătate. M-a apucat o trăsnaie şi am tras cu revolverul. Vă închipuiţi ce a fost! Dacă detunătura nu m-ar fi proiectat de pe planetă, gloanţele m-ar fi străpuns prin spate, după ce făcuse cu o iuţeală

fantastică ocolul asteroidului. O fi zburând şi azi în jurul lui, ca un fel de satelit.

— Pe o planetă ca asta, completă Tiurin, trenurile ar goni cu o viteză de o mie două sute optzeci kilometri pe oră. Aflaţi însă de la mine că, la urma urmelor, n-ar fi de loc rău să apropiem de Pământ câteva din aceste planete. Mai multe lampioane n-au ce să strice bătrânei noastre Terra. Şi apoi, de ce nu le-am da vreo folosinţă! Da, da, le-am putea transforma într-un soi de sere în care să cultivăm plante ori am putea să le populăm cu animale. Şi să ştiţi că nu s-ar trăi de loc rău acolo. Cu timpul, am putea popula în felul acesta şi Luna…

— În Lună e când prea frig, când prea cald, obiectai eu.

— O atmosferă artificială sub un clopot de sticlă şi un sistem de jaluzele ar înmuia dogoarea Soarelui. Cât priveşte părerea care circulă în legătură cu răcirea formidabilă a suprafeţei Lunii în timpul nopţilor selenare, îmi îngădui să am o părere proprie, adaugă Tiurin pe un ton semnificativ. N-am renunţat oare noi la teoria sâmburelui incandescent al Pământului, a cărui temperatură extrem de ridicată ar fi la originea căldurii terestre? Şi totuşi, chiar fără această teorie, planeta noastră nu e mai puţin caldă…

— Păi Soarele şi plapuma atmosferei… Începu geologul, dar Tiurin i-o tăie scurt:

— De acord, dar nu e vorba numai de asta. Scoarţa Pământului este încălzită în primul rând datorită dezintegrărilor radioactive din măruntaiele sale. În definitiv, de ce n-ar avea loc asemenea fenomene şi în Lună? Ba chiar într-o măsură şi mai mare. S-ar putea, în fond, ca dezintegrările radioactive să încălzească şi solul acestui astru. Unde mai pui că nu se poate nega existenţa magmei calde de sub scoarţa Lunii… Hotărât lucru, Luna nu e chiar atât de rece pe cât pare. Iar dacă mai există cumva acolo şi un rest de atmosferă… Iată de ce a fost inclus şi un biolog în expediţia noastră, mi se adresă cu o privire plină de înţelesuri.

Sokolovski clătină din cap a îndoială.

— Nu prea am întâlnit asteroizi încălziţi prin dezintegrarea radioactivă a elementelor…

— Nu uita că asteroizii sunt mai mici decât Luna, ripostă astronomul cu un glas piţigăiat.

După o scurtă tăcere, se lansă din nou sinuozităţile filosofiei de parcă în creierul său procesul de gândire s-ar fi desfăşurat simultan pe două linii paralele.

Stelele pe care le vedem prin fereastra rachetei noastre erau moarte, fără clipiri. Pe neaşteptate se dezlănţuie o ploaie de bolizi ce ţâşnesc vijelios în lături şi în sus. Racheta cârmeşte cu abilitate.

— Şi aşa ne-am făcut un depozit frumuşel de asteroizi… Îmi spune cu glas scăzut Sokolovski, lăsându-l în plata domnului pe Tiurin care îşi rosteşte din când în când sentinţele filosofice cu un aer de oracol. Întâi şi întâi, punem o „temelie” solidă rachetodromului nostru: cu cât va avea o masă mai mare cu atât va fi mai stabil, iar zdruncinăturile accidentale ale rachetelor nu-l vor putea deplasa în spaţiu. În afară de asta, furnizăm asteroizi fabricilor şi uzinelor noastre: n-ai nici o grijă, o să le cunoşti. Nu demult am reuşit să prindem o planetă măruntă de tot, un hârb, nu altceva, să tot fi avut, în măsurile noastre pământene, vreo tonă şi jumătate. Numai că era din aur curat… Nu e rău, ce zici? Mine de aur în cer!

Auzind pesemne ultimele cuvinte ale geologului, pe Tiurin nu-l răbda inima să nu arunce o remarcă:

— În planetele mari, elementele sunt dispuse de la suprafaţă spre centru, în ordine ascendentă, după greutatea specifică: straturile superioare cuprind siliciu şi aluminiu – „sial”, apoi întâlnim siliciu şi magneziu – „sima”, iar mai jos nichel şi fier – „nife”. Urmează metalele şi mai grele – platina, aurul, mercurul şi plumbul. Asteroidul dumitale de aur este, de fapt, o frântură din miezul unei planete dispărute. Şi, fie vorba între noi, o astfel de

întâlnire e extrem de rară. Aşa că să nu-ţi faci prea multe iluzii în privinţa zăcămintelor de aur din cosmos…

Mi se îngreuiaseră pleoapele. Organismul meu nu se dezobişnuise încă de succesiunea terestră a zilelor şi nopţilor şi nici de stările corespunzătoare de trezire şi somn.

— Ţi-e somn? Mă întrebă Tiurin. Noapte bună! Cu mine se întâmplă ceva foarte ciudat. La Observator m-am dezobişnuit să dorm la ore fixe. Am ajuns ca animalele acelea care aţipesc pe apucate. Un fel de motan…

A mai mormăit el ceva, dar, vă spun drept, nu l-am mai auzit: mă furase somnul. Câtă linişte, câtă pace! Nu se mai aud nici exploziile… Am revăzut, în vis, laboratorul meu din Leningrad…

Când m-am uitat pe boltă – după o zi şi o noapte de drum – am rămas uluit: Luna ocupa o şeptime din spaţiul ceresc de deasupra noastră. Te şi speriai văzând-o atât de mare. Mai erau până la Lună doar vreo două mii de kilometri. Munţii, văile şi „mările” ei uscate se zăreau ca în palmă. Desluşeam clar contururile lanţurilor de munţi, craterele conice ale vulcanilor stinşi de mult, morţi, aşa cum e, de altfel, totul pe Lună. Se vedeau până şi crăpăturile solului lunar căscate ameninţător…

Astronomul nu-şi desprindea privirea de la Lună. Potrivit unei expresii a lui, „fiecare pietricică de pe suprafaţa Lunii” îi era de mult familiară.

— Uite colo, la margine, e Clavius. Mai jos e Tycho, iar şi mai jos Alphonse, Ptolemeu. Spre dreapta, vezi, e Copernic, apoi vin munţii Apenini, munţii Caucaz, Alpii…

— Mai lipsesc Pamirul, Himalaia şi Cordilierii, făcui o glumă.

— O să dăm numele astea piscurilor de pe cealaltă faţă a Lunii, răspunse râzând geologul. Doar n-a apucat încă nimeni să le boteze.

— Asta mai zic şi eu Lună! Se extazia Tiurin. E de o sută de ori mai mare decât o vedem de pe Pământ. Aoleu, iar se

simte greutatea!

— Căpitanul a început să frâneze, îl lămuri geologul. Luna ne atrage cu tot mai multă putere. Într-o jumătate de oră vom fi pe suprafaţa ei.

Eram bucuros, dar la drept vorbind, şi cam speriat. Numai cel care n-a avut emoţii înainte de aselenizare, la prima sa călătorie în Lună, poate să mă învinuiască de laşitate.

Luna e chiar sub noi. Acum acoperă o jumătate de boltă. Masivele muntoase cresc văzând cu ochii.

Ciudat: Luna, ca şi Pământul, pare de la mare înălţime nu suprafaţa concavă a unui glob, ci, dimpotrivă, scobită ca o umbrelă pestriţă răsturnată.

Tiurin gemea de ţi-era mai mare mila: retro-exploziile se înteţeau mereu. Dar nici acum nu-şi rupea privirea de la Luna care începuse deodată să fugă în lături. Faptul că începusem să-mi simt corpul mai greu într-o parte, era un indiciu că racheta o cârmise din nou. Direcţia forţei de greutate se deplasase atât de mult, încât acum „simţeam” Luna deasupra noastră, sus de tot. Nici nu-mi puteam imagina cum o să umblăm cu capul în jos.

— Curaj, scumpe profesore, i se adresă geologul lui Tiurin. Nu mai avem de străbătut decât vreo doi-trei kilometri. Racheta zboară încet de tot. Nu face mai mult de o sută de metri pe secundă. Deoarece acum presiunea gazelor rachetei este egală cu atracţia Lunii, înaintăm în virtutea inerţiei.

Greutatea dispăruse şi ne simţeam din nou uşori ca fulgul.

— Unde coborâm? Întrebă peste vreo douăzeci de secunde Tiurin, care-şi mai revenise.

— Ne aşteaptă cu braţele deschise confratele dumitale Tycho Brache. Mai avem cinci sute de metri, îi răspunse Sokolovski.

— Vai de mine, iar au început retro-exploziile! Se lamentă Tiurin.

Gata! Luna era exact sub noi.

— Coborâm, anunţă solemn şi emoţionat Sokolovski. Numai de n-ar păţi ceva „automobilul lunar” la aselenizare.

Se mai scurseră zece secunde. Simţirăm o zguduitură uşoară. Exploziile încetară. Căzurăm, destul de lin, pe o parte.

XIV. ÎN LUNĂ

— Bun sosit în Lună! Ne ură Sokolovski. Totul e în cea mai perfectă ordine.

— Ce imprudenţă! Nici n-am închis jaluzelele la aselenizare, bombăni Tiurin. Ce ne făceam dacă se izbea geamul de un vârf de stâncă!

— Nici o grijă, doar căpitanul nostru nu e la primul său zbor în Lună, îl linişti Sokolovski.?I acum, dragi tovarăşi, îmbrăcaţi costumele de cosmonauţi şi ocupaţi-vă locurile în automobilul lunar.

Ne-am înveşmântat la iuţeală cu tot dichisul cuvenit şi am ieşit din rachetă.

Am răsuflat adânc. Aveam impresia că oxigenul din aparat are aici alt „gust”. Dar nu era, fireşte, decât un joc al imaginaţiei. O altă senzaţie – dar aceasta pe deplin reală – era aceea a uşurinţei. Am mai încercat-o şi înainte, în timpul zborurilor cu racheta şi pe Steaua KEŢ, unde imponderabilitatea era aproape totală. Pe Lună însă simţeam greutatea ca o „mărime constantă”, fiind însă cu mult mai mică decât pe Pământ. Şi, credeţi-mă, nu e o glumă să cântăreşti doar o şesime din greutatea ta terestră!

Mi-am rotit privirea de jur împrejur. Deasupra – acelaşi cer îndoliat, cu stele fără licăr. Soarele nu se vedea. Nici Pământul. Numai fascicolul de lumină ce ţâşnea pe fereastra laterală a rachetei străpungea această beznă fără fund. Tot ce vedeam nu se potrivea de loc cu imaginea pe

caro mi-o formasem despre luminosul satelit al Pământului. Pe urmă m-am dumirit: racheta aselenizase ceva mai la sud de Clavius, pe cealaltă faţă a Lunii, invizibilă de pe Pământ. Iar în momentul aselenizării aici era noapte.

Ne înconjura un vast deşert mort. Deoarece costumul era încălzit electric, nu simţeam frigul. Dar şi simpla privelişte a acestui pustiu înecat în beznă era suficientă pentru ca să-ţi îngheţe sângele în vine.

Căpitanul şi mecanicul ieşiră din rachetă ca să coboare automobilul. Geologul ne invită cu un gest să le dăm o mână de ajutor. Îmi aruncai o privire spre autoracheta noastră. Fără a fi prea mare, acest vehicul oval cântărea, desigur, destul de mult. Nu văzui nicăieri nici cablu, nici troliu, nici un fel de ustensile folosite în mod obişnuit pentru asemenea operaţii. Cocoţat pe rachetă, mecanicul deşuruba piuliţele. Căpitanul, Sokolovski, Tiurin şi cu mine aşteptam jos, gata să prindem „automobilul” în braţe. Cum, dar n-o să ne strivească?… Păi bine, suntem doar pe Lună! Cu gândul ăsta nu te obişnuieşti aşa, cu una cu două. Iată „pupa” vehiculului lăsându-se încet în jos. Sokolovski apucă marginea orificiului duzei, căpitanul stă la mijloc, iar eu în dreptul „provei”. Încă o clipă şi automobilul se va prăvăli peste noi. Întind mâinile să-l prind, dar trag şi cu ochiul căutând un loc unde aş putea, la nevoie, să sar într-o parte. Dar degeaba mi-am făcut atâtea griji! Şase perechi de mâini prind autoracheta şi o aşează cu destulă uşurinţă pe roţi.

Fluturându-şi mâinile a rămas bun, căpitanul şi mecanicul dispărură în interiorul rachetei care ne adusese pe Lună. Tiurin ne pofti pe mine şi pe Sokolovski să urcăm în automobil.

Şedeam destul de înghesuiţi, dar în schimb nu aveam nevoie de costume şi puteam vorbi între noi.

Sokolovski, care apucase să se familiarizeze cu construcţia micului vehicul, acţionă cu rapiditate: aprinse lumina,

umplu racheta cu oxigen, puse în funcţiune sistemul de încălzire electrică.

În interior, autoracheta era asemenea unei limuzine cu patru locuri. Banchetele se aflau în partea din faţă, deoarece două treimi din spaţiu erau ocupate de carburanţi, alimente şi diverse mecanisme. Te strecurai anevoie în această parte a vehiculului, printr-o portieră extrem de îngustă.

Când ne dezbrăcarăm, începurăm să simţim din plin frigul, deşi cuptorul electric se încinsese bine. Mă treceau fiori reci. Tiurin îşi puse o jachetă îmblănită.

— A îngheţat bocnă automobilul nostru. Aveţi însă puţină răbdare şi o să se facă mai cald, ne linişti Sokolovski.

— Uite şi zorile, mormăi Tiurin, aruncând o privire pe ferestruica vehiculului.

— Zori în Lună? Aici unde nu există atmosferă? Mă minunai eu.

— Precum vezi, se poate.

Tiurin nu mai fusese niciodată pe Lună, dar erudiţia sa în ale astronomiei îi îngăduia să cunoască condiţiile de aici la fel de bine ca şi pe cele terestre.

Privind, la rândul meu, pe ferestruică, am zărit în depărtare câteva puncte luminoase, asemeni unor fărâme de metal incandescent. Erau piscurile munţilor luminate de soarele care răsărea. Învăpăierile lor aruncau reflexe şi asupra altor culmi. Această lumină, care se propaga tot mai departe, pălind treptat, crea iluzia zorilor. Începeam să disting masivele impunătoare învăluite în penumbră, depresiunile „mărilor”, vârfurile conice. Pe fundalul cerului înstelat, crestele se conturau bizar crenelate, cu văgăuni negre, tăiate adânc.

— În curând va răsări Soarele, riscai eu un pronostic.

— Mai e destul până atunci, mă contrazise profesorul. Pe Pământ, la ecuator, Soarele răsare în două minute. Aici însă, va trece nu mai puţin de o oră până ce discul solar se va ridica întreg deasupra orizontului. Nu uitaţi că un

interval de o zi şi o noapte pe Lună este de treizeci de ori mai lung decât pe Pământ.

Nu mă dezlipeam de la fereastră. Priveliştea era feerică! Piscurile scăpărau unul după altul brusc, orbitor, de parcă cineva ar fi aprins clipă de clipă nişte torţe uriaşe. Şi câte piscuri pe Lună! Razele soarelui, care, deocamdată, rămânea invizibil, retezară toate piscurile la aceeaşi distanţă de sol. Era ca şi când s-ar fi ivit dintr-o dată în „văzduh” munţi de forme fantastice; dar cu baze drepte, ca trase cu sfoara. Lanţurile de munţi învăpăiaţi se înmulţeau pe măsură ce înainta lumina solară. În sfârşit, ne apărură „în proiecţie”, risipind iluzia, că ar fi suspendaţi în gol, pe un fundal de smoală.

La poale munţii aveau o culoare cenuşie, cu o nuanţă de argint, iar mai sus erau de un alb strălucitor care-ţi lua ochii. Încet-încet, lumina reflectată scoase din umbră şi poalele munţilor. Un adevărat revărsat de zori pe Lună!

Eram orbit acest spectacol măreţ, dar nu mă înduram să-mi desprind privirea de la fereastră. Ţineam nespus să descopăr măcar o trăsătură distinctă a munţilor de pe Lună. Totuşi, spre marea mea dezamăgire, nu exista aproape nici o deosebire faţă de cei de pe Pământ Doar ici-colo câte o stâncă înclinată peste hăuri ca o cornişă uriaşă. Nu se prăbuşea în virtutea faptului că forţa gravitaţiei era aici mult mai slabă, şi, prin urmare, cântărea mai puţin.

Şesul lunar era sfârtecat, ca un câmp de luptă, de nişte gropi în formă de pâlnie. Unele dintre aceste gropi erau mici de parcă ar fi fost săpate de obuzele unui tun de câmp de trei ţoli; altele însă erau cât un crater de vulcan. Să fie oare urmele meteoriţilor care căzuseră pe Lună? Tot ce se poate! Neavând atmosferă, acest astru este lipsit de pavăza protectoare care fereşte Pământul de ghiulelele cereşti. Ehe, după cum se vede, aici nu prea suntem în siguranţă. Ce te faci, băiete, dacă te nimereşte cumva vreo bombiţă de câteva sute de tone!

Când i-am împărtăşit lui Tiurin temerile ce mă frământau, chipul i s-a destins într-un zâmbet:

— După câte înţeleg, ţi-e frică să nu te pomeneşti cu un meteorit în cap? N-ar fi exclus. Unele din aceste pâlnii sunt de origine vulcanică, altele se datoresc însă într-adevăr meteoriţilor. Dar teoria probabilităţilor demonstrează că aici riscul e doar un pic mai mare decât pe Pământ.

— Cum o să fie aşa? Izbucnii eu. Oare mulţi meteoriţi cad pe Pământ? Acolo sunt căutaţi ca o raritate. Iar aici, uitaţi-vă, pur şi simplu au ciuruit suprafaţa Lunii.

— Ai dreptate, răspunse Tiurin netulburat. Nu uita însă că Luna şi-a pierdut de mult atmosfera şi că e bătrână de milioane de ani. Unde mai pui că aici nu există nici vânturi şi nici ploi, aşa că urmele meteoriţilor nu se şterg niciodată. Pâlniile pe care le vezi sunt un fel de letopiseţ în piatră al milioanelor de ani din viaţa acestui astru. Chiar dacă pe suprafaţa Lunii cade un singur meteorit într-un secol şi tot e mult. Unde n-am avea norocul să cadă unul tocmai acum, sub ochii noştri. Eu, să-ţi spun drept, n-aş avea nimic împotrivă, bineînţeles cu condiţia să nu-mi pice drept în creştet, ci la câţiva paşi mai încolo.

— Hai mai bine să ne facem planul de bătaie, propuse Sokolovski.

Tiurin fu de părere să începem cu un examen general al suprafeţei astrului.

— De câte ori n-am admirat prin telescop circul lui Clavius, craterul lui Copernic! Vreau să fiu primul astronom care pune piciorul pe aceste meleaguri…

— Eu aş zice să începem cu studiul geologic al solului, obiectă Sokolovski, mai ales că pe faţa Lunii care e vizibilă de pe Pământ mai e întuneric, iar aici s-a făcut dimineaţă.

Tiurin îl contrazise:

— Nu e adevărat, nu e chiar aşa cum spui dumneata. În clipele acestea Luna se vede de pe Pământ în primul ei pătrar. Cu racheta am putea ocoli această „seceră” – marginea răsăriteană a Lunii – în patruzeci şi cinci de ore,

mergând cu vreo două sute de kilometri pe oră. N-o să facem decât două halte: la Clavius şi la Copernic. Se înfurie brusc: În definitiv, cine e şeful expediţiei, eu sau dumneata?

O plimbare pe „lună nouă” mă tenta.

— Într-adevăr, îmi spusei şi eu părerea, de ce n-am vizita cel mai mare circ şi unul dintre craterele Lunii? Cred că prezintă un mare interes şi din punct de vedere geologic.

Sokolovski înălţă din umeri. El mai călătorise o dată pe suprafaţa Lunii care se vede de pe Pământ, dar dacă majoritatea e pentru această variantă…

— Ia spune-mi, nu cumva te-ai urcat şi pe crater? Se nelinişti Tiurin.

Sokolovski râse.

— Fii pe pace! Acolo n-a păşit încă picior de om. Dumneata vei fi cel dintâi. Am fost însă pe „fundul” mării Fecundităţii. Şi pot spune că, în ce priveşte materialele geologice, nu există denumire mai potrivită! Am strâns o colecţie grozavă… Dar să nu ne pierdem vremea! Dacă s-a hotărât să facem această excursie, apoi să pornim! Numai să-mi daţi voie să merg cu o viteză mai mare. Automobilul nostru poate înghiţi şi peste o mie de kilometri pe oră. Hai, treacă de la mine, vă duc la Clavius.

— Şi la Copernic – sări Tiurin. În trecere o să vedem şi Carpaţii. Sunt ceva mai la nord de Copernic.

— 'nţeles, să trăiţi! Răspunse scurt Sokolovski, pornind motorul.

Autoracheta se smuci din loc şi, după ce străbătu o oarecare distanţă pe roţi, se desprinse de sol, înălţându-se tot mai mult. Văzui racheta care ne adusese aici adăstând în vale, apoi mă orbi o lumină puternică: Soarele!

Abia se săltase peste dunga orizontului. Soarele acesta matinal de pe Lună era cu totul altfel decât cel pe care-l vedem de pe Pământ! Deoarece nu exista atmosfera care să-l rumenească, strălucea albăstrui pe cerul de grafit. Lumina lui era însă orbitoare, iar căldura se făcu simţită îndată prin geamul ferestruicii.

Sub noi se înşirau crestele munţilor, a căror configuraţie Tiurin o cerceta cu luare-aminte. Uitase şi de zdruncinăturile care însoţeau schimbarea vitezelor, şi de filosofie. În clipele acestea era numai astronom.

— Clavius! El e! Am şi descoperit acolo trei mici cratere…

— Îl oprim pe domnul la circ? Glumi Sokolovski.

— Da, da. Şi ai grijă să coborâm cât mai aproape de crater! Se bucură Tiurin, începând, dintr-o dată, să cânte.

Eram surprins de parcă aş fi auzit un păianjen dând un concert. V-am mai spus că Tiurin avea o voce extrem de ascuţită, ceea ce nu se putea spune, din păcate, şi despre auzul lui. Firicelul lui de cântec nu avea nici ritm, nici melodie. Sokolovski clipi mucalit.

— Ce te-a apucat? Îl întrebă Tiurin bănuitor.

— Caut şi eu un loc unde să cobor, o scaldă geologul.

— Loc de coborât? Păi ai aici loc berechet… Clavius ăsta măsoară două sute de kilometri în diametru. O treime din distanţa Leningrad-Moscova!

Circul Clavius – se grăbi să ne informeze Tiurin – era o vale împrejmuită de o coamă înaltă de şapte kilometri. Mai înalt ca Alpii! Sau cât Cordilierii! Umbra zimţată dovedea că muchia coamei împrejmuitoare nu are o formă regulată. Aproape pe toată întinderea circului se aşterneau umbrele a trei mici cratere.

— E ora cea mai nimerită pentru vizitarea circului, se bucură Tiurin. Acum solul abia începe să se încălzească. Când Soarele e la zenit, te topeşti de căldură, de parcă ai avea sub tine un cuptor încins.

— Nu face nimic, răspunse Sokolovski. Costumele ne feresc perfect şi de arşiţă şi de frig. Atenţiune, coborâm! Ţin'te bine, dragă profesore!

M-am prins şi eu cu mâinile de rezemătoare. Dar racheta se lăsă aproape fără nici o zdruncinătură pe roţi, sări ca o minge, mai zbură vreo douăzeci de metri, căzu din nou, iar sări şi, în sfârşit, începu să lunece uşor pe terenul destul de neted.

Tiurin ceru să pornim spre centrul triunghiului marcat de cele trei cratere.

Autoracheta goni ca o săgeată spre punctul indicat. Deoarece terenul devenea tot mai accidentat, eram hurducaţi rău de tot.

— Sunt de părere să facem mai bine un salt până acolo, că altfel rămânem fără roţi, spuse geologul.

În clipa aceea simţirăm o zguduitură teribilă, de parcă ar fi trosnit ceva sub noi. Lăsându-se brusc pe o rână, maşina se târî mai departe cu viteză de melc.

— Na! V-am spus eu? Izbucni Sokolovski cu ciudă. O pană! Trebuie să ne dăm jos.

— Nu-i nimica, doar avem roţi de rezervă, îl linişti Tiurin. În cel mai rău caz, o pornim apostoleşte. Nu cred să fi rămas mai mult de zece kilometri până la cratere. Îmbrăcarea!

Îşi aprinse pipa şi trase cu sete câteva fumuri.

— Cred că ar fi timpul să îmbucăm ceva, protestă Sokolovski.

Deşi stătea ca pe ghimpi, Tiurin trebui să se supună. Mâncarăm ceva la repezeală şi coborârăm din maşină. Sokolovski clătină amărât din cap: roata nu mai era bună de nimic. Altă soluţie nu aveam decât s-o înlocuim.

— Până terminaţi, trag o fugă până acolo, spuse Tiurin.

Şi, într-adevăr, o luă la fugă! Când te gândeşti că acum câteva zile doctoriţa îl considera o masă de gelatină! Curată gelatină! Ca să vezi ce face din om curiozitatea ştiinţifică… Sokolovski se uita după el cu gura căscată. Tiurin sărea ca un fulg peste crăpături de doi metri lăţime, ocolind numai prăpăstiile mai largi. În timp ce partea expusă la soare a costumului strălucea puternic, cealaltă aproape nici nu se distingea în umbră. Ziceai că-i o bâzdâganie care ţopăie într-un picior, dând dintr-o mână. Piciorul şi braţul stâng scăpărau doar din când în când ca o dunguliţă subţire, un soi de „lună nouă”. Silueta lui Tiurin se pierdea rapid în depărtare.

Reparaţia nu ne luă decât câteva minute. După aceea Sokolovski îmi propuse să ne aşezăm mai bine pe platforma de sus, descoperită, a rachetei unde se afla al doilea sistem de comenzi. După ce ne instalarăm comod pe platformă, o pornirăm pe urmele Iui Tiurin. De aici, de sus, mi se desfăşura în faţa ochilor o panoramă mult mai vastă. În dreapta noastră, valea scăldată în soare era brăzdată de umbrele a patru munţi. În stânga piscurile păreau incendiate de flăcări, în timp ce poalele munţilor erau cufundate într-o umbră crepusculară. Contemplată de pe Pământ, această parte a Lunii pare cenuşie. Povârnişurile erau mai line decât îmi închipuisem. Înaintam chiar pe muchia „secerii”, adică pe „terminator”, cum denumise Tiurin hotarul dintre lumină şi umbră.

La un moment dat, Sokolovski mă atinse uşor cu cotul ca să mă facă atent: în faţa noastră se căsca un abis uriaş. Până acum săriserăm din viteză peste câteva crăpături din acestea, iar peste altele, şi mai late, trecuserăm în zbor. Probabil că geologul vrea să mă prevină ca să mă ţin bine! Observându-mi nedumerirea, Sokolovski îşi lipi casca de a mea:

— Uite-l pe profesor…

Am întors capul şi l-am văzut într-adevăr, pe Tiurin ţâşnind din zona umbrită. Alerga pe malul prăpastiei făcându-ne semne disperate. Să sară dincolo era vădit că nu putea.

— Se teme să nu i-o luăm înainte şi să nu ajungem cumva primii în centrul circului, presupuse geologul. Hai să-l aşteptăm!

Nici nu se opri bine racheta, că Tiurin, făcându-şi vânt, poposi lângă noi, pe platforma de sus. Hotărât lucru, Luna îl întinerise.

M-am convins însă imediat că exagerasem: Tiurin se lăsă moale peste mine. În dreptul pieptului, costumul îi tresălta convulsiv. Bătrânul ajunsese la capătul puterilor.

La câţiva paşi de prăpastie Sokolovski apăsă pe pedală. O explozie – şi racheta îşi luă zborul. În acelaşi moment, îmi

fulgerară prin faţa ochilor picioarele lui Tiurin. Extenuat, astronomul nu se agăţase la timp de bară şi fusese proiectat afară din rachetă. Trupul lui descrise un arc şi căzu lin, însă de la o înălţime destul de mare. Am simţit că mi se opresc bătăile inimii: moare profesorul!

Racheta era în plin zbor deasupra abisului. Sokolovski însă, văzând ce se întâmplase, făcu o manevră bruscă şi vehiculul execută un viraj de 180 de grade, atât de abrupt încât era cât pe aici să cad şi eu. Picarăm pe suprafaţa Lunii la câţiva paşi de Tiurin. Geologul, om cu experienţă, îi examină întâi şi întâi costumul să vadă dacă nu se rupsese pe undeva. Cea mai infimă ruptură i-ar fi fost fatală profesorului: frigul cosmic l-ar fi transformat pe loc într-un sloi de gheaţă. Din fericire, deşi murdar de pulbere neagră şi zgâriat în câteva locuri, costumul era intact. Tiurin ridică o mână, mişcă un picior… Trăieşte! Pe neaşteptate, se ridică şi porni singur spre rachetă. Eram stupefiat. Numai în Luna poţi să te prăbuşeşti de la o asemenea înălţime şi să nu păţeşti nimic. Tiurin se aşează calm la locul lui şi întinse braţul înainte: La drum! Mă uitai uluit prin vizorul căştii sale. Zâmbea!

De data asta, după câteva minute de zbor, ajunserăm în sfârşit la ţintă. Profesorul coborî primul din rachetă. Era solemn ca un maestru de ceremonii. Parcă ar fi oficiat un ceremonial! N-o să uit scena câte zile oi avea. Deasupra noastră se boltea un cer negru presărat cu stele. Un soare siniliu. De o parte munţi strălucind orbitor, de cealaltă – piscuri „suspendate în gol”, care păreau din metal incandescent. Valea largă a circului era aproape în întregime năpădită de umbre zimţate. Pe solul pietros, aşternut cu praf şi scrum, se zăreau distinct urmele roţilor maşinii noastre. Ei bine, credeţi-mă, aceste urme pe suprafaţa Lunii îţi produc o impresie extraordinară. Chiar la marginea zonei umbrite înaintează cu pas măsurat o făptură stranie, semănând cu un scafandru şi care lăsa urme, urme omeneşti! Făptura se opreşte. Priveşte

craterele, cerul, ne fixează şi pe noi câteva clipe. Apoi strânge nişte pietroaie, clădeşte o mică piramidă, se apleacă şi caligrafiază cu degetul în scrum:

TIURIN.

Inscripţia aceasta, pe care atingerea uşoară a unui deget omenesc o aşternuse în scrumul fin, e mai durabilă decât urmele săpate pe stâncile Pământului: nu va fi spălată de ploi şi nici spulberată de vânt. Dacă hazardul cosmic nu va face să cadă tocmai aici un meteorit, va dăinui milioane de ani.

Tiurin exulta de satisfacţie. Ne reluăm locurile în rachetă şi zburăm spre miazănoapte. Soarele se înalţă treptat, smulgând întunericul şi câteva piscuri care se conturează la răsărit. Dar cât de lentă este mişcarea Soarelui pe cer!

Un salt peste aceeaşi prăpastie. Păţit, Tiurin strânge zdravăn cu mâna bara de fier. Mă uit în jos. Ce hău adânc! Nu cred să existe vreunul asemănător pe Pământ. E larg de mai mulţi kilometri şi nici nu i se vede fundul. Sărmană, bătrână Lună! Ce zbârcituri adânci îţi brăzdează chipul!

Tiurin şi-a luat în primire postul de ghid voluntar:

— Alphonse… Ptolemeu… De altfel, vă aduceţi aminte, le-am mai văzut şi înainte de aselenizare.

În depărtare, desluşesc vârful unui crater. Tiurin îşi lipeşte casca de a mea – altfel nu putem să comunicăm.

— Priveşte-l! E Copernic! Unul dintre cele mai mari cratere de pe Lună. Peste optzeci şi cinci de kilometri în diametru! Trebuie să ştii că cel mai mare crater de pe Pământ – cel din Ceylon – n-are nici şaptezeci de kilometri lăţime.

— Să coborâm în crater! Ordonă Tiurin.

Cabrându-se, racheta se ridică vertiginos pentru a escalada buza craterului. De sus zăresc un cerc regulat, iar în centrul lui se înalţă un con. Racheta coboară la picioarele conului. Tiurin sare de pe platformă şi se depărtează în salturi. N-o fi vrând să se caţere pe vârf?! Ba da, uite-l că a şi început să ia cu asalt stâncile abrupte, aproape verticale.

Urcă cu o repeziciune pe care i-ar invidia-o şi cel mai bun alpinist de pe Pământ. E adevărat că pe Lună e mult mai uşor să urci. Aici Tiurin nu cântăreşte decât vreo zece-douăsprezece kilograme. Nu e mult nici chiar pentru muşchii săi istoviţi.

În jurul conului, la o oarecare distanţă, remarc un val din bolovani care mă intrigă. Admiţând că, mai de mult, o erupţie azvârlise din adâncuri aceste pietroaie, ar fi fost firesc să le văd împrăştiate la mare distanţă, iar nu aşezate în formă de inel.

Răspunsul veni pe neaşteptate. Nişte vibraţii puternice mă făcură să-i arunc o privire nedumerită lui Sokolovski: o fi oare un „cutremur de Lună”? Geologul îmi arătă cu un gest larg craterul. Din vârf se prăbuşeau, sfărâmându-se, bucăţi mari de stâncă. Iuţeala le făcea să se rostogolească până la zidul acela înalt.

Deci în asta constă secretul! Nici vântul, nici ploaia care macină munţii de pe Pământ nu există în Lună. Dar masivele de aici au un duşman mult mai de temut: formidabile diferenţe de temperatură dintre zi şi noapte. Aici două săptămâni cu un ger de minus două sute de grade alternează cu alte două, în care domneşte o arşiţă de tot atâtea grade plus. O diferenţă de patru sute de grade! Stâncile crapă ca un pahar rece în care s-a turnai brusc ceai în plină fierbere. Tiurin trebuia să ştie acest lucru mai bine decât mine. Atunci cum de a putut fi atât de imprudent! Se vede că profesorul îşi dăduse seama de primejdia care îl păştea; sărind din stâncă în stâncă venea la vale cât îl ţineau puterile. Încă o surpătură la dreapta lui, încă una la stânga. În sfârşit, Tiurin apucă să coboare, ajungând lângă noi.

— Să ştiţi ca n-am de gând să renunţ! Ne anunţă el pe un ton categoric. Am făcut o greşeală, deoarece n-am ales momentul potrivit. Pe Lună poţi să faci alpinism numai la sfârşitul zilei locale ori în timpul nopţii. Deocamdată ne e suficient. Zburăm spre oceanul Furtunilor, iar de acolo

drept spre est, către partea cealaltă a Lunii, pe care n-a văzut-o încă nici un pământean.

— Mă întreb cine o fi născocit toate aceste denumiri năstruşnice, făcui eu o remarcă în timpul drumului. Copernic, Platon, Aristotel, mai înţeleg. Dar un ocean al Furtunilor aici, unde nu bate nici vântul? Sau Marea Fecundităţii… Fecundă poate numai în bolovani. Ori Marea Crizelor? Să mori de râs, nu alta: crize în Lună. Şi ce fel de mare e aia care nu are barem un strop de apă?

— Mde, denumirile nu sunt chiar dintre cele mai inspirate, admise Tiurin. Să nu uităm însă că depresiunile de pe suprafaţa Lunii au fost pe vremuri funduri de mări şi de oceane. Cât despre nume… Trebuia să li se spună într-un fel! Planetele, la început, în virtutea tradiţiei, erau botezate cu nume de zei din mitologia greacă. Iată însă că zeii s-au terminat, iar planetele nici gând. Ba, dimpotrivă, se descopereau din ce în ce mai multe. Atunci a venit rândul celebrităţilor: Flamarion, Gauss, Picering. N-a fost de ajuns: li s-a dat şi numele unor cunoscuţi filantropi, cum ar fi americanul Edward Took. Iată-l deci pe capitalistul Took un soi de proprietar funciar în cer. Dacă ar fi după mine, pur şi simplu aş numerota planetele, şi cu asta basta… Iar Carpaţii, Alpii şi Apeninii din Lună nu dovedesc altceva decât lipsă de imaginaţie. Uite, eu, de pildă, am şi găsit nişte nume originale pentru munţii, vulcanii, mările şi circurile pe care le vom descoperi dincolo…

— Printre care va figura fireşte şi craterul Tiurin! Îl tachina Sokolovski.

— O să fie loc pentru toţi, replică astronomul. Şi craterul Tiurin şi marea Sokolovski sau circul Artemiev, fireşte, cu voia dumnealui.

În mai puţin de o jumătate de oră racheta, căreia Sokolovski îi dăduse pinteni, ne aduse în Oceanul Furtunilor, pe al cărui „fund” poposirăm. Relieful era extrem de capricios. Aceste piscuri singuratice vor fi fost odinioară insule. Când coboram în văile adânci, ne

scufundam parcă în valuri de umbră. Totuşi întunericul nu era de nepătruns; dinspre piscuri răzbătea o lumină reflectată.

Mă uitam atent în jur străduindu-mă să nu scap nimic din priveliştea care mi se deschidea în faţa ochilor. Pietrele mari aruncau umbre prelungi şi dense. Deodată observai într-un loc o umbră bizară, de parcă ar fi fost proiecţia împletiturii unui coş rupt. Îi făcui semn lui Sokolovski să se oprească şi mă îndreptai în goană spre locul cu pricina. Şi iată că dădui aici peste o piatră cu totul neobişnuită: semăna cu un fragment de coloană vertebrală. Se puteau vedea şi câteva coaste. O fi oare fosila vreunui monstru dispărut? Dacă ar fi aşa, ar însemna că pe Lună au existat cândva şi vertebrate! În cazul acesta, s-ar putea trage o concluzie pe deplin firească: atmosfera a persistat aici multă vreme. În raport cu dimensiunile lor, „vertebrele” şi „coastele” erau foarte subţiri. E şi explicabil: întrucât greutatea e pe Lună de şase ori mai mică decât pe Pământ, animalele de aici puteau avea un schelet mai delicat. Mai ales că fosila era, probabil, a unui animal marin.

Geologul sfărâmă o „coastă” neagră care zăcea lângă schelet. În interior osul era spongios şi bătea mai mult în cenuşiu. Sokolovski clătină din cap:

— Nu cred să fie oase. Mai degrabă presupun că e mărgean.

— Bine, dar aspectul, forma…

Tocmai când era pe cale sa se încingă o dispută ştiinţifică interveni Tiurin. Uzând de prerogativele cu care fusese învestit, ne somă să plecăm imediat mai departe. Era grăbit să exploreze reversul Lunii, atâta timp cât mai era scăldat aproape în întregime de soare. Am fost nevoiţi să ne supunem. Totuşi, am luat cu mine câteva „oase”, cu intenţia de a le supune unor analize, când ne vom înapoia pe Steaua KEŢ. Gândul la aceste oseminte nu-mi dădea pace. Eram încredinţat că ar fi de ajuns să sapi puţin în acest fund de mare, ca să-ţi iasă pur şi simplu în întâmpinare o sumedenie

de descoperiri surprinzătoare. A reconstitui tabloul vieţii efemere de pe Lună! Efemeră, bineînţeles, la scara proporţiilor astronomice…

Mica noastră rachetă gonea acum spre est. Priveam mirat Soarele: urca destul de iute spre zenit. Deodată Tiurin se pipăi la şold.

— Fir-ar să fie, mi-am pierdut aparatul fotografic… Tocul e gol… Înapoi! Nu pot rămâne fără aparat. Cred că mi-o fi căzut după ce am tras câteva poze lângă scheletul acela buclucaş! Aici lucrurile cântăresc atât de puţin, că nici nu apuci să-ţi dai seama când scapi ceva pe jos…

Geologul făcu un gest înciudat, dar întoarse racheta fără să crâcnească. Deodată rămăsei încremenit de stupoare! Soarele o luă îndărăt spre răsărit, rostogolindu-se treptat spre orizont. Credeam că aiurez. M-o fi pălit dogoarea prin cască! Ce dracu, doar n-o fi început Soarele s-o ia razna pe cer când încolo, când încoace! Se înţelege că n-am spus nimic celorlalţi, continuând să observ pe furiş fenomenul. Când ajunserăm aproape de locul cu pricina – racheta îşi încetinise mersul până la vreo cincisprezece kilometri pe oră – se întâmplă o alta bazaconie: Soarele se opri! Pas de mai pricepe ceva!

Băgând de seamă, probabil, că îmi sucesc mereu gâtul după Soare, Tiurin zâmbi amuzat şi-şi lipi casca de a mea.

— Văd că te îngrijorează comportarea Soarelui. Fii liniştit, totul are o explicaţie foarte simplă. Deoarece Luna e un corp ceresc de dimensiuni reduse, punctele ei ecuatoriale se mişcă extrem de încet – cu nici patru metri pe secundă. De aceea, dacă înaintezi spre vest, de-a lungul ecuatorului, cu circa cincisprezece kilometri pe oră, ţi se pare că Soarele stă neclintit pe cer. Dacă accelerezi, îl vezi până la urmă „apunând” la răsărit! Şi, dimpotrivă, atunci când mergem spre răsărit în întâmpinarea Soarelui, deplasându-ne cu viteză pe suprafaţa Lunii, l-am „silit” să suie mai repede pe cer. După cum vezi, aici ni se oferă posibilitatea unică de a „dirija” mişcarea Soarelui. Pe Lună cincisprezece

kilometri îi faci şi pe jos fără nici un efort. În cazul acesta Soarele va rămâne nemişcat deasupra pietonului care înaintează pe ecuator, spre vest… E grozav de comod. Închipuie-ţi, de pildă, că mergi pe urmele Soarelui când acesta e gata să scapete. Solul n-a apucat încă să se răcească, ai lumină suficientă, dar nu te expui arşiţei. Cu toate că costumele noastre ne feresc de urmările variaţiilor de temperatură; trebuie să recunoşti că diferenţa dintre lumină şi umbră este destul de sensibilă…

Oprirăm. Tiurin se porni imediat să-şi caute aparatul iar eu profitai de prilej ca să mai scotocesc o dată fundul Oceanului Furtunilor. Cine ştie, poate cândva în vremuri imemorabile, suprafaţa acestui ocean a fost într-adevăr bântuită de furtuni năprasnice. S-or fi înălţat talazuri de cinci sau şase ori mai mari decât cele de pe oceanele Pământului, nişte adevăraţi munţi de apă gonind dezlănţuiţi. Şi peste tot clocotul acesta, trăsnete spintecând tăriile cutremurate de bubuituri… Marea o fi colcăit de monştri gigantici, cum nici n-au existat vreodată pe Pământ…

M-am apropiat de buza unei crăpături late de cel puţin un kilometru. Ce-o fi acolo, în adânc? Mi-am aprins lanterna electrică şi am început să cobor malul puţin înclinat. Coborâşul era nespus uşor. Am îndrăznit să fac un salt, apoi încă unul şi prinzând curaj, am ajuns repede la o mare adâncime. Deasupra mea – puzderie de stele. În jur o bezna groasă de s-o tai cu cuţitul. Aveam impresia că, pe măsură ce mă cufund, temperatura creşte. Sau poate mă încălzisem eu sărind într-una? Ce păcat că nu-i cerusem geologului termometrul! Aş fi putut verifica ipoteza lui Tiurin, potrivit căreia solul Lunii ar fi mai cald decât presupun oamenii de ştiinţă.

După o vreme, am dat de nişte pietroaie cilindrice foarte ciudate. E cu putinţă oare să fie nişte trunchiuri pietrificate? Cum de au ajuns pe fundul mării, în văgăuna asta adâncă?

Un colţ ascuţit mi-a izbit atât de puternic costumul că era cât pe-aci să mi-l rupă. Mi-a îngheţat inima de groază: fusesem la un pas de moarte. Aplecându-mă am dibuit cu mâna ceva ce semăna cu nişte dinţi de furcă. La lumina lanternei am văzut zbârlindu-se din stâncă un fel de ferăstrău zimţuit de ambele părţi, asemănător cu cel al „peştelui ferăstrău" din oceanele Pământului. Doar n-o fi şi ăsta mărgean… Am plimbat de jur împrejur fascicolul luminos al lanternei, smulgând din întuneric colţi răsuciţi ca de morsă, plăci cartilaginoase, coaste… Un cimitir întreg de fosile… Era primejdios să înaintezi printre aceste arme de atac şi de apărare şi totuşi umblam mai departe, ca vrăjit. Ce descoperire uluitoare! Dacă n-ar fi fost decât asta şi tot ar fi meritat să zbor în Lună. Mă şi vedeam coborând aici cu o expediţie specială, însărcinată să adune osemintele lighioanelor pierite cu milioane şi milioane de ani în urmă, şi să le aducă pe KEŢ, iar apoi pe Pământ, la muzeul Academiei de Ştiinţe, unde savanţii vor reconstitui „animalele selenite"…

Uite, ăsta este într-adevăr mărgean! E mai mare nu de şase, ci de zece ori decât cele mai mari specimene de pe Pământ. O pădure întreagă de coarne ramificate! Unele şi-au păstrat chiar şi coloritul – sunt ivorii sau roze, dar predomină, totuşi, roşul. Aşadar şi în Lună a existat viaţă. Te pomeneşti că Tiurin are dreptate şi că vom reuşi să descoperim rămăşiţele acestei vieţi. Nu fosile, ci chiar supravieţuitori ai florei şi faunei selenice.

O pietricică zbură pe lângă mine, nimerind într-o tufă de mărgean. M-am trezit la realitate. Ridicând capul, am văzut sus, la marginea prăpastiei, licărul unor luminiţe. Cine ştie de când îmi tot semnalizează tovarăşii mei de drum! Trebuie să mă întorc. Le-am semnalizat şi eu cu lanterna, aprinzând-o şi stingând-o succesiv de câteva ori şi m-am grăbit să-mi burduşesc rucsacul cu probele cele mai interesante. Povara pe care o căram acum în spate ar cântări pe Pământ cel puţin şaizeci de kilograme, dar aici

nu putea avea mai mult de zece, aşa că nu-mi fu prea greu să urc.

Astronomul mă luă imediat la rost pe motivul că am plecat fără să-i cer învoirea, dar când i-am povestit ce am găsit în văgăună, i-a trecut pe loc supărarea.

— Ai făcut o descoperire epocală. Felicitările mele! O să organizăm negreşit o expediţie. Dar să nu mai zăbovim. Înainte, fără nici o escală!

Şi, totuşi, ne-am mai oprit o dată. Nu mai era mult până la „ţărmul" oceanului. În faţa noastră se profilau, luminate de soare, un şir de stânci. Feeric spectacol! Sokolovski micşoră viteza aproape fără să-şi dea seama.

Sub noi se perindau stânci din porfir roşietic şi din bazalt de cele mai felurite culori şi nuanţe: verde, roz, gri, galben, albastru, auriu… Ca un splendid covor oriental înmănunchind într-o jerbă scânteietoare toate culorile curcubeului! Steiuri albe ca zăpada, obeliscuri trandafirii, aglomerări de uriaşe cristale de stâncă sclipind orbitor. Rubine ce păreau şiraguri de stropi sângerii, hiacinturi portocalii, melanituri sumbre, almandine viorii – o întreagă grădină de flori cu petale transparente. Apoi mormane întregi de safire, smaralde, ametiste… De pe un vârf de stei fulgeră un snop de raze multicolore. Numai diamantele pot scânteia în felul acesta! Trebuie să fie o despicătură recentă deoarece praful cosmic nu apucase încă să stingă strălucirea şi bogăţia culorilor.

Geologul frână atât de brusc, încât Tiurin era cât p-aci să cadă iar din rachetă. Scoţându-şi din fugă ciocanul, Sokolovski se îndepărtă, sărind pe stâncile scânteietoare. M-am luat după el, urmat de Tiurin. Sokolovski fusese cuprins de o adevărată frenezie „geologică". Nu, nu era vorba de aviditatea neînfrântă a arghirofilului la simpla vedere a pietrelor preţioase, ci de curiozitatea mistuitoare a omului de ştiinţă, care a dat de zăcăminte rare.

Sokolovski izbea blocurile diamantine cu îndârjirea minerului îngropat de o surpătură, care luptă aprig să-şi croiască drum spre suprafaţă. Sub potopul loviturilor diamantele ţâşneau în toate părţile – fermecătoare ploaie de irizaţii. Nebunia e molipsitoare. Tiurin şi cu mine ridicam câte un braţ de diamante, aruncându-le apoi pentru a ne repezi asupra altora, şi mai frumoase. Ne umpleam rucsacurile, răsuceam pietrele pe toate feţele făcându-le să-şi joace apele şi sclipirile în bătaia razelor solare, le aruncam în sus ca jetul unei fântâni arteziene. O adevărată orgie de culori şi frumuseţe!

Lună! Astru nocturn! De pe Pământ pari, chiar şi în nopţile cele mai limpezi, de un argintiu destul de şters. Dar ce caleidoscop de culori orbitoare, nebănuite dezvălui cutezătorului venit să te cunoască!

Comorile pe care le descoperirăm mai târziu nu erau cu nimic mai prejos. Crestele, stâncile, piscurile de aici erau presărate de nestemate ca de o rouă policromă. Diamante, smaralde, cele mai scumpe podoabe terestre se găseau aici cu duiumul aproape la tot pasul. Până la urma spectacolul acesta a devenit pentru noi banal. Nu voi uita însă niciodată „febra diamantelor” care ne prinsese în mrejele ei atunci, pe ţărmul Oceanului Furtunilor…

Iată-ne din nou gonind spre răsărit, peste munţi şi hăuri. Geologul „dădea bătaie”: vroia sa recupereze timpul pierdut.

Ţinându-se cu o mână de rezemătoare, Tiurin înălţă solemn braţul celălalt, schiţând chiar o mişcare de parcă ar fi avut intenţia să se ridice: în clipele acelea treceam hotarul părţii vizibile de pe Pământ. Iată-ne în plin necunoscut! Ceea ce va apare de acum înainte în faţa privirilor noastre n-a fost văzut încă de nici un pământean. Atenţia mi-e încordată la maximum.

Primii kilometri se soldară cu o decepţie. Exact ca atunci când treci pentru întâia oară graniţa unei ţări străine. Întotdeauna te stăpâneşte iluzia că e de ajuns să treci

graniţa pentru ca totul să se schimbe. Iată însă că întâlneşti în cale aceiaşi mesteceni, aceiaşi brazi… Poate doar arhitectura clădirilor şi îmbrăcămintea localnicilor sunt oarecum diferite. Mai apoi însă, pas cu pas, ţi se dezvăluie specificul ţării prin care călătoreşti. Aici deosebirea era şi mai imperceptibilă. Mereu munţi, circuri, cratere, văi, depresiuni adânci ale mărilor de odinioară…

Tiurin era pradă unei vizibile agitaţii. Nu se putea decide dacă să rămâie pe platforma de sus, de unde se vedea mai bine, sau dacă nu cumva să se mute înăuntrul rachetei pentru a face însemnări. Ori una, ori alta. Până la urmă sacrifică însemnările: oricum „reversul” Lunii o să fie explorat mai târziu cu cea mai mare minuţiozitate şi toate aceste forme de relief vor fi, cu timpul, trecute pe hartă. Acum important era să-şi facă o idee generală despre această parte a reliefului Lunii invizibil oamenilor. Hotărârăm să mergem de-a lungul ecuatorului. Tiurin „boteza” cele mai mari circuri şi cele mai înalte cratere. Dreptul acesta, al primului explorator, îl umplea de o nespusă bucurie. Era, totuşi, destul de modest pentru a nu se grăbi să dea numele său vreunui crater sau vreunei mări. Bănuiesc că pregătise din timp un catalog întreg, deoarece lansa în serie, fără nici o ezitare, nume de eroi ai revoluţiilor socialiste, de savanţi, scriitori şi călători celebri.

— Ce zici de marea asta? Mă întrebă el la un moment dat, cu aerul unui suzeran mărinimos care intenţionează să-şi fericească vasalul cu o moşioară. N-ai vrea cumva să se cheme „Marea Artemiev”?

M-am uitat la depresiunea adâncă ce se aşternea în faţa noastră cât vedeai cu ochii. O mare ca toate mările de pe suprafaţa Lunii.

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă – riscai eu cu oarecare sfială – mi-ar place mai curând să se numească „Marea Antoninei”.

— Antoniu? Marc Antoniu, mâna dreaptă a lui Iuliu Cezar? Se miră Tiurin, care n-auzise bine. Îi era capul calendar de

atâtea nume de celebrităţi şi de zei. Să ştii că merge… Marc Antoniu! Nu sună rău şi unde mai pui că acest nume n-a fost folosit încă de astronomi. Aşa o să şi scriem: „Marea Marcus Antonius”.

Mă jenam să-i spun că e la mijloc o neînţelegere: astfel mâna dreaptă a lui Iuliu Cezar s-a pomenit post-mortem cu un domeniu în Lună. Să fie sănătos! Mai sunt destule mări pentru Tonia şi pentru mine…

Tiurin ne ceru din nou să oprim. Iată-ne într-o văioagă unde nu ajungeau încă razele Soarelui.

Astronomul implântă un termometru în sol. Geologul coborî şi el. După câteva minute Tiurin scoase termometrul şi, aruncând o scurtă privire asupra gradaţiei, îl întinse lui Sokolovski. Îşi lipiră apoi căştile pentru a-şi împărtăşi, probabil, unele consideraţii. După aceea se urcară repede pe platformă unde continuară să discute foarte aferaţi. M-am uitat întrebător la Sokolovski.

— Uite despre ce e vorba, mă lămuri acesta. Temperatura solului e de minus două sute cincizeci de grade Celsius. Pentru motivul ăsta o aşa de plouat Tiurin. După el explicaţia ar consta în faptul că aici există prea puţine substanţe radioactive, a căror dezintegrare ar putea să încălzească solul. Zice că şi pe Pământ oceanele s-au format acolo unde solul era mai rece. E drept că, uneori, pe fundul mărilor tropicale, temperatura e mai scăzută chiar decât în mările nordice. Tiurin e sigur că mai încolo o să dăm de zone încălzite prin dezintegrare radioactivă. Fie vorba între noi, adevărul e că aportul dezintegrării în regimul termic general al Pământului e cu totul neînsemnat. Bănuiesc că şi pe Lună lucrurile se petrec la fel.

Sokolovski propuse să ne ridicăm mai sus, ca să avem o imagine de ansamblu a suprafeţei lunare.

— Harta părţii acesteia a Lunii se va desfăşura toată sub ochii noştri şi o s-o putem fotografia.

Astronomul se declară de acord. Ne prinserăm bine de rezemătoare şi Sokolovski înteţi exploziile. Racheta luă

înălţime. Tiurin fotografia de zor. Într-un loc observai pe un tăpşan o îngrămădire de bolovani sau de stânci dispuse în fermă de dreptunghi perfect.

„Or fi construcţiile seleniţilor care au trăit aici înainte ca Luna să se fi transformat într-un astru mort, lipsit de atmosferă?” Înlăturai îndată această ipoteză absurdă, dar dreptunghiul acesta regulat îmi rămase întipărit în minte ca încă o enigmă ce-şi aşteaptă dezlegarea.

Tiurin se foia într-una pe scaunul lui. Se vede că povestea cu termometrul îl tulburase rău de tot. Când trecurăm deasupra unei alte „mări”, îi ceru lui Sokolovski să coborâm în zona umbrită a acesteia şi măsură din nou temperatura soiului. Acum termometrul arăta minus 180°. O diferenţă colosală, dacă excludem supoziţia că ea s-ar datora încălzirii solului de Soare. Tiurin îl săgetă pe Sokolovski cu o privire triumfătoare şi decretă:

— Se va numi „Marea Arşiţei”!

„Arşiţă” de o sută optzeci de grade sub zero! Şi, la urma urmei, de ce ar fi mai nepotrivit numele ăsta decât „Marea Ploilor” sau „Marea Fecundităţii”? Ce ţi-e şi cu imaginaţia astronomilor!

Tiurin propuse să străbatem pe roţi vreo două sute de kilometri, ca să mai măsurăm de câteva ori temperatura.

Mergeam acum pe fundul altei mări, pe care eu unul aş fi numit-o „Marea Hurducăturilor”. Tot fundul era presărat cu muşuroaie şi dâmburi, dintre care unele cu un luciu unsuros. N-or fi straturi petrolifere? Ni se zdruncinau toate măruntaiele, dar ne continuam drumul fără răgaz. Tiurin lua din când în când temperatura solului. Când, într-un loc, termometrul indică minus două sute de grade, astronomul îl vârî sub nasul lui Sokolovski. Parcă i-ar fi zis: uite, temperatura scade mereu, deşi mergem în întâmpinarea zilei lunare. E clar ca nu poate fi vorba numai de încălzirea solului de către Soare. S-ar putea ca, totuşi, în această privinţă dreptatea să fie de partea profesorului.

Tiurin era mai bine dispus. Ieşirăm, în sfârşit, din căldare, ocolirăm o crăpătură, escaladarăm bariera de piatră a circului şi, după o scurtă goană pe şesul ca în palmă, ne avântarăm spre creste. Dincolo de ele ne pomenirăm în faţa unui zid gigantic, înalt de vreo cincisprezece kilometri, care ascundea de tot Soarele, deşi luminosul astru se ridicase destul de sus deasupra orizontului. Eram cât pe ce să ne izbim de stavila aceasta neaşteptată. Sokolovski vira scurt şi racheta luă înălţime mai mare.

— Nemaipomenită descoperire. Tiurin bătea din palme, ca un copil. Munţii aceştia nu poţi să-i botezi nici Alpi, nici Cordilieri, ci mai curând. Mai curând.

— Tiurinieri! Sugeră Sokolovski. Da, da, ce vă uitaţi aşa la mine? Numai munţi ca aceştia sunt demni să poarte un nume cu o asemenea rezonanţă. Nu cred să găsim alţii mai semeţi…

— Tiurinieri, murmură astronomul copleşit. Hm… E prea mult. Totuşi, suna frumos: Tiurinieri! Bine, dacă insişti, facă-se, voia dumitale.

Prin geamul căştii îi vedeam faţa radioasă.

Ne-am înălţat, descriind un semicerc larg. Masivul părea că se implântă în cer. În sfârşit, văzurăm din nou Soarele. Un Soare albastru, orbitor. Instinctiv, am închis ochii. Când i-am redeschis, aş fi putut jura că părăsiserăm Luna şi goneam în necuprinsul cerului… Întorsei capul: în spatele nostru Tiurinierii ce zăreau ca un zid strălucitor ce se pierdea departe, în abis. Sus nimic, jos iarăşi nimic. Un gol negru… Lumina reflectată pălea treptat şi ne cufundam în beznă.

Formidabil! Reversul Lunii nu e o emisferă, ci un fel de retezătură cioturoasă a unei sfere. Îi văd şi pe ceilalţi doi la fel de tulburaţi. Mă uit la dreapta, mă uit la stânga. Nimic! Gol. Recapitulez ipotezele privitoare la reversul lunii, invizibil de pe Pământ. Cei mai mulţi astronomi susţineau că această parte este, neîndoielnic, identică cu cea vizibilă şi că pe ea s-ar găsi tot mări, oceane. Cineva lansase supoziţia

că Luna are forma unei pere şi că, tocmai de aceea, înfăţişează Pământului mereu aceeaşi parte, şi anume cea sferică, mai grea. Ceea ce descoperiserăm noi le întrecea, însă, pe toate. Luna este, de fapt, o jumătate de glob. Ce s-o fi întâmplat cu jumătatea cealaltă?

Zburam de câteva minute şi sub noi se întindea mereu acelaşi abis negru. Tiurin părea năucit. Sokolovski, cufundat în tăcere, înteţea mereu exploziile: era, desigur, nerăbdător să vadă cum se vor sfârşi toate astea.

Nu ştiu câtă vreme am gonit prin bezna înstelată când, deodată, se ivi la răsărit dunga luminoasă a suprafeţei lunare. Ne-am bucurat ca nişte navigatori rătăciţi pe ocean în faţa cărora s-ar fi profilat conturul unor ţărmuri cunoscute. Care va să zică, nu ne desprinseserăm de Lună. Atunci?

Tiurin se dumiri primul.

— O crăpătură! Exclamă el, plesnindu-se cu palma peste cască. O crăpătură nemaipomenit de adâncă şi de largă.

Da, asta era.

Curând ajunserăm pe malul opus.

Am azvârlit o privire înapoi. Tiurinierii se mistuiseră în zare. Nu se vedea în spatele nostru decât aceeaşi nemărginire neagră.

Toţi trei eram răscoliţi la culme de această descoperire. Sokolovski ochii o platformă potrivită şi aseleniză la numai câţiva paşi de marginea prăpastiei.

Ne privirăm în tăcere. Tiurin se frecă pe cască cu aerul omului, care, de uimire, se scarpină la ceafă. Ne lipirăm căştile nerăbdători să ne împărtăşim cât mai repede impresiile.

— E limpede – spuse Tiurin. Crăpătura peste care am zburat nu e ca toate celelalte. Ea străbate aproape de la un capăt la altul reversul planetei, atingând o adâncime care trece poate de o zecime din diametrul Lunii. Scumpul nostru satelit e bolnav, şi încă grav de tot. Iar noi nici n-am

bănuit-o! Da, aceasta este trista realitate: Luna e un glob spintecat în două.

Mi se perindară grabnic prin minte alte ipoteze pe cure le citisem prin cărţi, de data aceasta cu privire la felul în care va pieri Luna. Unii susţineau că, tot învârtindu-se în jurul Pământului. Luna se îndepărtează din ce în ce mai mult. Iată de ce, potrivit acestei ipoteze, generaţiilor care vor veni, ea le va apare tot mai mică, mai întâi ca Venus, Luceafărul zorilor, apoi ca o steluţă oarecare dintre cele mărunţele, pentru ca, până la urmă, credinciosul nostru tovarăş de drum să se topească pentru totdeauna în spaţiul cosmic. Alţii, mai prăpăstioşi, pretindeau că soarta Lunii este de a fi atrasă de Pământ şi de a cădea pe suprafaţa lui. Zice-se că odinioară, de mult de tot, s-ar mai fi întâmplat ceva asemănător cu un alt satelit al Pământului, o minusculă Lună secundă. Prăbuşirea acestui satelit ar fi stat la originea depresiunii Pacificului.

— Şi ce va deveni Luna noastră? Întrebai, cu nelinişte în glas. Va cădea pe Pământ ori se va pierde în spaţiul cosmic, unde se va alege din ea praful şi pulberea?

— Niciuna, nici alta. Mai curând cred că va zbura la nesfârşit în jurul Pământului, dar sub o altă ipostază, răspunse Tiurin. Dacă va crăpa în două. Pământul va avea în loc de unul, doi sateliţi. Două „semilune”! Dar e mai mult ca sigur că se va face ţăndări şi atunci Pământul o să fie înconjurat de un brâu luminos ca al planetei Saturn. De altfel, la drept vorbind, i-am şi prezis această soartă, dar, mărturisesc, nu mi-aş fi închipuit că perspectiva de a pierde Luna e atât de apropiată. Da, păcat de băbuţa asta, murmură astronomul scrutând bezna hăului de sub noi. Hm…

Apoi, fulgerat de o idee:

— Ce-aţi zice dacă am grăbi inevitabilul deznodământ! O tonă de exploziv puternic aruncat în crăpătură ar fi de ajuns ca să transforme Luna în bucăţi. Dacă îi e dat în orice

caz să piară, cel puţin să se întâmple asta când vrem noi, nu?

— Aş fi curios să ştiu până la ce adâncime despică crăpătura asta scoarţa Lunii? Reflectă cu glas tare Sokolovski.

Ca geolog îl interesa nu atât soarta astrului cât posibilitatea de a-i explora străfundurile.

Tiurin se declară gata să plece imediat în explorare.

Discutarăm pe îndelete planul operaţiei. Tiurin propunea să coborâm încet cu racheta pe malul abrupt al crăpăturii, frânând cu ajutorul exploziilor.

— În felul acesta ne vom putea opri din când în când ca să măsurăm temperatura…

Sokolovski se opuse: acest mod de a coborî era greu, ba chiar primejdios. Şi, în afară de asta, s-ar consuma o cantitate prea mare de combustibil.

— Mai bine coborâm direct pe fund. La întoarcere vom face două-trei halte, fireşte dacă o să găsim locuri accesibile.

Deoarece Sokolovski era, în fond, „şoferul” rachetei, Tiurin trebui de data aceasta să se supună. Ceru numai ca racheta să coboare cât mai aproape de margine şi cu viteză nu prea mare, pentru ca să-şi poată face pe cât posibil o idee despre structura geologică a peretelui prăpastiei.

Şi acum, plecarea!

După ce se roti deasupra abisului negru, racheta se angajă pe panta de coborâre. Soarele, care între timp urcase pe boltă cam la o înălţime de trei suliţe, lumina una din coaste până la o adâncime considerabilă. Cealaltă însă era cufundată în beznă.

Racheta mergea înclinată ca o săniuţă care coboară pe derdeluş, la vale. Şedeam răsturnaţi pe spătare, ţinându-ne picioarele bine proptite. Tiurin începu să ţăcăne cu aparatul fotografic.

Prin faţa noastră curgeau în jos nişte stânci negre, aproape netede, care pe alocuri băteau în albastru,

întâlnirăm apoi şi alte nuanţe: roşietice, galbene, verzui. M-am gândit că atmosfera trebuie să se fi menţinut aici o vreme destul de îndelungată deoarece oxidarea metalelor, şi mai ales a fierului, se desfăşurase deosebit de intens, la fel ca şi pe Pământ. Mai târziu Tiurin şi Sokolovski aveau să-mi dea dreptate.

Ne învălui pe neaşteptate un întuneric de nepătruns: racheta intrase în zona de umbră. Trecerea fu atât de bruscă încât în primele clipe ni se păru că rămăseserăm fără lumina ochilor. Racheta o coti spre dreapta. Era primejdios să zbori pe întuneric la numai câţiva paşi de stânci. Apoi tentaculele de foc ale reflectoarelor declanşate din pântecele rachetei scotociră bezna, fără a scoate nimic la iveală. Coborârea încetini. Minutele se scurgeau lent unul după altul, iar noi continuam să zburăm în gol. Numai stelele lipseau pentru ca iluzia unui zbor în spaţiul cosmic să fie completă. Dar iată că fascicolul de raze întâlni în calea lui un colţ de stâncă. Sokolovski încetini şi mai mult. Reflectoarele luminau roci colţuroase ale căror straturi se distingeau neclar. Când se ivi în dreapta noastră zidul opus, cotirăm din nou spre interior. Dar şi aici întâlnirăm în cale un zid. Ne aflam într-un soi de canion îngust. De jur împrejur se îngrămădeau mormane uriaşe de sfărâmături colţuroase. N-aveai unde să opreşti. Zburarăm kilometri întregi, dar văgăuna nici gând să se lărgească.

— Mă tem că va trebui să ne mulţumim cu atât şi să facem cale întoarsă, mormăi Sokolovski.

Considerându-se răspunzător pentru vieţile noastre şi pentru integritatea rachetei, nu voia să rişte. Dar Tiurin îl opri cu un gest autoritar, interzicându-i să manevreze cârma de înălţime.

Nu mai ştiu cât timp am zburat – o oră, două sau, poate, trei.

În sfârşit, când pierduserăm orice nădejde, zărirăm o platformă. Era, ce-i drept, destul de piezişă, dar în lipsă de altceva mai bun… Racheta rămase câteva clipe nemişcată în

spaţiu, apoi coborî extrem de încet. Stop! Platforma pe care ne opriserăm avea o înclinaţie de treizeci de grade…

— Poftim, izbucni Sokolovski. De adus v-am adus, dar să mă ia naiba dacă ştiu cum o să decolăm!

— Principalul e că ne-am atins ţinta, căută Tiurin să-l liniştească.

Pe astronom nu-l mai interesa acum nimic altceva decât temperatura solului, pe care se apucă, febril, s-o măsoare. Spre nespusa lui satisfacţie termometrul arăta minus o sută cincizeci de grade. Nu era prea ridicată temperatura, dar părea, totuşi, să-i confirme ipoteza.

Geologul izbea de zor cu ciocanul în stâncă, făcând să scapere scântei, însă nu izbuti să desprindă nici măcar o fărâmă de rocă. Ostenit, se lăsă păgubaş. Îşi lipi casca de a mea şi-mi zise:

— Fier sută în sută. Era şi de prevăzut. Va trebui să mă mulţumesc cu bucăţile pe care o să le găsesc pe jos. După ce rosti aceste cuvinte, începu să cerceteze metodic platforma.

Am ridicat ochii. Sus, deasupra noastră, se zăreau stele, fâşii din Calea Lactee şi marginile crăpăturii, presărate cu scântei multicolore. Lăsând privirile să-mi lunece de-a lungul fascicolei de raze a reflectorului, mi s-a părut la un moment dat că, în dreptul unei fisuri laterale, lumina are un tremur abia vizibil. M-am dus până acolo. Din adâncuri se prelingea un firicel subţire de abur sau de gaze. Ca să mă asigur că nu am de-a face cu o simplă iluzie optică, am luat un pumn de cenuşă şi am aruncat-o spre fisură. Cenuşa zbură în lături. Interesant! Găsind la marginea platformei un coşcogea bolovan, l-am dat de-a dura pentru ca zdruncinătura solului să atragă atenţia tovarăşilor mei. Trecură cel puţin zece secunde până se simţi o uşoară vibraţie. Urma a doua, a treia, a patra, din ce în ce mai puternice. Nu înţelegeam ce se întâmplă. Eram zgâlţâit tot de trepidaţii. Deodată o bucată uriaşă de stâncă se prăvăli ca un bolid la un pas de mine, sclipi ca un meteor în bătaia

luminii şi dispăru în adâncuri, Stâncile se cutremurau. În fulgerarea unei clipe mi-am dat seama de greşeala groaznică pe care o făcusem. Totul se petrecuse ca în munţi când căderea unei pietricele provoacă surpături cumplite. De peste tot rostogoleau bolovani, bucăţi de rocă, pietre. Se izbeau de stânci, ricoşau şi, ciocnindu-se între ele, scăpărau scântei… Dacă toate acestea s-ar fi întâmplat pe Pământ aerul s-ar fi cutremurat de bubuituri şi de un zgomot ca de canonadă, multiplicat la nesfârşit de ecoul munţilor. Aici însă, în lipsa aerului, nici un zgomot nu tulbura tăcerile. „Sunetul” sau, mai precis, vibraţiile solului ţi se comunicau numai prin picioare. Nu ştiam de unde vine primejdia, în ce parte să alerg pentru a mă adăposti… Încremenisem cuprins de spaimele morţii şi acolo mi-aş fi găsit sfârşitul dacă nu-l zăream întâmplător pe Sokolovski, care îmi făcea semne disperate de lângă rachetă. Da, fireşte, racheta era singura noastră salvare.

Din câteva salturi ajunsei lângă rachetă, mă aruncai din viteză pe platformă şi, în aceeaşi clipă, Sokolovski smuci pârghia de comandă. Venirăm peste cap. Am zburat aşa câteva minute, deoarece Sokolovski aşezase racheta aproape vertical. Exploziile ei puternice se succedau fără întrerupere.

Ca să ne depărtăm rapid de perete, Sokolovski dirijă racheta în sus şi un pic spre dreapta. Nici azi nu înţeleg cum de izbutea să conducă în poziţia asta incomodă! Această extraordinară stăpânire de sine era însuşirea vădită a unui ora trecut prin multe, deprins să nu-şi piardă prezenţa de spirit. Şi când te gândeşti că la prima vedere l-ai fi caracterizat pur şi simplu ca pe un băiat de viaţă, bun de gură, ghiduş al petrecerilor „în sânul familiei”.

Abia când racheta pătrunse în zona luminată de Soare, depărtându-se simţitor de pereţii abisului, Sokolovski reduse viteza şi o repuse în poziţia normală de zbor.

Tiurin se lăsă să cadă pe scaun frecându-şi casca. Se lovise pesemne la ceafă.

Aşa cum se întâmplă adesea când scapi cu bine dintr-o mare primejdie, furăm cuprinşi de o exuberanţă nervoasă. Ne priveam prin vizoarele căştilor şi ne prăpădeam de râs…

Tiurin întinse mâna spre peretele luminat de Soare. Văzurăm acolo un teren de aselenizare parcă anume pregătit pentru noi. Şi încă ce teren! O terasă uriaşă pe care s-ar fi putut amenaja un rachetodrom pentru zeci de nave cosmice. Un viraj şi iată-ne lunecând pe roţi ca pe asfalt. Oprirăm aproape de marginea opusă. Aici zidul de piatră ori poate de fier era brăzdat de fisuri verticale. În fiecare din ele ar fi încăput, unul lângă altul, mai multe trenuri.

Coborârăm. Surescitarea nu ne părăsise încă. Energia noastră nervoasă, destinsă după clipele de maximă încordare, cerea acum muncă, mişcare.

Le-am povestit lui Tiurin şi lui Sokolovski despre „gheizerul” pe care îl descoperisem, mărturisindu-le totodată că eu provocasem surpăturile din pricina cărora era cât pe ce să ne pierdem viaţa. Tiurin fu atât de interesat de povestea gheizerului că uită să mă muştruluiască pentru imprudenţa săvârşită.

— Păi asta e o descoperire colosală! Exclamă el. Întotdeauna am afirmat că Luna nu e chiar atât de moartă pe cât pare. Aici trebuie să se fi păstrat un rest infim de gaze, de atmosferă, indiferent cu ce compoziţie. Ceea ce ai văzut era, probabil, o gură prin care răzbeau vapori de sulf. Undeva, în măruntaiele Lunii, o mai fi rămas magmă fierbinte. Ultimii tăciuni mocniţi ai marelui pârjol! Aburii au dibuit o ieşire în adâncurile crăpăturii care spintecă Luna pe cel puţin un sfert din raza ei. Ce păcat că n-am luat măcar o probă! Trebuia s-o facem cu orice preţ. Închipuiţi-vă ce ochi or să caşte savanţii de pe tot mapamondul! Gheizerul lui Artemiev! Să nu mă contrazici! E o cinste pe care o meriţi din plin. Hai la drum!

Cu aceste cuvinte se îndreptă spre rachetă, dar Sokolovski îi opuse un refuz categoric.

— E destul pentru azi. Trebuie să ne şi odihnim…

— Ce înţelegi prin „azi”? Se aprinse Tiurin. Pe planeta asta o zi este egală cu treizeci de zile pământeşti. Nu cumva vrei să ne ţii aici o luna întreagă?

— Nicidecum, răspunse Sokolovski împăciuitor. Dar dacă ai fi condus dumneata racheta când am zbughit-o din groapa aia afurisită, crede-mă că ai fi vorbit acuma altfel.

Tiurin cercetă atent faţa obosită a lui Sokolovski şi nu mai spuse nimic.

Hotărârăm să împrospătăm rezervele de oxigen din scafandre şi să ne împrăştiem, dar fără să ne depărtăm prea mult unul de altul.

M-am îndreptat mai întâi spre cea mai apropiată văgăună, al cărei colorit mă intriga. Stâncile de aici băteau în roşu şi trandafiriu. Pe acest fundal se detaşau clar pete neregulate de un verde intens, probabil intercalaţii ale altor roci. Era o combinaţie de culori încântătoare. M-am afundat în canion. Razele soarelui, care îşi azvârleau lumina pe un perete, nu ajungeau decât să-l brăzdeze pieziş pe celălalt, în vreme ce jos se întindea un triunghi de umbră.

Eram, cum s-ar spune, în formă. Puţin ameţit – dar în chip plăcut – de oxigenul pe care-l trăgeam în piept, mă simţeam teribil de uşor şi de sprinten. Aveam uneori impresia că trăiesc un vis feeric, captivant.

Într-unul din canioanele laterale îşi scânteia nestematele o cascadă încremenită pe vecie. Ispitit de frumuseţea pietrelor o luai spre dreapta. Am mai cotit o dată şi încă o dată. Îmi dădui în sfârşit seama că e un întreg labirint de canioane în care te puteai rătăci cu uşurinţă. Înaintam însă fără nici o grijă, străduindu-mă totuşi să-mi întipăresc în minte drumul. Peste tot întâlneam aceleaşi pete.

Verdele lor, care sclipea crud în bătaia soarelui, se prefăcea, pe măsură ce pereţii erau mai slab luminaţi sau acoperiţi de umbră, în ruginiu şi brun. Ciudată metamorfoză cromatică! Şi doar Luna nu avea atmosferă în stare să provoace asemenea schimbări de nuanţe! M-am

apropiat de una din aceste pete şi am examinat-o cu luare-aminte. În nici un caz nu e un afloriment de rocă. Pata era bombată şi părea moale ca pâsla. M-am aşezat pe o piatră ca s-o pot studia în linişte.

La un moment dat am avut impresia că se deplasase o idee spre partea luminată. Să fie o iluzie optică? Îmi încordasem cumva prea mult ochii? Făcând un semn imaginar pe o cută a peretelui, mi-am continuat observaţiile. Peste alte câteva minute orice îndoială dispăru: pata se mişcase din nou. Marginea ei depăşise zona umbrită şi „înverzea” sub ochii mei.

Am sărit în picioare repezindu-mă la perete. Ţinându-mă de un colţ stâncos, m-am săltat până la pata cea mai apropiată şi am rupt o bucată din materia aceea pâsloasă. Era moale şi alcătuită din firicele aşezate în zigzag, ca acele cetinei. O plantă! Nu încape nici o îndoială! Muşchi pe Lună! Fenomenală descoperire! Am mai rupt o bucată dintr-o pată brună, care era însă uscată ca iasca. Răsturnând-o în palmă am văzut că are pe dos un fel de prelungiri albe cu nişte ventuze în vârf.

Iată şi o enigmă biologică! După aspect, planta seamănă mai curând cu muşchiul. Dar cum rămâne cu ventuzele? „Rizopodele” acestea se pot deplasa pe urmele razelor solare. Culoarea lor verde se datoreşte desigur clorofilei. Dar cum respiră? De unde iau umezeală?… Mi-am adus aminte de discuţiile pe care le avusesem în legătură cu KEŢ, despre pietrele cosmice din care se poate extrage oxigen şi apă. Desigur că şi în rocile de pe Lună ar putea să existe, în diverse combinaţii, oxigenul şi hidrogenul, elemente care intră în compoziţia aerului şi a apei. Şi de ce n-ar exista, în definitiv? Oare plantele de pe Pământ nu sunt, în fond, nişte „uzine” miraculoase, în care se desfăşoară cele mai complicate procese chimice? Oare unele din plantele de pe planeta noastră maternă – cum e „Mâna-Maicii-Domnului” bunăoară – nu cad într-un fel de amorţeală din pricina arşiţei şi a secetei, ca să învie de cum

le pui în apă? Se vede că plantele de aici „adorm” în timpul nopţii pentru ca să se trezească ziua, când lumina soarelui pune din nou în funcţiune „uzina” care produce toate cele necesare vieţii. Cât despre mişcare, la urma urmelor nici despre plantele de pe Pământ nu se poate spune că sunt cu desăvârşire lipsite de ea. Şi apoi, unde mai pui că facultatea de adaptare a organismelor nu cunoaşte margini…

Înfrigurat, mi-am umplut rucsacul cu muşchi şi am făcut cale întoarsă, nerăbdător să le înfăţişez şi celorlalţi descoperirea asta grozavă.

Când ajunsei la capătul canionului lateral, am cotit-o la dreapta şi apoi din nou la dreapta. Parcă aici văzusem grămezile acelea de rubine şi diamante. Ei drăcie! Nu se mai văd! Am făcut stânga-mprejur şi m-am înfundat într-un alt canion. Nu, hotărât, nici pe aici nu trecusem.

O luai la goană. Acum nu mai mergeam, ci săream. La marginea unei prăpăstii am rămas pironit: o privelişte cu totul nouă mi se desfăşura în faţa ochilor. Dincolo de prăpastie se înălţau lanţuri muntoase printre ale căror piscuri trei îţi săreau imediat în ochi. Egale în înălţime cele trei piscuri străluceau ca nişte căpăţâni de zahăr. De când sunt nu mai văzusem culmi atât de albe. Că nu erau acoperite de zăpadă e sigur. De unde să fi apărut în Lună zăpadă? S-ar fi putut să fie cretă sau ghips. Dar, să vă spun drept, problema asta mă lăsa în momentul acela rece. Era limpede că mă rătăcisem şi încă rău de tot.

Ros de viermele neliniştii, ara început să privesc cu alţi ochi această lume selenică. Acum îmi apărea vrăjmaşă omului. Nu-ţi mângâia privirile, ca pe Pământ, nici păduri fermecătoare, nici câmpii sau pajişti în veştmânt de ierburi şi flori, cu norodul lor de păsăret şi cu celelalte vieţuitoare. Aici nu-ţi ies în cale nici râuri, nici lacuri pline de peşte. Zgârcită ca un Harpagon, Luna nu-i dă omului nici de mâncare şi nici de băut. Pe Pământ, dacă se întâmplă să te rătăceşti, poţi rezista zile în şir hrănindu-te, bunăoară, cu rădăcini. Pe când aici… Stâncă seacă şi atât. Poate doar

muşchii ăia… Ei aş, nu cred să fie mai comestibili decât nisipul. Dar chiar de-ar curge la doi paşi de mine râuri de lapte şi miere, tot m-aş prăpădi în ghearele foamei şi setei îndurând chinurile lui Tantal. Şi aceasta din simplul motiv că nu am voie să scot casca.

Casca! Am tresărit, de parcă frigul de gheaţă al nemărginirilor cosmice mi-ar fi pătruns în trup. „Atmosfera” pe care o respir şi care îmi întreţine viaţa este concentrată în micul rezervor pe care-l port în spate şi care nu ajunge decât pentru şase ore. Adică, la drept vorbind, nici pentru atât, căci au şi trecut două ore de când îmi reînnoisem provizia de oxigen. Şi ce va urma după aceea? Moartea prin asfixiere… Nu, în ruptul capului nu, trebuie să găsesc neapărat canionul cel mare, atâta timp cât mai am oxigen şi cât mă mai ţin puterile!

M-am întors din nou şi am pornit ţopăind ca un greiere. Era bine, cel puţin, că aici săriturile nu-ţi cereau un efort atât de mare ca pe Pământ…

Înaintea mea se întindea un alt canion, scăldat în lumina soarelui şi aşternut cu un covor verde. Muşchii izbutiseră probabil să se târască din locurile umbroase până aici. Acum îmi produceau senzaţia de dezgust! Mi-era şi scârbă să mă tot uit la ei, dar oriunde îmi roteam privirea mă urmărea acelaşi verde sâcâitor…

Te pomeneşti că o fi chiar canionul pe care-l caut, dar nu-l recunosc pentru că între timp, muşchii ăştia mişcători se coloraseră în verde?

O nouă cotitură şi iată că nimeresc într-un defileu îngust, cufundat în beznă. Am impresia că mă pătrunde un suflu rece răzbind chiar şi prin costumul încins de soare. Ori poate e numai un fior nervos…

Încotro s-o apuc? În spatele meu, după două cotituri, se cască o prăpastie, iar în faţa mea zăresc un canion negru, strâmt, care nu ştiu unde duce.

O sfârşeală cumplită îmi sleise puterile: mă văzui nevoit să mă aşez pe un bolovan. Dar, deodată, pe nepusă masă,

bolovanul o luă din loc, cu mine cu tot. Am sărit ca muşcat de şarpe. Nervii îmi erau ca nişte coarde întinse. O piatră vie! Un animal necunoscut! Încă o descoperire senzaţională! Credeţi-mă însă că în clipele acelea nu-mi mai ardea de nici un fel de descoperiri. Am lăsat dihania să se îndepărteze, fără să-i arunc măcar o privire şi am pornit, ca un automat, drept înainte.

Mergeam în neştire. Aveam uneori impresia că oxigenul e pe sfârşite şi că mi se taie răsuflarea. Atunci mă opream, ţinându-mă de inimă. Apoi senzaţia aceasta neplăcută trecea. Erau, pur şi simplu, feste de-ale nervilor! O, dacă ar fi existat în Lună atmosferă, chiar şi irespirabilă! Aş fi putut barem semnaliza după ajutor, izbind piatra de piatră. Unde mai pui că atmosfera ar fi reflectat luminile rachetei. De altfel, tot nu mi-ar fi folosit la nimic, deoarece soarele revărsa o lumină orbitoare, care mi-ar fi luat vederea dacă ochii n-ar fi fost protejaţi de sticlele fumurii ale căştii.

Tocmai când, pradă unei cumplite deznădejdi, mă pregăteam sufleteşte pentru inevitabilul sfârşit, am dat de marele canion. M-am bucurat de parcă aş fi nimerit prin cine ştie ce minune pe bulevardul principal de pe insula Vasilievski.

Ăsta noroc şi pace! Instinctul îmi călăuzise fără greş paşii, de când încetasem să mai calculez şi să fac pe deşteptul.

Dar bucuria îmi fu de scurtă durată: Încotro să mă îndrept? Spre dreapta? Spre stânga? Nu mă mai puteam orienta de loc. Am făcut din nou apel la instinct, dar de data aceasta rămase mut. Fie că o luam la dreapta ori la stânga – instinctul nu protesta.

Tot creierul, săracul, va trebui să mă scoată din încurcătură, la să vedem! Când am coborât din racheta, am cotit la dreapta. Va să zică, acum trebuie s-o iau la stânga.

Am mers aşa cel puţin o oră. Îmi chiorăiau maţele de foame, dar canionul nici gând să se termine. Ciudat! La venire nu făcusem nici o jumătate de oră până la cotitură. Să ştii că trebuia s-o iau în direcţia cealaltă. Ce să fac? Să

mă întorc iar din drum? Cât timp irosit! M-am încăpăţânat să-mi continui calea înainte. La un moment dat, canionul s-a îngustat. E clar, am greşit din nou direcţia. Fuga înapoi!

Soarele dogorea năprasnic. M-am înfăşurat în pelerina albă. Vlăguit şi lihnit de foame, săream totuşi fără răgaz de parc-aş fi fost fugărit de monştri. Deodată o crăpătură îmi tăie calea. Nu era atât de largă încât să n-o pot sări. Dar cum se face că la venire n-o văzusem? Sau poate, furat de gânduri, n-o băgasem de seamă? Mă trecură toate năduşelile. Inima bătea într-un ritm turbat, gata-gata să-mi spargă pieptul. Vedeam moartea cu ochii! M-am trântit pe jos ca să mă odihnesc un pic şi să-mi adun gândurile. Din cerul negru mă fixa un soare mort, siniliu. Cu aceeaşi sinistră nepăsare îmi va lumina cadavrul… Pe naiba! Mai trăiesc! Mai am oxigen şi energie… Am sărit în picioare, mi-am făcut vânt peste prăpastie şi am luat-o la goană. Încotro? Înainte sau înapoi, nu contează, numai să mă mişc!

Canionul se lărgea treptat. Am alergat aşa, ca împins de un vârtej, cel puţin o oră, până m-am prăbuşit mai mult mort decât viu. Abia atunci am simţit cu adevărat că nu mai am destul aer. De data aceasta nu mai era un rod al halucinaţiei. Gonind într-una, fără oprire, consumasem prea mult oxigen şi rezerva se epuizase mai repede ca de obicei.

Iată şi finalul! Rămâi cu bine, Tonia!… Armenia…

Mintea mi se învăluie într-un zăbranic.

Deodată văzui chiar deasupra capului, strălucind în soare, racheta noastră ovală care zbura înclinată mult pe o parte. Tovarăşii mei mă caută! Sunt salvat! Adunându-mi ultimele puteri, mă ridicai, începui să dau din mâini, să ţip, uitând că ţipetele mele rămân înmormântate în cască… Dar vai! Speranţa se stinse tot atât de repede cum se născuse: nu mă zăriseră. Racheta dispăru în spatele crestelor…

După această ultimă explozie de energie, mă înşfacă în mrejele ei o apatie totală. Simţeam tot mai acut lipsa oxigenului. În faţa ochilor îmi jucau mii de sori albaştri,

urechile îmi vâjâiau. Încet, încet, mă scufundai în toropeala leşinului.

Nu ştiu cât timp am zăcut fără cunoştinţă. Ţin minte doar atât: la un moment dat am tras adânc o boare de aer în piept, simţind cum oxigenul dătător de viaţă îmi scaldă plămânii. Deschizând ochii, l-am văzut deasupra mea pe Sokolovski, care mă privea alarmat prin vizorul căştii. Eram întins pe podeaua rachetei noastre. Dar de ce nu-mi scoseseră casca?

— Apă… Murmurai eu, uitând din nou că nu pot fi auzit. Sokolovski mă înţelese însă după mişcările buzelor. Mă aşeză pe o banchetă şi, lipindu-şi casca de a mea, îmi spuse:

— Ţi-e foame şi sete?

— Da.

— Din păcate trebuie să mai rabzi. Suntem avariaţi. Surpăturile din prăpastia aceea ne-au făcut geamurile ţăndări…

Mi-am adus aminte de loviturile laterale care zgâlţâiseră racheta pe când zburam afară din „văgăuna morţii”. Nu le dădusem atunci nici o atenţie.

— E drept, avem geamuri de rezervă, continuă Sokolovski, dar montarea lor cere timp. Mult mai repede putem ajunge la racheta mare. Aşadar călătoria în Lună a luat sfârşit!

— Dar de ce m-aţi adus aici, în interior?

— Pentru că e neapărat necesar să te duc acolo în două-trei ore şi va trebui, prin urmare, să imprim rachetei viteza cosmică. Exploziile vor fi puternice, iar greutatea corpului o să crească mult. În halul ăsta de slăbiciune în care ai ajuns n-o să te poţi menţine pe platformă. Profesorul Tiurin rămâne şi el cu dumneata în cabină.

— Sunt fericit că ai scăpat cu viaţă! Răsuna atunci glasul lui Tiurin. Nici nu mai speram să te găsesc…

Fiorul cald de duioşie din glas mă surprinse.

— Iar acum cel mai bine ar fi să te culci pe podea. Mă întind şi eu alături, iar Sokolovski o să ne conducă la destinaţie…

Peste câteva momente racheta noastră cu geamurile sparte se înălţă ca o săgeată deasupra piscurilor şi viră scurt spre vest. O clipă zburarăm pe o parte şi văzui căscându-se sub mine hăul unde era să ne găsim moartea, „rachetodromul”, canionul. Racheta trepida teribil din pricina exploziilor. Îmi simţeam trupul ca de plumb. Sângele îmi fugea când la cap, când spre picioare. Gândurile mi se învălmăşiră iarăşi, dar de data aceasta mă simţeam în stare să înving senzaţia de leşin. Ce înviorător e oxigenul! Sokolovski îmi mărise, probabil, doza care intra în cască. A avut însă grijă ca presiunea să nu treacă de o atmosferă deoarece la mai mult costumul n-ar fi rezistat. Şi aşa se umflase ca al unui scafandru când i se blochează supapa de evacuare a aerului.

Spre sfârşitul zborului îmi revenisem până într-atâta, încât am coborât singur şi m-am urcat apoi, fără ajutorul nimănui, în nava cosmică.

Bănuiţi, fireşte, că după ce m-am descotorosit în sfârşit de costumul cosmonautic, am înfulecat şi am băut cât şapte.

Eram din nou bine dispuşi. Le-am povestit tovarăşilor mei de drum într-o formă cât am putut de glumeaţă peripeţiile prin care trecusem, le-am vorbit şi despre descoperirile mele ştiinţifice, căinându-mă că lăsasem să-mi scape „broasca ţestoasă” pe care o luasem drept piatră. Acum însă, la drept vorbind, mă cam îndoiam de existenţa ei. Poale n-o fi fost decât un coşmar, un joc al imaginaţiei mele surescitate. Dar „muşchii târâtori” îi aveam în rucsac, preţios trofeu adus din „Ţara viselor”.

Deşi scurtă, expediţia noastră în Lună se dovedise foarte rodnică în ce priveşte rezultatele ştiinţifice.

Ne pregăteam să împărtăşim oamenilor de ştiinţă de pe Pământ o sumedenie de descoperiri de-a dreptul senzaţionale.

Drumul de întoarcere s-a desfăşurat fără nici o complicaţie. Dispăruse tulburarea pe care o simte oricine în faţa necunoscutului. Ne întorceam „acasă”. Dar unde o fi

Steaua KEŢ? M-am uitat pe cer. Sus de tot se vedea ca o seceră „terra nouă” (îi spuneam aşa prin analogie cu luna nouă), iar dedesubt Luna se întindea pe o jumătate de boltă. Cu toate că nu lipsise mult ca să-mi devină lăcaş de veci, nu-mi mai părea de loc fioroasă.

Îmi purtasem paşii prin Lună lăsând urme pe suprafaţa ei. Aduceam pe KEŢ şi apoi pe Pământ „crâmpeie de Lună”. Aveam senzaţia copleşitoare că acest astru ne era acum mai aproape, devenise, ca să spun aşa, mai „de-al nostru”…

XV. PE STEA VIAŢA ÎŞI URMEAZĂ CURSUL

— Ia să te vedem! Spuse Meller, cercetându-l cu atenţie pe Tiurin. Uite ce s-a mai bronzat şi cum a întinerit „păianjenul” nostru! E bun de însurătoare, zău aşa! Dar cu muşchii cum mai stai? Potoleşte-te, nu mai fă pe grozavul. Mda… Bicepşii lasă încă de dorit, dar picioarele şi-au revenit complet. Şi acum câţi ani ai de gând să stai din nou în păienjeniş?

— N-avea nici o grijă, Anna Ignatievna! Răspunse Tiurin. În curând o să zbor din nou în Lună. Am acolo de lucru berechet. Iar mai târziu mă duc pe Marte, pe Venus.

— Auzi ce mai îndrugă voinicosul! Râse Meller. Stai cuminte să-ţi iau sânge pentru hemogramă. Sunt curioasă să ştiu câte globule roşii ţi-a dat Soarele de pe Lună… Că doar nu-mi pică în fiecare zi un pacient selenit…

După vizita medicală, mă dusei glonţ la Tonia. Nu ştiu de ce, dar eram convins că se întorsese şi ea. Abia acum îmi dădeam seama cât de mult îi dusesem dorul.

Săream ca un copil pe culoarul cel mare. Pe KEŢ forţa de atracţie era mai mică decât pe Lună. Ca o balerină, făceam poante aproape fără să ating podeaua şi săltam ca un peşte zburător. Toţi cei ce mă întâlneau vroiau neapărat să ştie cum e în Lună.

— Vă povestesc mai târziu, tovarăşi, le răspundeam eu, zburând mai departe.

Iată şi camera Toniei. Bat. Uşa se crapă un pic şi îşi face apariţia un căpşor de fată. N-o cunosc. Zulufi castanii, ochi mari, cenuşii.

— Bună ziua, bâigui eu. O caut pe tovarăşa Gherasimova. Nu cumva s-a mutat?

— Tovarăşul Artemiev? Mă întrebă tânăra şi-mi zâmbi ca unei vechi cunoştinţe. Locuiesc aici provizoriu. Gherasimova nu s-a întors încă din deplasare şi nici n-o să se întoarcă atât de curând. Lucrează la laboratorul fizico-tehnic.

Citindu-mi, probabil, mâhnirea pe faţă, se simţi îndemnată să adauge:

— Îi poţi telefona de la staţia de radiotelegrafia…

Îngăimând câteva cuvinte de mulţumire, o luai din nou la goană pe coridor, năvălind valvârtej în cabina operatorului:

— Laboratorul fizico-tehnic, vă rog!

— Vă dau imediat legătura, îmi răspunse omul cu amabilitate manevrând rapid butoanele aparatului. Cu tovarăşa Gherasimova doriţi? Un moment numai… Alo! Alo! Poftiţi!

— Aici e Gherasimova. Cine-i acolo? Artemiev, tu eşti?

Dacă eterul nu minte, vă jur că glasul ei trăda bucurie…

— Ce bine-mi pare că-ţi aud glasul! Cum? Era să nu te mai întorci? Ştiu, ştiu. Am aflat de isprăvile tale selenare încă înainte de sosirea voastră. Ni s-a comunicat de pe bordul rachetei… Totul e bine când se sfârşeşte cu bine. Fac aici nişte cercetări foarte interesante în laboratorul frigului absolut. E amenajat pe un fel de terasă, în partea umbrită a rachetei noastre. Lucrăm în costume cosmice. Nu-i prea comod, dar ce să-i faci, n-avem încotro. În schimb, ca să mă exprim aşa, avem frig absolut direct de la sursă. Am şi făcut până acum câteva descoperiri preţioase în domeniul rezistentei semiconductorilor la temperaturi joase…

Şi începu să-mi vorbească cu pasiune despre aceste descoperiri. Aşteptam să-mi spuie ceva despre bărbos, despre Palei. Mă jenam s-o întreb. Da, da, o să se repeadă până la KEŢ, dar nu mai curând decât într-o lună „terestră”. Până la urmă nu mă putui înfrâna:

— Ai reuşit până la urmă să găseşti omul pe care-l căutai?

Spre ghinionul meu, chiar în clipa aceea operatorul îmi spuse:

— Racheta KEŢ-8 cere o convorbire urgentă, îmi pare rău, sunt silit să vă întrerup.

Am ieşit din cabină cam plouat. Că Tonia mi-a ascultat glasul cu bucurie, asta era sigur. Înseamnă că nu-i sunt chiar atât de indiferent. Totuşi, îmi vorbise mai mult despre lucrările ei ştiinţifice. De Palei nici nu-mi pomenise. Şi mai trebuia să treacă atâta vreme până o să ne revedem…

Pe coridor mă opri un tânăr.

— Tovarăşe Artemiev, sunteţi chemat la direcţie.

M-am dus la Parhomenko. Directorul se interesă în amănunt despre întreaga desfăşurare a călătoriei noastre în Lună. Răspunsurile mele erau însă cam alandala.

— Văd că eşti obosit, se milostivi directorul. Du-te şi odihneşte-te, iar de mâine să-ţi iei postul în primire. Te aşteaptă tovarăşul Slâkov, biologul nostru…

Eram nerăbdător să mă văd singur, dar foamea îmi călăuzi paşii spre cantină. Acolo, vrând-nevrând, a trebuit să le povestesc oamenilor despre călătoria noastră. Devenisem o adevărată celebritate: de, eram unul dintre primii oameni care păşiseră pe Lună. Mă ascultau cu o atenţie încordată şi nu-şi ascundeau invidia. Odinioară toate acestea m-ar fi amuzat, dar acum eram trist din pricină că n-o văzusem pe Tonia. Scurtând povestirea sub pretextul oboselii, ajunsei, în sfârşit, în camera mea. În răstimpul cât lipsisem, fixaseră de perete un pat rabatabil dintr-o plasă fină, pe care m-am şi întins îndată cu voluptate. Aici de saltea n-aveai nevoie. Şi aşa, purtat pe aripile gândului de la peisajele lunare la

laboratorul meu de pe insula Vasilievski, de la Tonia la enigmaticul Palei, mă fură pe nesimţite somnul…

— Tovarăşe Artemiev! Tovarăşe Artemiev…!

Deşteptându-mă brusc, sării în picioare. În cadrul uşii se afla un tânăr ras pe cap.

— Iartă-mă că te-am trezit. Cred că, oricum, era timpul să te scoli. Nu mă recunoşti? Sunt aerologul Kistenko. Ţii minte, acela care, la cantină, te-a asaltat cu o grămadă de întrebări despre muşchii din Lună. Vestea aceasta a şi ajuns în oraşul KEŢ. „Keţienii” de pe pământ te roagă să le trimiţi o mostră. Şi întrucât tocmai expediez într-acolo o rachetă aerologică, m-am gândit că e prilejul cel mai nimerit…

— Aşa e, desigur, sării eu din pat şi mă grăbii să scot din rucsac o bucată de „pâslă”.

— Perfect. Muşchiul ăsta pare să fie mai greu decât cel de pe Pământ, dar nu cred, totuşi, să cântărească prea mult. Te surprinde că mă preocupă atâta greutatea lui? Nu uita că racheta zboară spre Pământ. Zilnic trimit câte una în oraşul KEŢ. În cursul zborului racheta înregistrează automat toate datele aerologice la diferite distanţe de Pământ – compoziţia atmosferei, intensitatea radiaţiilor cosmice, temperatura, umezeala şi aşa mai departe. Cam trei pătrimi din drum racheta este dirijată de pe Steaua KEŢ cu un fascicul de radiaţie electromagnetică, iar apoi o interceptează un fascicul emis din oraşul KEŢ. Aterizează la mare precizie, cu o paraşută ce se deschide automat, pe un teren care nu măsoară mai mult de un metru pătrat! Nu-i rău, ce zici? Tot cu racheta asta trimitem şi corespondenţa… Greutatea rachetei este calculată la miligram. Iată de ce mă interesează cât cântăreşte muşchiul. Încă o dată, îţi mulţumesc şi la revedere.

După plecarea lui, îmi consultai ceasul. La Leningrad se luminase de-acum de ziuă. Mi-am luat micul dejun şi m-am dus la lucru.

Intrând în cabinetul biologului-şef Andrei Pavlovici Slâkov, m-am oprit o clipă în prag: grozav de mult se deosebea

această încăpere de cabinetele pe care le văzusem pe Pământ. Aşa cum Tiurin îţi sugera imaginea unui păianjen scrutând universul din mijlocul unei plase ţesute într-un ungher îngust şi întunecos, Slâkov părea o omidă într-o grădină înverzită. Încăperea era pur şi simplu năpădită de plante agăţătoare cu frunzuliţe minuscule. Semăna cu o peşteră verde, inundată de lumina vie a soarelui. În fund, pe jumătate culcat pe o cuşetă împletită, l-am zărit pe Slâkov – un bărbat corpolent, bronzat, între două vârste. Mi s-a părut cam moale şi somnolent. La intrarea mea, îşi ridică pleoapele grele, parcă umflate, care ascundeau o pereche de ochi cenuşii, ageri, scânteind de inteligenţă. Privirea lui contrasta izbitor cu gesturile molatece.

După obişnuitul schimb de amabilităţi, Slâkov începu să-mi pună diferite întrebări despre Lună. Lângă el, pe o măsuţă de aluminiu, se afla o bucată din muşchiul adus de mine.

— Că ai găsit asta în Lună să ştii că nu mă surprinde de loc, spuse el tărăgănat. Sporii bacteriilor, ca, de altfel, şi cei ai ciupercilor de mucegai de pe Pământ, rezistă la temperaturi foarte scăzute, mergând până la minus 250 de grade, păstrându-şi totuşi vitalitatea. Respiraţia? O fi, poate, intramoleculară, neavând neapărată nevoie de oxigen, fie el în combinaţie sau nu. Se mai întâmplă un asemenea fenomen şi cu azotobacteriile. Alimentaţia? Nu uita de amoebele noastre. Acestea n-au nici măcar gură. Dacă găsesc ceva „comestibil”, îl învăluie cu trupul lor şi-l asimilează. Cât despre „broasca ţestoasă” de care ai pomenit, ea ridică probleme ceva mai greu de dezlegat. Nu este exclus să existe, totuşi, în Lună chiar şi vieţuitoare mai complexe. Dragul meu, facultatea de adaptare a organismelor este aproape fără margini. Principalul e că s-a deschis o fereastră spre această lume nouă. Nu va trece multă vreme şi vom afla despre trecutul vieţii organice de pe Lună tot atâta cât ştim şi despre trecutul Pământului.

Se întrerupse ca să-şi noteze ceva în carneţel, apoi reluă:

— Şi acum să trecem la problemele muncii noastre. Misiunea de căpetenie pe care o avem aici – şi mă refer, desigur, la noi, biologii – este de a folosi la maximum plantele pentru nevoile „locale”. Ce putem pretinde plantelor? Întâi şi întâi hrană. Apoi să purifice aerul şi apa şi, în sfârşit, materiile de dezasimilare pe care trebuie să le valorificăm până la ultima moleculă. De asemenea, o misiune nu mai puţin importantă este de a modifica şi a perfecţiona plantele în raport cu necesităţile noastre. Putem să ne îndeplinim aceste misiuni? Fără discuţie. Şi încă, află de la mine, mult mai uşor decât pe Pământ. Aici plantele nu au a se teme de brumă ori de secetă, nu sunt pârjolite de soare şi nici de vânturi fierbinţi. Putem crea pe cale artificială clima cea mai potrivită pentru orice plantă. Temperatura, umezeala, compoziţia solului şi a aerului, intensitatea radiaţiei solare, toate sunt în mâinile noastre. În cele mai perfecţionate sere de pe Pământ nu se poate crea decât cu multă aproximaţie tot ceea ce ne stă la îndemână aici, pe Steaua KEŢ. Dispunem de raze ultraviolete scurte care nu ating niciodată suprafaţa Pământului, deoarece se pierd în atmosferă. Mă refer, desigur, la radiaţiile cosmice. Unde mai pui şi inexistenţa forţei de atracţie! Cunoşti, desigur, influenţa gravităţii asupra creşterii şi dezvoltării plantelor, ca şi felul cum reacţionează plantele la forţa de atracţie…

— Geotropismul, strecurai eu.

— Exact. Rădăcinile sunt sensibile la direcţia forţei de atracţie terestre, aşa cum este sensibilă busola la direcţia nordului. Şi numai „căutarea” umezelii şi a hranei face să devieze rădăcinile de la această direcţie. Spune-mi, te rog, te-ai întrebat vreodată cum se divizează celulele, cum cresc şi se dezvoltă plantele în condiţii în care nu există forţa de atracţie? Avem aici laboratoare unde gravitaţia lipseşte cu desăvârşire. Aceasta ne şi îngăduie să facem unele experienţe care ar fi de neconceput pe Pământ. După ce găsim răspuns la problemele încă incomplet lămurite legate

de viaţa plantelor, ne continuăm experienţele în condiţiile gravitaţiei terestre. Aş prefera să începi cu studierea geotropismului. În Sera Mare îl vei găsi pe asistentul meu Kramer, iar în laborator vei fi ajutat de Zorina, care şi ea e nouă la noi.

Slâkov tăcu. Mă pregăteam să plec, dar el mă opri cu un gest.

— Să ştii însă că nu ne ocupăm numai de plante. Facem experienţe extrem de interesante şi asupra animalelor. De sectorul acesta răspunde Faleev. Fie vorba între noi, nu-s prea mulţumit de el. La început se achita bine de sarcini, dar de la o vreme nu-l mai recunosc. Dacă te interesează aceste probleme, te mut acolo. În orice caz, nu strică să treci şi pe la el, să vezi laboratorul. Acum însă du-te direct la Sera Mare, Kramer o să te pună la curent cu cercetările…

Obloanele pleoapelor căzură. Concediindu-mă cu un salut scurt din cap, Slâkov se adânci în notiţele sale.

XVI. KRAMER DEVINE NESUFERIT

Zburam pe coridor.

— Tovarăşe Artemiev, ai o scrisoare! Mă strigă cineva. Tânăra „factoriţă” îmi întinse un plic. Aproape că i-l smulsei din mână. Era prima scrisoare pe care o primeam pe Steaua KEŢ. Un timbru poştal! Pe ştampilă scrie Leningrad. Vă închipuiţi ce emoţie!

— Din Leningrad, şopti fata. N-am fost niciodată acolo. E un oraş frumos?

— Frumos? E puţin spus! Mă înflăcărai eu. E al doilea ca mărime după Moscova, dar îţi mărturisesc că mie personal îmi place mai mult.

Şi am început să-i descriu cu lux de amănunte minunatele cartiere noi ale Leningradului, care se întind până la Streina şi Pulkovo, parcurile superbe şi canalele pitoreşti care-l fac să semene cu Veneţia, i-am povestit despre metrou, aerul său limpezit de praf şi de fumul coşurilor de fabrică, acoperişurile de sticlă ale nenumăratelor poduri care îi feresc pe pietoni de vânt, despre grădinile de iarnă pentru copii, excepţionalele sale muzee, teatre, biblioteci…

S-a schimbat până şi clima oraşului. Pe o rază de sute de kilometri au fost asanate turbăriile şi secate mlaştinile, unele canale din oraş au fost astupate şi transformate în alei ori au fost acoperite cu lungi poduri neîntrerupte, adevărate autostrăzi. Umiditatea aerului s-a micşorat simţitor, iar puritatea lui a făcut să sporească raţia de căldură solară a leningrădenilor. La bariere roţile autoturismelor şi camioanelor sunt spălate bine cu furtunul pentru ca nici un pic de praf sau noroi să nu pătrundă în oraş. Ce mai încolo-încoace, unul e pe lume Leningradul!

— O să mă duc negreşit să-l vizitez, spuse fata cu ochii mari de încântare şi, salutându-mă scurt din cap, îşi luă zborul.

Desfăcui plicul. Ajutorul meu însă scria că în laborator reparaţiile sunt pe terminate. După ce se va monta utilajul nou ultramodern, o să plece în Armenia împreună cu profesorul Gabel, deoarece nu mai trage nădejde să mă întorc atât de curând.

Vestea asta mă mâhni. Ce-ar fi să las totul baltă şi să mă întorc pe Pământ?

Apariţia lui Kramer mă smulse din plasa acestor gânduri. Iar sera m-a impresionat atât de mult încât am uitat de toate.

Trebuie să ştiţi însă că n-am putut intra în seră cu una, cu două. Kramer m-a poftit întâi să-mi pun un scafandru, dar unul mult mai uşor decât cel folosit pentru deplasările în spaţiul cosmic. În plus, costumul acesta era prevăzut şi cu un radiotelefon.

— În seră presiunea e mai slabă ca aici, mă lămuri Kramer. Atmosfera ei conţine mult mai mult bioxid de carbon. În atmosfera Pământului gazul acesta nu reprezintă decât o parte din trei mii, pe când la noi în seră trei sutimi, iar în unele compartimente chiar şi mai mult. Înţelegi, deci, că e primejdios pentru om. În schimb, plantele cresc aici ca în Carbonifer!

Fără veste, Kramer izbucni într-un râs cu hohote care nu se mai sfârşea.

— Costumul acesta, reluă el, calmându-şi neaşteptatul acces de veselie, are radiotelefon, aşa că n-o să mai trebuiască să ne lipim frunţile când o să avem să ne spunem ceva. Curând or să se monteze radiotelefoane şi în costumele cosmice. Nu-i aşa că e foarte comod? Află că e opera bunei dumitale cunoştinţe pe care ai adus-o de pe Pământ.

Kramer îmi făcu cu ochiul şi râse din nou… „Dacă e să spunem lucrurilor pe nume, apoi ea m-a adus pe mine”, mă fulgeră un gând. Dar ce l-o fi apucat pe Kramer că râde cu atâta poftă?

Trecând prin camera atmosferică, pornirăm fără grabă de-a lungul coridorului care lega staţia de seră.

Lui Kramer nu-i tăcea gura o clipă.

— Avem mai multe sere, mă iniţia el. Una lungă de tot, pe care ai văzut-o la sosire. Ha-ha-ha! Mai ţii minte cum era să te pierd în spaţiu şi a trebuit să te plimb cu cureluşa după mine ca pe un căţeluş? Acum ne îndreptăm spre o seră nouă, conică. Există şi acolo gravitaţie, dar mică de tot: o miime din cea terestră. O frunză desprinsă de pe ramură la un metru de podea are nevoie de douăzeci de secunde ca să ajungă jos. Gravitaţia asta s-a dovedit însă întru totul suficientă pentru ca praful şi materiile de dezasimilaţie să se aşeze, iar fructele coapte să pice jos în loc să plutească în văzduh… Spune, ai apucat să te scalzi în „baia imponderabilă”? Nu? E ceva grozav de tot! Hai la baie. Waverley! Cântă el deodată, pe un firicel de melodie, după

care urmă o nouă explozie de râs isteric. Ai aflat, desigur, că avem mai multe laboratoare pentru experienţe, în care nu e nici urmă de gravitaţie. Acolo se găseşte şi baia de care-ţi vorbeam… Uite că am şi ajuns. „Deschide-te, Sesame”, declamă el împingând uşa în lături.

La început fui orbit de o lumină puternică. Pe măsură ce ochii mi se desprindeau, distingeam în faţa mea un tunel imens care se lărgea treptat, ca o pâlnie. Uşa prin care intraserăm se afla la capătul strâmt al pâlniei. În partea opusă pâlnia se încheia cu o uriaşă calotă de sticlă bombată spre exterior.

Prin sticlă se revărsau nesfârşite valuri de lumină. Aveai impresia că sunt aprinse mii de reflectoare din acelea folosite pe platourile de filmare. Plantele care îmbrăcau pereţii ofereau ochiului întreaga gamă a verdelui: de la smaraldin până la verde întunecat, aproape negru. Din loc în loc covorul acesta verzui era tăiat de podeţe din aluminiu cu balustrade subţiri. Un spectacol pe care nu l-ai fi putut vedea în nici o altă parte! Dar şi mai mare mi-a fost uimirea când am examinat îndeaproape câteva plante. Eu, ditamai biologul şi botanistul, care am studiat ani de-a rândul fiziologia plantelor, nici nu bănuisem până în clipa aceea în cât de mare măsură pot fi ele un material docil, „plastic” şi cât de mult se poate modifica forma lor exterioară şi structura lor internă.

Aş fi vrut să cercetez totul cu de-amănuntul, pe îndelete, dar glasul lui Kramer, care turuia într-una, mă distrăgea şi mă agasa:

— Tot ceea ce vezi e făcut de Slâkov! E un geniu. Nu te mira dacă într-o bună zi o să înveţe plantele să facă sluj şi să cânte ca privighetorile. Omul ăsta, atunci când îşi pune ceva în gând, nu există să nu-l ducă la bun sfârşit! „Grânele – ne spunea el – folosesc abia a şaizecea parte din energia solară, pe când bananul de o sută de ori mai mult. Şi asta nu numai datorită climei. Putem deprinde toate plantele să-şi sporească însutit consumul de energie”.

— Mi-a vorbit şi mie despre toate astea, încercai să curm dezlănţuirea verbală a lui Kramer. Ţi-ai găsit!

— Şi Slâkov al nostru nu numai că a afirmat-o în teorie, dar a şi izbutit s-o facă. Iar cât priveşte rezultatele… Ce zici, de pildă, de specimenul acesta? Ei? Ha-ha-ha…!

Amuţisem de uimire. Aveam în faţa ochilor o tufă cât un stat de om, cu frunzele cât palma. Roadele cărnoase, purpurii erau de mărimea unui pepene zdravăn, dar semănau cu fragii. De fapt chiar asta şi erau – nişte fragi colosali. Tufa nu se târa pe pământ, ci stătea dreaptă. Poamele atârnau pe un lujer extrem de subţire. (Ca să vezi ce înseamnă imponderabilitatea!) Unele erau de un roşu aprins, altele încă nu se copseseră îndeajuns.

— Culegem zilnic vreo zece „bobiţe” ca asta numai de pe o singură tufă – nu mă slăbea de loc Kramer. Nici n-apucăm bine să le rupem că s-au şi copt altele. E ceva de speriat! Plantele noastre nu-şi iau nici măcar un concediu de două săptămâni, cum fac cele tropicale de pe pământ. Muncesc, săracele, fără pic de răgaz. Din soare, apă şi gunoi prepară nişte fructe să te lingi pe degete nu altceva. De soare ce să mai zic, că nici nu apune! Aici aerul e întotdeauna străveziu. Asta e una la mână. Al doilea: atmosfera de aici conţine o groază de bioxid de carbon, exact ca în perioada carboniferă…

— Mi-ai mai vorbit despre treaba asta cu bioxidul de carbon.

— Ia priveşte aceste frunze, continuă Kramer fără să se sinchisească. Le lipseşte puţin ca să fie negre de tot: absorb aproape în întregime energia solară fără însă ca plantele să se supraîncălzească. Atât numai că scade procentul de evaporare a apei. Dumneata ştii câtă energie consumă o plantă pentru evaporare? De vreo treizeci şi cinci, patruzeci de ori mai multă decât pentru randamentul ei util. Aici, însă, toată energia se transformă în „carne”. Admiră numai ce cărnoase sunt frunzele! Unele n-au de loc stomate.?I ce uriaşe sunt fructele! Specimenul de dincolo însă nu face

decât să producă apă, îmi arătă el o plantă de pe ale cărei frunze picau într-una stropi cristalini. Parc-ar fi fântâna din Baccisarai! Noi îi zicem „fântâna lacrimilor”. Pic, pic, pic, pic! E filtrul nostru natural.

— Vino să-ţi mai arăt ceva interesant, reluă după câteva clipe Kramer, făcând câţiva paşi pe un podeţ îngust. Ăsta este „chioşcul cu răcoritoare”. Un tubuleţ vârât în despicătura unui trunchi. Hai, trage o gură! E bun, nu-i aşa? Limonadă rece! Priveşte bine solul: granularea e ideală, nu? Află că aici, la noi, găseşti nu o singură bacterie folositoare la o mie de particule solide, ci zeci şi zeci. În schimb, uite ce mazăre, ce mai păstăi, ce mai fasole. Poţi să juri că-s mere! Vezi compartimentele astea de sticlă? Aici creăm condiţii speciale pentru diferite plante: cea mai potrivită compoziţie a mediului gazos, temperatura optimă. N-ai să întâlneşti în compartimente nici dăunători, nici buruiene. Filtrele de lumină lasă să treacă numai anumite raze…

— Ira! Ira! Izbucni el deodată. Ai înnebunit? Ce faci acolo? Cu un salt, se avântă spre fundul serei. Ira! Ira! Îl auzeam răcnind de undeva, de după tufişuri, de parcă l-ar fi tăiat cineva în bucăţi.

Ce se întâmplase cu băiatul ăsta? Îl ştiam atât de drăguţ, atât de ponderat. E, în chip vădit, prada unei teribile surescitări. Nu puteam înţelege ce-l scosese în halul acesta din sărite! Auzeam doar nişte zgomote ciudate, un fel de şuierat şi vedeam o puzderie de frunze zburând dinspre capătul lat al pâlniei spre cel îngust.

— De ce ai dat drumul atât de tare la ventilator? Ţipa Kramer cât îl ţineau rărunchii. Vrei să declanşezi un uragan? Să nenoroceşti plantele? Pune-l să meargă mai încet că te arunc pe Pământ!

Zgomotele şi puhoiul de frunze se mai potoliră. Putui, în sfârşit, să disting un glas subţirel, plângăreţ:

— N-ai spus ieri să punem ventilatorul la douăzeci şi şase?

— Poate ai visat!

Înaintam încet spre calota de sticlă, zăbovind îndelung lângă plantele mai interesante. Pe lujere subţirele ardeau ca nişte vâlvătăi flori de mac cu măciulii cât un cap de copil nou născut.

— Vezi ce ai făcut? Uite cum se leagănă macul şi-şi pierde seminţele! Striga Kramer.

Seminţele acestea de a căror soartă se temea atât erau cât bobul de mazăre.

Iar mazărea adevărată îşi târa vrejurile lungi de câţiva metri spre mijlocul „pâlniei”. Paneraşul de o jumătate de metru al floarei-soarelui era aproape lipit de podea. Castraveţi, morcovi, cartofi, fragi, zmeură, viţă de vie, coacăze, agrişe, prune, secară, grâu, ovăz, hrişcă, sfeclă, cânepă… Toate aveau nişte dimensiuni şi forme atât de schimbate încât mai, mai să nu le recunosc.

Uneori mă opream nedumerit: dar planta asta ce-o mai fi…?

Pigmeii Pământului deveniseră aici nişte coloşi şi, dimpotrivă, arborii giganţi de pe planeta noastră arătau aici ca nişte pitici. Prin locurile mai umbrite creşteau ciuperci monstruoase.

Iată zona tropicelor şi a subtropicelor. Smochini pitici cu fructe enorme, arbuşti de ceai şi de cafea, arbori de cacao, cocotieri de mărimea unei umbrele, dar cu nuci de două ori mai mari ca pe Pământ.

Într-o ladă de sticlă se găsea, în proporţii liliputane, o veritabilă pădure tropicală. Palmieri, bananieri, ferigi, liane… Nu lipseau decât elefanţi de mărimea unor şoareci ca să mă cred Gulliver în ţara piticilor…

Cât de neînsemnate îmi păreau acum cercetările mele „terestre”! Şi cât de uşor şi simplu se rezolvă aici complicatele probleme cu care îmi bătusem capul atâta amar de ani. Fructele şi legumele creşteau în toate anotimpurile, aşa că fabricile prelucrătoare ar fi putut avea de lucru douăsprezece luni în şir, fără întrerupere…

Oare experienţa de aici n-ar putea fi aplicată şi pe Pământ? Să ne gândim, de pildă, la Pamir. La altitudinea lui sunt, ce-i drept, mai puţine raze ultraviolete decât pe Steaua KEŢ, dar, totuşi, infinit mai multe decât în regiunile aflate la nivelul mării. Podişul Pamirului ar putea fi transformat în întregime într-o uriaşă seră. Cheltuielile s-ar recupera înmiit. Într-o seră poţi crea orice atmosferă vrei, poţi spori după necesităţi cantitatea de bioxid de carbon…

Sau să ne gândim la tropice, cu cerul lor senin, cu clima lor toridă şi soarele care le încălzeşte şi le luminează din belşug… Când vom veni de hac junglei, milioane de oameni vor putea trăi acolo fără grija zilei de mâine.

Sau deşerturile! E drept că, pe alocuri, am şi silit nisipurile să dea înapoi şi am potolit cu apă setea întinderilor aride. Dar câte pustiuri au mai rămas aşa cum ni le-au lăsat moştenire vremurile imemoriale ale formării Pământului! Vom chema şi acolo în ajutor soarele, vom folosi din plin experienţa dobândită pe Steaua KEŢ. Şi acelaşi soare, care a sorbit până şi ultimul strop de vlagă, care a răpus cu dogoarea lui plantele, va da viaţă pustiului. În locul nisipurilor vor răsări grădini înfloritoare…

Nu, hotărât, globul pământesc nu va fi niciodată ameninţat de suprapopulaţie. Omenirea n-are de ce se teme de viitor!

— Ai rămas împietrit, Artemiev, ori ce ai? Mă apostrofă Kramer. Tresării.

— Iartă-mă, m-am lăsat pur şi simplu furat de visuri.

Întorsei privirea: sera conică se însufleţise. Pe potecile înguste alergau nişte fete cu coşuleţe. Pe fundalul frunzişului verde costumele lor multicolore păreau şi ele nişte flori. Fetele culegeau fructe. De undeva se revărsau acordurile unei muzici suave.

— Parc-ar fi o scenă mitologică! Râse gălăgios Kramer. Zânele de pe stea! Un basm real al zilelor noastre! Dar lasă că azi-mâine vor face treaba asta, în locul lor, nişte automate… Să ne grăbim! Trebuie să-ţi mai arăt laboratorul, care se află în afara Stelei KEŢ, în condiţii de

totală imponderabilitate. Va trebui să ne punem costumele cosmice şi să zburăm destul de departe în spaţiu. Ar fi timpul să te deprinzi să umbli cu racheta portativă. Bagă de seamă: dacă şi de data asta o iei razna, nu te mai prind!

Mă învăţasem însă minte: de data asta „trăgeam" mai cu socoteală şi zburam chiar lângă Kramer. Dar nici această cursă cerească nu mă scuti de emoţii. La un moment dat am simţit că-mi îngheaţă piciorul drept. Nu cumva s-o fi rupt costumul şi pătrunde prin spărtură frigul cosmic? Am înţeles însă imediat care era pricina frigului: ţineam piciorul în umbră. A fost îndeajuns să-l expun câteva clipe razelor soarelui ca să se încălzească pe loc.

Iată şi laboratorul. Are forma unui cilindru, compartimentat prin pereţi de sticlă. Nu poţi pătrunde dintr-un compartiment într-altul fără a trece printr-o cameră „izolatoare" deoarece în fiecare compartiment presiunea şi compoziţia aerului diferă. Toată întinderea unui perete este ocupată numai de ferestre în timp ce peretele celălalt nici nu se vede prin perdeaua de plante. Unele sunt sădite în vase de sticlă, ca să poată fi urmărită dezvoltarea rădăcinilor. Treaba asta mă surprinde: doar rădăcinile se tem de lumină. Găseşti aici şi plante în straturi, dar foarte multe sunt în ghivece aşezate rânduri-rânduri în gol. Dar asta nu e singura ciudăţenie: ramurile şi frunzele se resfiră ca nişte raze de la ghivece spre fereastră. Unele plante cresc cu rădăcinile în sus. Cele mai multe dintre ele îşi ţin rădăcinile în partea umbrită. Lipsa gravitaţiei pare să fi anihilat geotropismul: aici „direcţia" creşterii este determinată exclusiv de heliotropism, adică de forţa care îndrumă plantele spre sursa de lumină.

— Lasă-mă în pace! Pleacă de-aici! Ţi-am spus odată să pleci! Aud deodată un glas de femeie însoţit de râsul lui Kramer.

Privesc intrigat spre capătul laboratorului şi văd prin şirul pereţilor de sticlă o tânără într-un costum violet. Tânăra se află undeva, sub „tavan", iar Kramer, bătând din aripi, se

repede mereu spre ea şi-i dă câte un brânci uşor. Fata se loveşte de „tavan”, ricoşează şi zboară în direcţia opusă, dând din nişte aripioare în formă de evantai. Se tot străduieşte să se oprească într-un anumit loc. Bănuiesc că vrea să rămână în faţa unui tufiş de un verde închis. Dar în lumea imponderabilităţii nu e atât de simplu să stai după cum ţi-e voia. Văzând că n-o scoate la capăt cu aripioarele, fata desprinde de la brâu un disc metalic şi îl culcă în gol, ca pe o farfurie pe care o ţii în mână. Apoi învârteşte încet discul, ca şi când s-ar opinti în el, rotindu-se ea însăşi în sens invers. Când vrea să se răsucească în jurul axei verticale, aşază discul pe muchie, slujindu-se de el ca de un trapez.

Mă apropii. Chipul fetei îmi pare cunoscut. Aha, e şatena din camera Toniei. Prin urmare vom lucra împreună. O privesc de jos în sus. Kramer şi cu fata fac mare haz de mişcările mele neîndemânatice. Mă simt, ce e drept, ca un peşte azvârlit pe uscat. Singura mea consolare e că nici fata nu pare să mânuiască cu mai multă dexteritate discul şi aripile. Numai Kramer înoată – da, asta-i expresia cea mai nimerită – ca o zvârlugă. Zburdă în jurul fetei, o răstoarnă, în joacă, cu capul în jos. Ea îl ceartă, se îmbufnează, dar până la urmă nu-şi poate stăpâni râsul. Văzându-mă în apropiere, Kramer face prezentările.

— Nu-i nevoie, ne cunoaştem, îl întrerupse Zorina salutându-mă din cap.

— Aha, vă cunoaşteţi? Cu atât mai bine, se oţărăşte brusc Kramer. Să mergem, Artemiev. Baia e alături. Aici obişnuim să ne îmbăiem înainte şi după lucru.

Străbatem câteva coridoare înguste şi pătrundem într-un alt cilindru, e „vestiarul” băii şi are vreo patru metri în diametru, fiind aproape tot atât de înalt. Ne dezbrăcăm şi ne strecurăm printr-o deschizătură rotundă în încăperea propriu-zisă a „băii”. Şi aceasta e un cilindru, de acelaşi diametru, iar mult mai înalt. Pereţi de aluminiu, absolut netezi, lumină laterală, dar cât priveşte apa – nici un strop.

Rămân agăţat în gol în mijlocul cilindrului. Neavând la îndemână nici disc, nici aripi, n-am cum să mă apropii de pereţi. Şi Kramer ăsta nu ştiu de ce întârzie la intrare, îl văd deodată răsucind un mâner. Se aude un gâlgâit şi, dintr-un orificiu din mijlocul peretelui opus, ţâşneşte apa. Jetul se fărâmiţează în stropi şi bule izbindu-mă cu putere. Mă simt zvârlit într-o parte. Bulele de apă zboară în jurul meu contopindu-se la cea mai uşoară ciocnire.

În aceeaşi clipă cilindrul începu să se învârtească din ce în ce mai repede, dând naştere forţei centrifuge. Stropii şi bulele se lipiră de pereţi, care se acoperiră imediat cu un strat de apă gros de un metru. Apă era acuma berechet peste tot – în dreapta, în stânga, deasupra capului. Rămânea goală numai partea din mijloc a cilindrului de-a lungul axei de rotaţie. La un moment dat m-am pomenit atras de peretele cel mai apropiat. Peste alte câteva minute eram cufundat în apă, atingând cu picioarele fundul. Kramer se găsea dincolo, cu faţa spre mine. Amândoi ne simţeam însă pe deplin stabili: umblam pe „fundul apei”, înotam, plonjam. Baia aceea neobişnuită era o adevărată desfătare. Deoarece trupul cântărea foarte puţin, apa te ţinea destul de lesne la suprafaţă.

Kramer înotă spre intrare şi răsuci manivela de aramă. Apa începu să se scurgă repede prin nişte mici orificii, iar rotirea cilindrului se încetini treptat. Când se opri cu totul, în baie nu mai era nici un strop de apă, iar corpurile noastre rămăseseră din nou fără greutate.

În vestiar îmi scăpă din mână costumul. M-am căznit o groază de vreme până l-am prins. În această lume a imponderabilităţii, obiectele abia aşteaptă să-ţi facă o poznă. O clipă de neatenţie şi, vrei nu vrei, începi să te joci cu ele de-a prinselea! Kramer se distra, aruncând obiectele ca nişte bile de biliard şi prinzându-le cu agilitate după câteva ricoşeuri.

— Ce zici de Zorina? E drăguţă, nu? Mă întrebă, încruntându-se deodată. Vezi, ai grijă – şi în glasu-i se făcu

simţit un ton ameninţător.

Să ştii că trăsnitul ăsta o fi gelos! Îmi trecu prin minte.

— Şi acum, haidem la laboratorul de zoologie, continuă Kramer fără nici o tranziţie. O luăm prin „tunel”. După ce te conduc până acolo, mă întorc.

Mă lăsă chiar la uşa laboratorului, dar înainte de a pleca ţinu să repete apăsat:

— Vezi, ai grijă!

— Ce să văd? De ce să am grijă? Îmi sări ţandăra.

Un rictus îi schimonosi faţa.

— Dacă nu eşti om de înţeles o să mă obligi să fiu eu cu ochii în patru! Şuieră el printre dinţi, depărtându-se în grabă.

Ce tip sucit!

Când să deschid uşa, mă pomenii din nou cu Kramer. Se prinse cu vârful piciorului de o cureluşă din perete.

— Şi mai vreau să-ţi spun că nu-mi inspiri nici o încredere. Mai ştii, poate c-ai venit aici numai ca să-ţi vâri nasul în lucrările lui Slâkov pentru ca apoi, când o să te întorci pe Pământ, să le dai acolo drept propriile dumitale descoperiri. Slâkov e un geniu şi nu voi permite nimănui…

— Ia ascultă, Kramer, nu mai putui să mă abţin. Ori te-ai ţicnit, ori te trag la răspundere pentru vorbele astea. Cum îţi permiţi să mă jigneşti aşa, fără nici un motiv? Chibzuieşte un pic la enormităţile pe care le îndrugi! Cunoşti oare pe cineva care ar putea să se preteze la o asemenea ticăloşie? Şi în ce scop? Parcă n-ai şti pe ce lume şi în ce vremuri trăim…

— Bagă de seamă, eu te-am prevenit! Mă întrerupse din peroraţie şi, cu un salt uriaş, se topi în adâncul tunelului.

Ei comedie! Ce l-o fi apucat? Am deschis cu un gest maşinal uşa şi am intrat în laborator.

XVII. LABORATORUL ZOOLOGIC

Chiar de la primii paşi în laborator fui întâmpinat de un om răsturnat cu capul în jos şi care se holba la mine cu o mutră perplexă. În poziţia asta părea că are maxilarul şi mai dezvoltat decât îl avea probabil în realitate.

— Şi acum ce să fac? Se văicări omul.

Pesemne că azi era ziua surprizelor. Până acum cunoscusem pe KEŢ numai oameni normali, sănătoşi, plini de viaţă. Şi acu', poftim! Doi ţicniţi deodată!

— Ce s-a întâmplat, tovarăşe? Întrebai şi eu aşa, ca să nu tac.

— Nu ştiu ce să fac cu iedul, sau mai bine zis, cu picioarele lui. În două rânduri am pus să i se transforme boxa, dar picioarele i se lungesc într-una şi nu mai încap. Se răsucesc, se chircesc, se îndoaie, de-mi vine pur şi simplu să i le tai!… Dumneata eşti Artemiev? Numele meu e Faleev. Bine că eşti, cel puţin, om de meserie. Poate că, împreună, o să găsim ceva. Află că în laboratorul ăsta zoologic n-ai clipă de linişte. Te ameţesc tot felul de probleme cornute şi patrupede. Slâkov ce ştie! Fă-i asta, fă-i ailaltă! Dar cum o să-i faci animalului toate năzdrăvăniile astea, când experienţele dau nişte rezultate de rămâi cu gura căscată! Pe de o parte nu există gravitaţie, pe de alta acţionează din plin razele cosmice, care îţi trântesc nişte mutaţii, să vezi şi să nu crezi! Spune şi dumneata, treabă-i asta?

Faleev făcu o tumbă şi, poftindu-mă cu un gest să-l urmez, o porni „înot” prin spaţiul laboratorului, vâslind cu palmele-i enorme. Cu chiu cu vai izbuteam să mă ţin după el.

Aici nu simţeai de loc mirosul acela specific de animale, ceea ce mă îndrituia să cred că aerisirea şi curăţenia se aflau la înălţime. Boxele erau nişte compartimente mărginite de plase. Într-una din ele am văzut o matahală de porc care părea o sferă sau mai curând un ou gigantic, având totuşi picioare lungi şi subţiri ca nişte macaroane. Copitele moi păreau două degete încălecate. Mutat brusc

pe Pământ porcul acesta s-ar fi turtit ca o lipie, strivit de propria-i greutate, ca o balenă aruncată pe ţărm.

Iedul mă intrigă şi mai mult. Avea un bot ţuguiat de tot, coarne lungi şi încovoiate ca iataganele turceşti, picioare subţiri, lungi de un metru şi jumătate şi terminându-se cu nişte prelungiri firave şi răşchirate, ca lăbuţele unor păsări. „Ieduţul” era o matahală – cam cât un berbec zdravăn – dar n-avea fir de păr.

— Îl creştem numai pentru carne. E golaş ca un câine african, îmi explica Faleev. O să-ţi arăt pe urmă un ţap crescut pentru lână. E cât o şchioapă, dar are păr pe el de un metru. Şi ce des! O adevărată fabrică de lână.

— Bănuiesc că pe iedul acela îl ţineţi la altă temperatură!

— Bineînţeles. Îl ţinem în frig, dar, în schimb, îl hrănim din belşug. Să ştii însă că lâna nu e mare scofală. Slâkov îţi dă uneori nişte sarcini de te doare capul. De pildă, este nevoie de coarde pentru instrumente muzicale şi rachete de tenis? Ordin lui Faleev: să se selecţioneze o rasă de oi cu nişte maţe kilometrice. Pentru Slâkov nu există nici o dificultate de netrecut. Lozinca lui asta e: totul e cu putinţă. Şi barem de ţi-ar da îndrumări mai amănunţite! Aş, de unde! Numai câteva cuvinte: „Pentru lungirea intestinelor oii stabiliţi regimul de nutriţie cel mai adecvat”. Dar ce te faci, frate, dacă, în loc să i se lungească maţele, îi creşte stomacul? În condiţiile de aici poţi să te aştepţi la orice… Şi ca să venim la picioarele iedului, zău dacă mai ştiu ce mă fac! Să m-apuc iar să transform boxa? Ţii minte povestea aia cu mazărea: au spart duşumeaua, au spart şi tavanul, apoi şi acoperişul, dar ea creştea mereu. Numai că aici n-ai cum să faci gaură în acoperiş…

— Nici nu-i nevoie, intervenii eu. Se presupune că razele cosmice au avut un rol colosal în evoluţia animalelor de pe Pământ. Mutaţiile extrem de rapide despre care îmi vorbeşti nu fac decât să confirme această ipoteză. Avem de-a face, după câte se pare, cu adaptarea „în salturi” a organismelor la condiţiile noi ale mediului. Deoarece nu

există forţa de atracţie, corpurile nu stau, nu au un suport solid. Animalele planează în spaţiu. Străduindu-se să se elibereze din această poziţie, organismul le înzestrează cu membre din ce în ce mai lungi…

— Aşa e! Mă întrerupse Faleev. Să-i fi văzut, pe primii câini aduşi aici! Scânceau de ţi se rupea inimă. Ore în şir dădeau zadarnic din labe ca să ajungă până la perete sau la bucăţica de carne prinsă într-un cârlig. Şi se înţelege că nici nu se urneau din loc…

— Vezi? Tocmai de aceea le cresc picioarele. Părerea mea este că nu trebuie să mai schimbi de loc dimensiunile boxelor. Când picioarele se vor lungii într-atâta încât vor ajunge până la perete, creşterea se va opri. Fireşte, e doar o ipoteză, rămâne s-o verificăm în practică. Sau ştii ce? Pune-le un grilaj de care să se poată agăţa. Înlocuieşte plasa asta deasă prin alta cu ochiuri mai mari ori fă-le un grilaj din vergele împletite. Atunci, în chip firesc, animalelor li se vor dezvolta organe de apucare. Adaptându-se, caprele şi oile vor deveni „cuadrumane” ca maimuţele. Să vezi cum o să se mai caţere peste tot. Ţinându-se de grilaj cu două dintre membre, pe celelalte o să le utilizeze ca să apuce tot ce le trebuie.

— Să ştii că ai dreptate! Se bucură Faleev. Cu dumneata treaba o să meargă strună. Că eu nu ştiu ce am de la o vreme: parcă m-am zăpăcit, m-am prostit… Adăugă el cu un glas strangulat. Te apucă toate pandaliile, când vezi născându-se sub ochii tăi nişte monştri hidoşi ca într-o viziune de coşmar… Ceea ce mă preocupă este cum să le dirijăm mai just capacitatea de adaptare. N-ar fi oare mai bine să le facem de-a dreptul zburătoare? În condiţiile de aici e cel mai practic. Capre zburătoare! Bietul de mine, iată ce am ajuns, exclamă el cu un umor amar. Dar să ştii că nici ideea cu cuadrumanele nu e rea. Uneia din pisicile mele i-a crescut o coadă uite atâta de mare şi se foloseşte de ea ca o maimuţă. Unde nu ajunge cu labele, se agaţă cu vârful cozii şi apoi se urcă pe ea ca pe o funie. Când sare, coada îi

serveşte drept cârmă. Am mai observat, zău aşa, că pe labe îi creşte un fel de membrană. Curat veveriţă! Ce să mai spun de căţeluşa Gipsy! Brrr, e sinistră! Stai s-o vezi… Gipsy, Gipsy…!

Se auzi un lătrat. O bâzdâganie îşi mişca picioarele ca orice câine când fuge rupând pământul şi, totuşi, nu izbutea să se apropie decât foarte încet. Între degetele subţiri se vedeau nişte mici membrane care ajutau monstrul să se deplaseze lopătând aerul. Era ceva mai mare ca un buldog. Avea o blană rară, roşietică şi coada lungă, stufoasă. Botul, fără un fir de păr, era scurt, aproape turtit, cu maxilarul inferior slab dezvoltat: semăna cu ceva intermediar între un bot de câine, unul de maimuţă şi o faţă de om. Sinistră întruchipare, într-adevăr!

Câinele se opri la un pas de noi şi mă privi ţintă cu un aer întrebător. Mă înfiorai: Gipsy avea nişte ochi omeneşti, mari, căprui, cu o expresie inteligentă, dar nespus de trişti. Cârmind printr-o mişcare scurtă şi puternică a cozii, îşi răsuci trupul şi se agăţă cu vârfurile degetelor fără gheare de marginea unei despărţituri.

Faleev se emoţionă de parcă ar fi avut de a face nu cu un câine, ci cu un om. Într-adevăr, ochii aceştia cu licăriri omeneşti pe un chip de câine erau înfricoşători. Vă spun drept că nici eu nu mă simţeam în largul meu…

— Ţi-o prezint pe Gipsy, îngăimă Faleev, evitând privirea câinelui. Dumnealui e tovarăşul Artemiev, noul nostru colaborator.

Închipuindu-mi că Faleev spune toate astea cu familiaritatea obişnuită a persoanelor care ţin foarte mult la câinii lor, schiţai un gest ca să mângâi animalul pe ţeasta pleşuvă. Stupoare! În loc să se lase mângâiată, Gipsy dădu din cap şi-mi întinse o labă! O clipă mâna îmi rămase încremenită în aer. Până la urmă însă am făcut un efort de voinţă şi am strâns laba ei caldă, total lipsită de păr, cu toate că pe Steaua KEŢ strângerile de mâna fuseseră desfiinţate.

— Spune, Gipsy, puii Dianei au mâncat? Întrebă Faleev.

Câinele clătină din cap a negare.

— De ce? Nu s-au adus încă biberoanele cu lapte?

De data aceasta răspunsul fu afirmativ.

— Dacă-i aşa, dă fuga şi apasă pe butonul şapte, să vină mai repede Olea!

După ce mă mai aţinti o dată iscoditor, câinele zbură să execute ordinul. Abia atunci îmi dădui seama cât de repede îmi bate inima.

— Ai văzut? Mă întrebă Faleev în şoaptă. Pricepe tot, numai că nu poate să răspundă: îi lipseşte aparatul vorbirii. După cum vezi ne înţelegem prin întrebări şi răspunsuri. Ce salt colosal în dezvoltarea creierului! Dar să ştii că nu mă simt deloc la îndemâna cu câinele ăsta în preajmă! Caut să fiu bun cu el şi am impresia că ţine la mine. Pe Kramer în schimb nu-l înghite deloc. Când îşi face apariţia pe-aici, Gipsy se uită urât la el şi fuge. Îmi închipui cât suferă că nu poate să vorbească. Vrând, nevrând m-am văzut nevoit să învăţ eu graiul câinesc.

Din fundul laboratorului se auzi un lătrat sacadat.

— Auzi? Mă cheamă. Înseamnă că ceva nu-i în regulă. Haidem!

Cu lătrăturile lui Gipsy se împletea şi chelălăitul unui căţeluş. Ne grăbirăm într-acolo.

Un căţeluş „palmiped” îşi vârâse un deget în plasă şi nu izbutea să-l scoată. Schelălăia cu disperare, uitându-se la noi cu o privire de copil. Gipsy se agita în jur, căznindu-se să-l ajute cu degetele ei lungi, dar în van. În sfârşit, captivul fu eliberat.

Am încercat să „stau de vorbă” cu Gipsy.

— Ascultă, Gipsy! (Nu, hotărât, nu puteam suporta privirea asta!) Vrei să te învăţ să vorbeşti?

Gipsy dădu din cap repede, repede şi aş putea jura că în ochii ei scapără bucuria. Apoi veni lângă mine şi mă linse pe mână.

— Asta înseamnă că-ţi este foarte recunoscătoare, tălmăci Faleev. Mai mult ca sigur c-o să vă împrieteniţi. Şi acum spune-mi, tovarăşe Artemiev, unde preferi să lucrezi? La laboratorul de fiziologia plantelor sau aici, la noi?

— Depinde de ce va hotărî Slâkov. Deocamdată am treabă la seră. La revedere, tovarăşe Faleev! Pa, Gipsy.

Restul zilei l-am petrecut în seră. Kramer, mereu posomorât, nu-mi adresa nici un cuvânt. Lucra în tăcere lângă nişte tufişuri de căpşuni. Când Zorina venea să mă întrebe ceva, Kramer ne supraveghea cu o privire tulbure. Era greu să lucrezi în atmosfera asta apăsătoare! M-am decis să-l rog pe Slâkov să mă mute la laboratorul de fiziologia animalelor.

Lui Slâkov îi păru bine ca luasem această hotărâre.

— M-am gândit să lărgesc personalul laboratorului zoologic, îmi spuse biologul. O să trimit la seră pe altcineva dintre tovarăşii care trebuie să sosească azi de pe Pământ. Dumneata, prin urmare, te duci la Faleev. Nu ştiu, zău, ce-i cu omul ăsta! Pe zi ce trece e mai zăpăcit, înţelege lucrurile mai greu. Se întâmplă ceva cu el…

— După părerea mea, nu numai cu el.

— Dar cu cine încă? Se alarmă Slâkov, schiţând o mişcare ca şi când ar fi vrut să se ridice de pe cuşetă.

— Cu Kramer. E primul om pe care l-am cunoscut pe Steaua KEŢ. Pe atunci mi-a făcut o cu totul altă impresie. Şi zău dacă-l mai recunosc! A devenit irascibil, bănuitor aş îndrăzni să spun, chiar dezechilibrat. Ceva nu e în regulă cu psihicul lui…

— Nu ştiu… Adevărul e că îl văd rar. Dar, din moment ce-ţi face această impresie, n-ar strici să-l examineze Meller. Apropo, să ştii că o mut la laboratorul zoologic şi pe Zorina, noua noastră colaboratoare.

— De ce tocmai pe Zorina?

— Ai ceva împotrivă?

— Nu, dar mă bate gândul că din pricina ei îmi poartă Kramer sâmbetele. Închipuiţi-vă ce se va întâmplă dacă vom

mai lucra şi în acelaşi laborator…

— Aha, despre asta e vorba! Râse Slâkov. Care va să zică pe Steaua KEŢ a luat naştere gelozia. Acum înţeleg de ce şi-a pierdut Kramer echilibrul. Zău aşa, nu-i da nici o atenţie!

Văzând că ia lucrurile cu prea multă uşurinţă, i-am vorbit şefului şi despre bănuiala lui Kramer că aş fi venit aici ca să-mi însuşesc descoperirile sale, ca şi despre bizarele accese de râs. Slâkov se menţinu însă la părerea că numai gelozia e de vină. Ce era să fac? Mi-am zis că e mai bine să aştept şi să văd cum se va purta Kramer de acum înainte.

XVIII. NOUL MEU PRIETEN

Şi am început să lucrez.

Munca la laborator mă pasiona. Serile şi duminicile le petreceam la club, în „grădina publică”, în sala de gimnastică, ori mă duceam la un film. Tineretul dezlega şarade, juca „mim” ori „de-a cămila”: trei băieţi se acopereau cu o faţă de masă, iar Zorina „se avânta în şa” şi gonea nebuneşte prin culoar. Într-un cuvânt, se zbenguiau ca nişte copii. Dar nici „bătrânii” nu se lăsau mai prejos.

Singur Kramer făcea notă discordantă. Când se dezlănţuia în accese isterice de râs, când se închidea în sine cufundat într-o chinuitoare îngândurare. Nu putea să fie la mijloc numai gelozia. Din ziua când îşi dăduse în vileag bănuielile, nu-mi mai spusese nici un cuvânt, dar continua să-mi spioneze fiecare pas.

Am făcut în acest răstimp multe cunoştinţe, am legat prietenii. Viaţa aceasta „cerească” începea să-mi placă. Un singur lucru îmi umbrea gândurile: dorul după Tonia…

E drept că, din când în când, vorbeam cu ea la telefon. Îmi spunea că bărbosul mai rătăceşte încă undeva, între Marte şi Jupiter, într-un inel de asteroizi, dar că trebuie să se

întoarcă în curând pe KEŢ, adăuga că în laboratorul ei s-a mai făcut o „descoperire uluitoare” şi alte veşti asemănătoare.

Noii mei prieteni mi-au făcut cunoştinţă cu întreaga colonie „cerească”. Tânărul inginer Karibaev mă invită stăruitor să vizitez uzina unde lucrează.

— E o construcţie extraordinară, drăguţule, îmi spuse el cu un uşor accent. O adevărata planetă. Un glob imens! Are doi kilometri în diametru. Se roteşte obţinându-se astfel o sutime din forţa de atracţie terestră. Şi închipuiţi-vă că înăuntrul lui trăim noi. Gravitaţia destul de slabă ne-a permis să creăm nişte instalaţii de producţie dintre cele mai complicate. La noi, legile pârghiilor, lichidelor şi gazelor nu sunt „alterate” de influenţa greutăţii. Sunetele şi, în general, orice fel de vibraţie se propagă ca şi pe Pământ. E drept că barometrul nu funcţionează, dar nici nu-i nevoie. Toate ceasurile şi cântarele sunt cu arc. Masa o măsurăm la centrifugă. Acţiunea forţelor magnetice, electrice şi aşa mai departe se manifestă mult mai puternic decât pe Pământ. Pentru maşinile de matriţat n-ai nevoie de greutate. Şi află că nu folosim nici un fel de combustibil lichid sau solid, ci energia electrică pe care ne-o dă din belşug Soarele prin intermediul a tot felul de maşini. Imaginează-ţi, de pildă, doi cilindri. Unul expus luminii solare, celălalt la umbră. Căldura Soarelui evaporă lichidul din primul cilindru, vaporii ţâşnesc pe tub, învârt turbina şi nimeresc în cilindrul celălalt, aflat la umbră, unde se răcesc. După ce toată cantitatea de lichid este „pritocită” sub formă de abur în partea umbrită, poziţia cilindrilor se schimbă automat, cel rece devenind un cazan de abur, iar cel cald – frigorifer. Diferenţa de temperatură dintre partea expusă la soare şi cea umbrită e enormă. Maşina funcţionează la perfecţie în mod automat. Dacă n-ar exista uzura pieselor prin frecare, am putea spune că e un adevărat „perpetuum mobile”.

O altă instalaţie solară are forma unui glob uriaş cu un mic orificiu. În interior, globul e negru. Prin orificiu pătrund

raze de soare concentrate de oglindă, încălzind suprafaţa interioară a globului, Această căldură o folosim atât pentru acţionarei maşinilor, cât şi pentru procese metalurgice. La noi nu prezintă nici o greutate să obţii o temperatură de plus şase mii de grade, deci atâta cât are suprafaţa Soarelui. Cred că în drum spre Lună ai remarcat uzina noastră sferică…

— Cum să nu! Pare, într-adevăr, o mică planetă…

— Dar n-ai observat cumva, în spatele sferei, un patrulater uriaş, care ascunde o parte din cerul înstelat?

— Nu, uite că mi-a scăpat…

— Poate ca racheta a mers perpendicular pe una din laturi. În cazul acesta era normal să nu observaţi. Când e în bătaia luminii solare, se vede de departe ca un fel de „Lună pătrată”. De fapt e pur şi simplu o celulă fotoelectrică. O tablă de aramă extrem de fină, cu o suprafaţă de zece mii de metri pătraţi, acoperită cu oxid de cupru. De la celulă pornesc nişte fire subţiri, care nu se văd de departe. Iar deasupra se află o instalaţie şi mai mare semănând cu un calorifer obişnuit. Această instalaţie termoelectrică este alcătuită din ţevi de metale diferite sudate la mijloc. Datorită faptului că Soarele încălzeşte cusătura sudată, rezultă curent electric. Pe scurt, dispunem de energie în cantităţi practic nelimitate. Crearea unor maşini de prelucrat metalele nu mai e o problemă. Se înţelege că nu putem folosi forjarea: ciocanele n-au nici o greutate. Matriţarea şi presarea înlocuiesc însă de minune forjarea. Iată de ce n-ai să găseşti în fabricile şi uzinele noastre nici funingine, nici murdărie. Peste tot te întâmpină o curăţenie ideală, domneşte liniştea, poţi respira în voie aer curat. Orice obiect, oricât ar fi de mare, poate fi deplasat dintr-un loc într-altul fără nici o greutate. Vânătorii noştri de meteoriţi ne-au aprovizionat cu mii de tone de fier, cupru, plumb, staniu, iridiu, platină, crom, wolfram sub formă de sfere care „atârnă” în afara globului ori, ca să spunem aşa, în „curtea” întreprinderii. Când avem nevoie de o sferă

dintr-astea, o tragem înăuntru de sârmuliţa cu care e legată. Cam aşa se prezintă la noi „transporturile interne”. Se întâmplă însă ca, uneori, să folosim şi mici „rachetocare cosmice”, care ţin locul electrocarelor. În general, lucrăm cu sudură electrică. Câteodată, însă, folosim nemijlocit „sudura solară”. Dacă te interesează barem cât de cât problemele tehnice, să vii neapărat pe la noi… Apropo, unde ai fost astăzi pe la douăsprezece „ora locală”?

— În seră sau poate în laborator, nu mai ştiu exact. Dar de ce?

— Cum? N-ai auzit alarma?

— Nu.

— Înseamnă că te aflai în laborator, care e destul de departe de KEŢ. Altfel n-ai fi putut să nu auzi sirena că vuia ca o apucată. Tocmai mă aflam în biroul lui Parhomenko. S-a iscat un tărăboi grozav…

— Dar din ce cauză s-a dat alarma?

— S-a petrecut ceva extraordinar, deocamdată unic în analele Stelei. Un meteorit minuscul – poate ceva mai mare decât un firicel de nisip – a străpuns Steaua noastră de la un cap la altul, găurind pe parcurs câteva frunze şi umărul unei fete. Faptul că spărtura din înveliş s-a lipit singură dovedeşte că meteoritul era extrem de minuscul. Dar Goreva, căreia acest oaspete ceresc i-a străpuns costumul şi umărul, ţipa cât o ţineau puterile că a fost o scăpărare şi un bubuit ca de trăsnet. Imediat s-a dat alarma: dacă meteoritul ar fi făcut o spărtură mai mare în învelişul Stelei, s-ar fi scurs gazul şi ne-am fi pomenit pradă frigului cosmic. Tocmai pentru a se preveni o asemenea primejdie staţia este împărţită în compartimente etanşe. Cât ai clipi uşile se închid ermetic pentru ca atmosfera din celelalte secţii să rămână neatinsă, în compartimentul avariat sunt trimişi imediat maiştri reparatori îmbrăcaţi în costume cosmice. Goreva apucase să fugă din camera ei înainte ca uşile să se fi închis automat. De altfel, pentru orice eventualitate, fiecare are la el şi chei. Aşa că, după cum vezi, poţi ieşi

chiar dacă uşile s-au închis. Cu toată panica, s-a acţionat disciplinat şi metodic. Meller a examinat-o rapid pe Goreva, declarând că de când practică medicina n-a văzut o rană mai „sterilă”. Dacă se poate numi rană o găurică cât o împunsătură de ac?! Şi, la urma urmelor, adevărul e că nici n-a fost nevoie s-o panseze. Dar văd că m-am întins la vorbă, exclamă inginerul, privindu-şi ceasul-brăţară. Să ştii însă că te aştept!

I-am făgăduit că voi veni neapărat, dar evenimente neprevăzute m-au împiedicat să mă ţin de cuvânt.

Pur şi simplu mă mutasem cu totul în laboratorul zoologic. Uneori nici nu mă mai duceam la cantină: pune-ţi scafandrul, scoate-ţi scafandrul, treci prin camerele atmosferice – toate acestea îmi răpeau prea mult timp. Or pentru mine fiecare minut avea acum preţ. Şi pe drept cuvânt: aici în şaizeci de secunde puteai realiza mult mai mult decât muncind ore în şir pe Pământ. Procesele biologice se desfăşurau cu o repeziciune de necrezut. Mutaţiile drosophilelor se desfăşurau literalmente sub ochii mei. Imensa diversitate a fenomenelor nu înceta să mă uimească. Eram cu totul absorbit de cercetarea legilor care guvernau aceste modificări, înţelegerea profundă a funcţionării acestor legi însemna, totodată, şi găsirea unui nou şi puternic mijloc pentru dirijarea precisă a dezvoltării şi creşterii animalelor. Studiam nucleele celulelor şi cromozomii – purtătorii caracterelor ereditare. Cercetând garnituri întregi de cromozomi, am ajuns să obţin „la comandă” drosophile de sexul şi mărimea dorită.

Ce perspective extraordinare de dezvoltare pentru creşterea animalelor! E drept că pe Pământ razele cosmice nu sunt atât de intense. Dar nu e mai puţin adevărat că s-au şi descoperit metode pentru dobândirea lor pe cale artificială. Deocamdată folosirea lor pe masă largă e un lux, dar nimic nu ne împiedică să facem experienţele necesare aici, pe Steaua KEŢ. Va veni un timp când şi pe Pământ animalele vor fi expuse iradierii cosmice artificiale în nişte

camere speciale, obţinându-se cu precizie efectele scontate Vom putea să avem atâtea vaci şi atâţia tauri câţi ne trebuie nouă şi nu după cum se milostiveşte natura. Se va ajunge la adevăraţi coloşi ca, bunăoară, vaci de mărimea elefanţilor care să dea zeci de găleţi de lapte pe zi. Da, într-adevăr, perspectivele sunt ademenitoare!

În timp ce lucram n-o uitam nici pe Gipsy. Căţeluşa se ataşase de mine şi nu se depărta nici cu un pas. Şi aflaţi că în compania iui Gipsy nu te plictiseai deloc. Ce-i drept, nu mi-a fost lesne să mă obişnuiesc cu înfăţişarea şi cu firea ei stranie. Cu timpul însă am ajuns nici să nu-i mai remarc hidoşenia. Privirea căţeluşei se mai înveselise.

Oamenii nu sunt prea grijulii cu prietenii lor patrupezi. Uite, de pildă, Kramer! „Bă, tu, oaie chelboasă, o repezea el pe Gipsy, ameninţând-o cu pumnul încearcă numai să te apropii!” Nu era de mirare că Gipsy nu-l avea deloc la inimă.

Lecţiile de „vorbire” constau în alcătuirea unui „limbaj convenţional”. Eu căutam în cele mai diferite prilejuri să-mi întipăresc reacţiile fonetice ale căţeluşei. Sunetele acestea aduceau, desigur, prea puţin a vorbire articulată, deşi se deosebeau, totuşi, între ele. Chiar Gipsy mă ajuta, făcându-mă să fiu atent la intonaţii, la intensitatea sunetelor, la pauzele dintre ele. Şi aşa, încet, am ajuns să ne înţelegem destul de bine. Singurul neajuns era că Gipsy continua să fie o „străină” al cărei grai îl pricepeam numai eu. Asta o făcea să ţină şi mai mult la mine. Mereu mă lingea pe mână: păstrase acest mod canin de a-şi manifesta dragostea. De altfel, cum şi-ar fi putut manifesta altfel simţămintele duioase?

Mă amuzam grozav văzând-o pe Gipsy cum îi învăţa cu dragoste şi răbdare pe căţeluşi să se deplaseze sau, mai precis, să zboare în condiţii de imponderabilitate! Şi azi îmi pare rău că n-am filmat aceste scene…

Urmărindu-i comportarea, îmi spuneam că măsura în care omul a reuşit să-şi facă din animale nişte slujitori credincioşi

e extrem de mică faţă de ceea ce s-ar mai putea face în această direcţie. Gipsy, cu labele ei palmate, n-are ce căuta pe Pământ: muşchii şi scheletul ei sunt, desigur, prea slabi pentru viaţa terestră. Dar nimic mai simplu decât să se selecţioneze chiar aici, pe Stea, o rasa de câini foarte dezvoltaţi şi perfect adaptaţi condiţiilor de pe Pământ. E necesar numai ca aceşti câini să fie crescuţi în condiţii de gravitaţie artificială. Sub influenţa razelor cosmice atât de intense, creierul li se dezvoltă aici mult mai repede decât pe Pământ. Am remarcat că auzul şi mirosul lui Gipsy sunt de o fineţe excepţională. Ar putea fi nu numai un paznic ideal, capabil să aprindă la nevoie semnale luminoase, să apese pe butonul soneriei ori să dea alarma telefonic, lătrând în receptor, dar şi un fel de reactiv viu în industrie, sesizând fără greş cele mai infime schimbări de miros, temperatură, sunet, culoare şi, totodată, semnalizându-le imediat. De această sarcină se achită, desigur, în mod desăvârşit şi automatele noastre. Gipsy însă, nefiind un automat, e capabilă de ceva mai mult: ea poate nu numai să „sesizeze”, dar şi să modifice desfăşurarea procesului cu ajutorul automatelor.

Era nespus de fericită când îi încredinţam diverse comisioane şi le executa aproape întotdeauna ireproşabil. Dacă se întâmplă să nu mă înţeleagă, clătina din cap. Pentru „da” şi „nu” convenisem, între timp, asupra sunetelor „va” şi „vă”.

Devotamentul căţeluşei nu cunoştea margini. S-a întâmplat odată să intre în laborator un nou angajat, sosit de curând de pe Pământ, care s-a oprit în faţa mea muşcându-şi dezordonat şi neîndemânatec aripile. Închipuindu-şi că omul vrea să mă lovească, Gipsy ţâşni ca o săgeată şi îl îmbrânci cât colo. Văzându-se atacat pe neaşteptate de o dihanie apocaliptică, sărmanul om era să-şi piardă cunoştinţa de frică.

Nu-mi va fi uşor să mă despart de Gipsy, dar nici pe Pământ nu pot s-o iau. Numai bine nu s-ar simţii.

Ce mai calea-valea, eram încântat de Gipsy. În schimb, despre Faleev nu mai ştiam ce să cred: starea lui psihică se înrăutăţea văzând cu ochii. Pur şi simplu se tâmpea. Incapabil să înţeleagă până şi lucrurile cele mai simple, rămânea câteodată minute în şir atârnat lălâu în faţa mea. Se înţelege că nici cu munca n-o mai scotea la capăt. Uita de la mână până la gură, făcea nişte greşeli de mă apucam cu mâinile de cap. Decrepitudinea era vizibilă în întreaga sa înfăţişare: umbla cu o barbă de nu ştiu câte zile, aproape că nu-şi mai schimba hainele şi eram nevoiţi să-l ducem aproape cu forţa la baie. Până şi fizicul său începu să se resimtă. Nu-mi venea să cred ochilor, dar până la urmă m-am convins că, într-adevăr, creştea mereu sau, mai precis, se lungea. Faţa îi devenea şi ea tot mai prelungă, iar falca de jos tot mai proeminentă. Degetele de la mâini şi de la picioare creşteau şi ele într-una, în vreme ce cartilagiile şi oasele i se îngroşau. Arăta ca şi când s-ar fi îmbolnăvit de acromegalie. L-am luat odată de mână şi l-am condus până la oglindă, în care nu se mai privise, probabil, de vreo lună.

— Uite în ce hal ai ajuns, dragă Faleev.

Se uită îndelung la propria sa imagine şi întrebă:

— Cine e ăsta?

Aoleu, nu se mai recunoaşte nici pe el însuşi!

— Cine să fie?! Dumneata.

— Nu zău?! Mormăi cu o totală nepăsare. Sunt mai fioros decât Gipsy. Şi, imediat, schimbă vorba.

Hotărât lucru, omul acesta trebuie neapărat tratat. Nu mai e nici o clipă de pierdut.

M-am decis să mă reped chiar în ziua aceea la KEŢ ca să stau de vorbă cu doctoriţa Meller.

Dar ceea ce s-a întâmplat mai târziu, m-a făcut să discut cu Meller nu despre un singur bolnav, ci despre doi.

XIX. O MALADIE BIZARĂ

Arătătoarele ceasului nostru cu arc (cele cu pendulă nu funcţionează în lumea imponderabilităţii) se apropiau de orele optsprezece. Faleev plecase la Steaua KEŢ. Zorina mai avea ceva de lucru la laboratorul zoologic. Munca o pasiona, ca şi pe mine, şi întârzia deseori aici până la ora cinei. Tânăra asta voioasă, săritoare şi plină de viaţă era nu numai un cercetător excelent, dar şi o bună camaradă.

Îmi punea deseori întrebări legate de preocupările noastre ştiinţifice, iar eu îi răspundeam bucuros.

Aşa s-au petrecut lucrurile şi de data aceasta.

Vera Zorina studia problema influenţei frigului asupra creşterii lânii la ovine. Animalul pe care se efectua experienţa se afla într-o cameră specială, cu o temperatură destul de scăzută, şi din această pricină fata lucra acolo într-un costum călduros. Încăperea respectivă se afla tocmai la capătul laboratorului nostru tubular.

Stăteam singur în faţa unei lădiţe de sticlă, examinând o drosophilă monstruoasă de mărimea unui porumbel. În pofida acestor dimensiuni, musca avea nişte aripioare de albină. Deoarece aripioarele nu-i foloseau aproape la nimic, prefera să se slujească de picioare, alergând sprintenă de colo-colo prin căsuţa de sticlă. E demn de menţionat faptul că musca cea gigantică nu mai era o fiinţă asexuată, ci o femelă – şi asta fiindcă aşa voisem eu! Reflectând la perspectivele pe care le deschidea acest succes, n-am băgat-o în seamă pe Gipsy, care-mi dădea târcoale, căutând să-mi comunice ceva în graiul ei. Abia mai târziu am înţeles că Zorina mă roagă să trec puţin pe la ea.

Mă ridicai şi o urmai pe Gipsy, care o luase înainte vâslind cu labele-i palmate. În fundul laboratorului, mi-am pus un costum călduros şi „am intrat” în încăperea specială. Sus, aproape de tavan, „plutea” un berbec. Părul îi ajunsese atât de lung că nici nu i se vedeau picioarele. Îmi trecui degetele

prin blana lui mătăsoasă. O adevărată „lână de aur”, atât de fină încât berbecul părea învăluit într-un abur.

— Nu-i rău, faci progrese, constatai eu.

Zorina se bucură.

— Şi gândiţi-vă că abia deunăzi l-am tuns. Părul i-a crescut rapid la loc, cu firul chiar mai lung ca înainte. Numai că a devenit ceva mai aspru şi asta mă nelinişteşte.

— Aspru? Nici mătasea nu-i mai moale!

— Cel dintâi a fost însă fin ca firul de păianjen, replică Zorina. Compară şi dumneata – şi, cu aceste cuvinte, îmi întinsa un smoc de lână albă ca zăpada şi uşoară ca voalul.

Avea dreptate, era mai fină.

— E posibil oare să fi devenit mai grosolană din pricina tunsului? Mă întrebă fata.

Nu-i puteam răspunde pe loc.

— Aici e cam frig. Hai mai bine să discutăm dincolo!

În laborator ne-am scos şubele şi le-am „agăţat” în aer. Un soare albastru ne privea pe fereastră.

Undeva, jos de tot, plutea gigantică secera Pământului. Calea Laptelui îşi risipise pe boltă toate diamantele, a căror strălucire pălea pe alocuri sub scama alburie a nebuloasei. O privelişte care ne devenise familiară… Cu piciorul agăţat de o cureluşă prinsă în „tavan”, Zorina se pregătea să mă asculte. Iar eu, cu braţul după gâtul căţeluşei, mă aşezai chiar lângă fereastră.

Deodată Gipsy mârâi alarmată: „Krmmrrr…” în aceeaşi clipă se auzi glasul lui Kramer:

— Vai, ce idilă divină! Ce duo astral!

Mă uitai la Zorina: fata se încruntase. Gipsy mârâi din nou, dar izbutii s-o liniştesc. Manevrând cu aripa dreaptă, Kramer descria cercuri-cercuri, apropiindu-se tot mai mult de noi.

— Am ceva de vorbit cu Vera! Mă anunţă el străpungându-mă cu privirea.

— Şi eu v-aş deranja? Îl întrebai.

— Oare pricepi chiar atât de greu? Se răsti el la mine întărâtat. Las' că cu dumneata stau eu de vorbă mai târziu…

Făcându-mi vânt de perete, zburai spre capătul opus al laboratorului.

— De ce pleci, Artemiev? Se auzi vocea Zorinei.

Întorcând capul, o văzui pe Gipsy şovăind: nu ştia dacă să zboare după mine sau să rămână cu fata de care se ataşase tot atât de mult.

— Haidem, Gipsy!

Pentru prima oară Gipsy nu-mi execută ordinul, răspunzând că rămâne s-o apere pe Zorina. Kramer nu înţelese nimic căci pentru el „cuvintele” lui Gipsy nu erau decât un şir de lătrături, mârâieli şi clefăieli. Cu atât mai bine!

M-am oprit lângă drosophila mea, dar eram cu urechea la pândă: ce se întâmplă oare la celălalt capăt al laboratorului? Aerul straniu al lui Kramer şi purtarea căţeluşei, care simţise probabil primejdia, mă neliniştiseră. Totuşi nici un zgomot suspect nu tulbura liniştea. Gipsy nu mârâia şi nici nu lătra. Nu-l auzeam nici pe Kramer. Or fi scutind în surdină. Unde mai pui că, deoarece atmosfera din laborator nu era atât de densă ca aceea de pe pământ, sunetele se auzeau aici mai înăbuşit. Trecu însă un minut de aşteptare încordată şi apoi încă unul. Deodată, brusc, izbucniră lătrături disperate: mă chema Gipsy. Apoi lătrăturile se transformară într-un mârâit surd.

Mă smulsei din loc şi făcui rapid cale întoarsă sprijinindu-mă din când în când de pereţi pentru a-mi iuţi zborul.

Văzui o scenă oribilă.

Kramer era cât pe-aci s-o sugrume pe Zorina, care se zbătea zadarnic să scape din încleştarea degetelor lui. Gipsy îşi înfipsese colţii în umărul lui Kramer şi acesta se zvârcolea din tot trupul ca să scuture căţeaua de pe el. Toţi trei se rostogoleau prin laborator ca un ghem viu.

M-am repezit din viteză şi – ce era să fac?

— L-am strâns pe Kramer de gât.

— Gipsy! Dă alarma! Sună! Telefonul!

Kramer horcăia, dar nici prin gând nu-i trecea să-i dea drumul Zorinei. Degetele parcă i se înţepeniseră pe gâtul fetei. Pe chipul lui schimonosit de furie sticleau nişte ochi de nebun.

Gipsy goni spre tabloul cu soneriile şi apăsă pe butonul „Alarma”. Apoi se întoarse şi-l strânse pe Kramer de nas. Descreieratul scoase un răcnet şi-şi desfăcu strânsoarea. În clipa aceea şi Gipsy îi dădu drumul.

Era însă prematur să jubilăm. E drept că reuşisem s-o împing pe Vera cât mai departe de Kramer, dar chiar în clipa următoare acesta repezi o directă formidabilă în mutra „turtită” a lui Gipsy şi se năpusti asupra mea. Se încinse o luptă ciudată. Eu dădeam într-una din aripi, străduindu-mă să mă feresc de atacurile lui Kramer. Dar adversarul meu, mai deprins cu imponderabilitatea, se răsucea fulgerător ca să mă trezesc din nou, faţă în faţă cu el. Atunci Gipsy se repezea între noi gata să-şi înfigă colţii în obrazul lui Kramer.

Ca apucat de furii, Kramer mă izbea cu picioarele şi îmi căra la pumni cu nemiluita. Noroc că pumnii lui nu cântăreau nimic: simţeam lovitura numai atunci când, opintindu-se zdravăn de perete, tabăra cu forţe noi peste mine.

La un moment dat izbutise printr-o manevră să mă apuce pe la spate şi încet-încet, îşi apropia degetele de beregata mea. Gipsy îi prinse încheietura braţului drept ca într-o menghină. Ca să scape de câine, Kramer fu nevoit să se folosească de mâna stângă. În aceeaşi clipă interveni şi Vera apucându-l de picioare.

Încercai să-l iau cu binişorul.

— Potoleşte-te, Kramer. Suntem trei contra unul.

Degeaba! Parcă era cuprins de turbare.

În momentul acela se auziră nişte glasuri: cinci tineri săriră între noi să ne despartă. Kramer împărţea lovituri în

dreapta şi în stânga, se zbătea, ţipa cât îl ţinea gura. Atunci unul dintre băieţi aduse o frânghie de la micul nostru depozit şi-l legară fedeleş.

— Aruncaţi-mă în gol! Şuieră Kramer.

— Mai mare ruşinea! Îl mustră unul din tineri. O asemenea poveste nu s-a pomenit nicicând pe Steaua KEŢ!

— Directorul nostru, tovarăşul Parhomenko, este învestit şi cu atribuţii judecătoreşti, interveni altul. Sper că acest act de huliganism – primul din istoria Stelei noastre – va fi şi cel din urmă.

— Nu vă grăbiţi să-l judecaţi, tovarăşi, le spusei cu împăciuitor. Mai curând cred că omul acesta trebuie tratat. E bolnav.

Kramer îşi încleştă fălcile şi nu mai scoase nici o vorbă.

Ca să nu sară din nou la bătaie, îl băgară legat în „scafandru” şi-l transportară pachet. Zorina şi cu mine ne-am dus şi noi pe Steaua KEŢ, lăsând laboratorul în grija tovarăşului de gardă şi, bineînţeles, a lui Gipsy.

Pe KEŢ am cerut insistent ca doctoriţa să-l examineze numaidecât pe Kramer. I-am vorbit pe larg despre purtarea tânărului, din ziua în care l-am cunoscut şi până la ultima lui ispravă. Am adăugat, în aceeaşi ordine de idei, că după părerea mea Faleev suferă şi el de o boală, care-i afectează nu numai trupul, dar şi psihicul, nefiind exclus ca amândoi să se fi îmbolnăvit din aceeaşi cauză.

Meller m-a ascultat cu multă luare-aminte.

— E posibil. Condiţiile de aici sunt prea ieşite din comun. Am mai avut cazuri de demenţă gravă. Unuia dintre primii „colonişti cereşti” i s-a năzărit că se află, pe „lumea cealaltă”. Ca să vezi ce nerozii mai persistă în mintea unora!

Întâi a fost adus în faţa ei Kramer, iar apoi Faleev.

Mereu posomorât, Kramer n-a răspuns la întrebări deschizând gura numai ca să repete cuvintele pe care le mai rostise o dată:

— Aruncaţi-mă în gol!

La Faleev predomina un fel de „mirare blajină”, cum se exprimase în glumă Meller. Răspunsurile lui Faleev fură, totuşi, pentru ea concludente. După plecarea celor doi, îmi spuse:

— Ai perfectă dreptate. Sunt amândoi bolnavi, şi încă grav de tot. Bineînţeles că nici vorbă nu poate fi să-l judecăm pe Kramer. Dimpotrivă, merită toată compasiunea. S-a jertfit pe altarul îndeplinirii datoriei sale de om de ştiinţă. Mă întreb însă cum se face că dumneata, biolog, n-ai descoperit mai înainte cauza?

— Nu sunt de mult timp aici şi, apoi, nu sunt medic, mă bâlbâii eu.

— I, totuşi, nu era chiar atât de greu. De altfel, uite că mi-a scăpat şi mie, care-s destul de „bătrână” aici! Halal să-mi fie! Razele cosmice – iată cauza! Gândeşte-te bine: chiar şi la o înălţime de 23 de kilometri de la suprafaţa Pământului razele cosmice sunt de 300 de ori mai puternice decât pe Pământ. Prin atmosfera terestră răzbate însă o cantitate cu totul neglijabilă. Dar noi ne aflăm în afara hotarelor atmosferei şi suntem, deci, expuşi, vreme îndelungată, acţiunii razelor cosmice, acţiune care este aici de o mie de ori mai intensă decât pe Pământ…

— Daţi-mi voie, o întrerupsei eu. Dacă-i adevărat ce spuneţi, înseamnă că ar fi fost normal ca întreaga populaţie a Stelei KEŢ să se ţicnească sau să degenereze. Or, după cum vedem, nu-i aşa…

Meller clătină din cap.

— Tot n-ai priceput! Pentru asta trebuie să mulţumim celor care au construit Steaua KEŢ. Cu toate că, la început, se susţinea că razele astea nu prezintă nici un pericol, constructorii au prevăzut în învelişul clădirilor noastre cereşti nişte straturi izolatoare care ne apără chiar şi de cele mai puternice radiaţii cosmice. Acum e clar?

— N-am ştiut…

— Unele din laboratoare însă, cum sunt, de pildă, cel de fiziologia plantelor ori laboratorul zoologic, au fost

concepute în aşa fel încât să lase să răzbată cât mai multe raze, pentru ca să se poată stabili cu precizie cum influenţează ele organismul animalelor şi plantelor. Pe ce se bazează toate experienţele voastre cu drosophilele sau cu animalele mai mari? Sau faimoasele voastre mutaţii? Oare nu tocmai pe acţiunea razelor cosmice? Sau nici pe asta n-o ştii…

— Ba da. Acum am înţeles…

— Uf! În sfârşit! Prin urmare la drosophile se constată mereu alte modificări, din câini, capre sau oi ies nişte drăcovenii de nu mai ştii ce-s alea, dar voi, ce se întâmplă cu voi? Ce, sunteţi plămădiţi din alt aluat? Ori poate ţi-ai închipuit că numai animalele sunt supuse influenţei razelor? Să nu-ţi închipui că eu n-am ştiut-o! Ba am şi atras atenţia! Nişte biologi ca dumneata au reuşit însă să-mi vâre-n cap că nu-i nici o primejdie! Şi acum, poftim rezultatul: unul s-a ţicnit, altul e pe cale să devină un monstru. Da, da, dragul meu, razele cosmice au influenţat glandele, iar acestea la rândul lor funcţiile fiziologice şi psihice. E limpede ca lumina zilei! Faleev are acromegalie: de boala asta îl scap eu destul de repede. Cu Kramer însă va fi mai greu. Află că şi dumneata, scumpe prietene, ai să păţeşti la fel dacă mai rămâi vreo doi ani într-un laborator ca ăsta…

— Şi atunci ce să fac? Că doar n-o să las lucrările baltă…

— Nici nu-i nevoie. O să găsim noi un mijloc de apărare. Parcă roentgenologii ori radiologii nu lucrează cu raze nocive? Totul e să ştii să te pui la adăpost. Vom folosi în aceste laboratoare căşti izolatoare cu vizor, costume de protecţie sau mai ştiu eu ce. Animalele pentru experienţe vor fi expuse direct razelor, în timp ce cercetătorii se vor afla sub un „acoperiş” prin care să nu străbată „ploaia” cosmică. Şi nu se va putea intra în camera de experienţe, adică în plină „ploaie”, decât cu o „umbrelă”. Voi da dispoziţiile necesare şi inginerii noştri or să se descurce.

XX. BĂRBOSUL EVGHENIEV-PALEI

S-au scurs opt luni de când am părăsit Pământul.

Steaua se pregătea de sărbătoarea ei anuală, celebrată într-un cadru deosebit de solemn: Ziua întemeierii. Ştiam de la „bătrâni” că la această sărbătoare se adună coloniştii din toate colţurile cerului. Raportul de activitate pe anul expirat este, de obicei, urmat de referate, de comunicări cu privire la diverse realizări, de schimburi de experienţă, planuri de viitor… În acel an Ziua întemeierii urma să fie sărbătorită cu mare pompă. Eu, unul, cel puţin, ştiu că o aşteptam cu nerăbdare: o să am prilejul s-o văd – în sfârşit!

— Pe Tonia, ca şi pe neastâmpăratul acela de bărbos care, când îl cauţi, e plecat la dracu-n praznic.

Preparativele erau în toi. Din seră s-au adus plante agăţătoare şi flori pentru pavoazarea sălii mari. Pictorii dădeau zor cu pancarte, portrete, diagrame, orchestra învăţa cântece şi melodii noi, se repeta o piesă, şefii de lucrări ştiinţifice întocmeau dări de seamă.

Era o plăcere să zbori „serile” de-a lungul tunelului verde, împodobit cu lampioane multicolore. Peste tot – agitaţie ca în ajun de sărbătoare. Răsunau cântece, glasuri zglobii. În fiecare zi apăreau noi figuri, în majoritate tineri. Aveau loc revederi zgomotoase, schimburi vii de impresii.

— De unde vii?

— Din zona asteroizilor.

— Ai fost pe inelul lui Saturn?

— Te cred!

— Hai, povesteşte-ne, cum e acolo?

Pe loc se forma în jurul povestitorului un grup compact sau, mai bine zis, un adevărat roi: greutatea fiind aici infimă, mulţi zburau pe deasupra.

— După cum ştiţi, inelul lui Saturn este format dintr-o puzderie de frânturi care gonesc toate în aceeaşi direcţie.

Sunt, pesemne, rămăşiţele unei mici planete care s-a făcut bucăţi, un satelit al lui Saturn. Unele din aceste frânturi sunt cât o pietricică, altele cât o stâncă uriaşă sau chiar un munte.

— Şi poţi umbla pe inel, sărind din piatră în piatră? Se interesă cineva.

— Cine nu te lasă? Răspunse cel întrebat în aşa fel încât nu ştiai dacă vorbeşte sau glumeşte. E drept că unele frânturi de-astea sunt atât de înghesuite încât poţi trece uşor de pe una pe alta. În general însă, distanţa între ele nu e chiar atât de mică. Dar cu rachetele noastre portative n-a fost nici o dificultate. Măi, băieţi, acolo zace o adevărată comoară! Unele bucăţi sunt din aur curat, altele din argint, cele mai multe însă de fier.

— Ai adus şi aur, fireşte?

— Câteva probe. Inelul lui Saturn ne ajunge pentru sute de ani. O să desprindem piatră cu piatră din acest minunat colier… La început pe cele mărunte, dat apoi va veni şi rândul celor mari.

— Şi-l veţi deposeda pe Saturn de podoaba lui superbă! Păcat! Oftă cineva.

— Într-adevăr, e o privelişte grandioasă. Dacă eşti pe acelaşi plan cu inelul, nu-i vezi decât muchea, o dungă subţire şi luminoasă care taie planeta. De sus însă vezi un cerc scânteietor de o frumuseţe fără egal. Privit dintr-o parte, e ca un arc de aur care se întinde pe o jumătate de boltă şi care, în funcţie de unghi, poate fi eliptic sau chiar parabolic. Dacă îţi mai imaginezi şi cele zece luni satelite, îţi poţi face o idee despre spectacolul feeric care i se înfăţişează exploratorului…

— Ai fost şi pe Saturn?

— Nu, cinstea asta ţi-o las ţie, replică povestitorul în râsetele celorlalţi. În schimb am coborât pe Phoebe, pe Japhet. Nişte luni minuscule, fără atmosferă, atâta tot. Însă, ori încotro ţi-ai arunca privirea ai în faţă o panoramă superbă.

— Pe scurt, cunoaştem acum stratosfera ca aerul camerei în care locuim. Nu mai există nici o taină nedezlegată, se auzi glasul aerologului, care tocmai trecea în zbor la braţ cu bunul meu prieten Sokolovski.

Făcui geologului un semn cu mâna. În clipa aceea îl văzui pe Tiurin. Păşind cam nesigur alături de directorul Parhomenko, astronomul perora pe larg despre mişcare. Te pomeneşti că are de gând să ne ţină un referat despre filosofia mişcării!

Parhomenko se apropie de Zorina. Nu e prima oară că-i văd împreună. Noroc că nu-i pe aici Kramer. Sărmanul! Tot mai zace la izolator. Tiurin, distrat ca întotdeauna, nici nu băgă de seamă că directorul îl părăsise şi porni mai departe vorbind de unul singur:

— Mişcarea e o binefacere, imobilitatea e un dezastru. Mişcarea e sinonimă cu binele, inerţia…

Restul tiradei propovăduitorului noii teorii filosofice se pierdu în acordurile orchestrei.

Am străbătut de câteva ori culoarul de la un cap la altul, apoi am luat la rând sala cea mare, cantina, „stadionul”, bazinul. Lume multă zburând, sărind, căţărându-se. Pretutindeni râsete, glasuri. Tonia însă – nicăieri… Până la urmă mă înapoiai amărât la laboratorul zoologic ca să-mi descarc inima către prietenul meu patruped…

Iată şi ziua aniversării. Pentru ca numeroşii colonişti să stea cât mai comod, forţa de atracţie a fost redusă aproape la zero şi astfel asistenţa se instală uniform pe întreg spaţiul: pe pereţi, pe tavan, după cum îi venea fiecăruia mai la îndemână, întocmai ca drosophilele mele în cutia de sticlă.

În fundul culoarului fusese improvizată o „estradă”. În spatele estradei se înălţa un panou luminos, artistic executat. Pe acest panou erau zugrăviţi trei aştri: jos – Pământul, deasupra Steaua KEŢ, iar mai sus Luna. Pe fundalul panoului se profila o statuie în platină înfăţişându-l pe Konstantin Eduardovici Ţiolkovski în poziţia lui

preferată: aşezat, cu o planşetă pe genunchi şi cu creionul în mâna dreaptă. Părea că marele inventator, care deschisese omenirii drumul spre stele, tocmai se întrerupsese din lucru ca să-i asculte pe vorbitori. Sculptorul izbutise să redea extraordinar încordarea întipărită pe chipul acestui bătrân pe care-l părăsise auzul şi, în acelaşi timp, zâmbetul lui senin, fericit, de om a cărui viaţă lungă n-a fost irosită în zadar. Statuia de un argintiu mat, valorificată din plin de lumină, producea o impresie de neşters.

„Masa Prezidiului” era un inel de aur care plana în gol, evocând imaginea văzută de pe KEŢ a planetei noastre materne în faza „Pământului nou”. Membrii prezidiului se înşiruiră în jurul inelului ţinându-se de el. Când în mijlocul lor apăru directorul Parhomenko, sala izbucni în aplauze şi aclamaţii.

În clipa aceea, am simţit pe mână o atingere uşoară. Am întors capul. Tonia!

— Tu!… Altceva n-am fost în stare să-i spun. Dar uite că, pe negândite, începusem s-o tutuiesc.

Încălcând regulamentul de conduită al Stelei KEŢ, ne strânserăm mâinile cu căldură.

— N-am reuşit să termin mai devreme! Îmi şopti Tonia. Ştii, am mai făcut o descoperire. Foarte utilă în condiţiile de aici, dar din păcate aproape inaplicabilă pe Pământ… Îţi aduci aminte, desigur, de asteroidul acela minuscul care ne-a străpuns „casa” şi era cât p-aci să provoace o catastrofă? Prin urmare, teoria probabilităţilor arată că riscul e minim, asemenea accidente nu sunt totuşi excluse. Pornind de la această constatare, am inventat…

— Atunci e vorba de o invenţie şi nu de o descoperire?

— Mă rog, fie cum vrei tu. Am inventat un aparat care, reacţionând prompt la apropierea chiar şi a celor mai mărunţi asteroizi, îndepărtează automat şi la timp Steaua din calea acestora.

— Ceva în genul radarului care previne navele când se apropie de aisberguri?

— Cu singura deosebire că aparatul meu nu numai că previne, dar şi deplasează Steaua noastră într-o parte sau alta. Dar o să-ţi explic eu pe larg mai târziu. Să-l ascultăm pe Parhomenko!

În mijlocul unei profunde tăceri, directorul felicită întreaga asistenţă cu prilejul „încheierii cu succes a anului sideral”. O explozie de aplauze şi apoi din nou, linişte. Făcând un bilanţ al activităţii, directorul spuse că „Steaua KEŢ, vlăstarul Terrei a şi început să restituie Planetei mame ceea ce îi datorează”. În cuvinte calde a relevat că întregul colectiv de pe Steaua KEŢ a repurtat izbânzi colosale în domeniul astronomiei, aerologiei, geologiei, fizicii, biologiei, izbânzi care au sporit tezaurul de cunoştinţe al întregii omeniri. Câte descoperiri ştiinţifice măreţe! Câte probleme, insolubile pe Pământ, şi-au aflat aici rezolvarea! Iată, de pildă, descoperirile de o excepţională valoare ale lui Tiurin. Tratatul său „Structura cosmosului” va intra în istoria ştiinţei ca o operă clasică de însemnătate epocală. Numele autorului acestui tratat a şi ocupat locul ce i se cuvine în galeria unor titani de talia lui Newton şi Galilei.

Directorul a vorbit în termeni elogioşi şi despre lucrările aerologului Kistenko, geologului Sokolovski şi ale tovarăşei Gherasimova, „remarcabilă inventatoare şi experimentatoare”. A menţionat şi modestele mele lucrări, acordându-le, după părerea mea, o importanţă mai mare decât merită.

— Ţin să aduc deosebite elogii eroismului autentic al tovarăşului Evgheniev, cuceritor al spaţiilor cosmice, rosti solemn Parhomenko şi, întorcându-se, începu să aplaude pe cineva aflat în spatele său.

— Evgheniev! Să ştii că-i bărbosul nostru! Curios, întind gâtul să-l văd mai bine, dar eroul nu se arată. Nu se ridică nici atunci când izbucnesc aplauzele.

— Tovarăşul Evgheniev face exces de modestie, glumeşte Parhomenko. Dar nu-i nimic, îl convingem noi să-şi istorisească peripeţiile extraordinare din zona asteroizilor. Ca şef al expediţiei, are obligaţia să ne facă o dare de seamă, nu?

Iată-l, în sfârşit, şi pe Evgheniev. Îl recunosc numaidecât.

— Dar tu, dacă nu l-ar fi prezentat directorul, l-ai fi recunoscut? O întrebai pe Tonia.

Tonia zâmbi.

— Numai dacă ar fi fost singurul bărbos de pe lume. Nu uita că l-am zărit doar o frântură de secundă, când gonea spre aerodrom.

Dar când Evgheniev începu să vorbească, Tonia se făcu brusc albă ca varul.

— Ce-i cu tine? Exclamai speriat.

— Ştii cine e ăsta? Palei! E glasul lui… Cât de mult s-a schimbat! Palei e Evgheniev… Să mor dacă înţeleg ceva. Nu mai înţeleg nimic!

Cred că mă făcusem la fel de palid ca şi Tonia: noutatea asta mă tulburase şi pe mine nespus.

— Cum termină de vorbit, ne ducem la el! Hotărî Tonia.

— N-ar fi cazul sa te duci singură? Doar aveţi să vă spuneţi atâtea!

— N-avem nici un fel de secrete. Crede-mă aşa e mai bine. Haidem!

Când se stinseră ultimele ovaţii şi bărbosul se depărtă de inelul prezidiului, Tonia şi cu mine ne îndreptarăm repede spre el.

Partea oficială a programului se terminase. „Roiul” se puse în mişcare. În acompaniamentul orchestrei, asistenţa intona „Imnul stelelor”. Începea carnavalul florilor.

Croindu-ne anevoie drum prin mulţime, ne apropiarăm, în sfârşit, de Palei. Văzând-o pe Tonia, Palei se revărsă în adevărate efuziuni de bucurie.

— Nina! Tovarăşul Artemiev! Bine v-am găsit, tovarăşi!

— Să găsim un colţişor mai liniştit. Avem atâtea de vorbit, spuse Tonia, prinzând din zbor un buchet de violete.

— Şi eu am multe să-ţi spun, răspunse Palei.

Căutarăm o oază de linişte în fundul sălii, dar n-o găsirăm. Atunci Tonia ne propuse să mergem în bibliotecă.

Palei-Evgheniev părea foarte bine dispus, invitându-ne să ne „aşezăm” în fotolii, cu toate că acestea nu aveau decât un rol fictiv, prinse cu abilitate un scaun care plana în aer şi, fixându-l cu picioarele, se aşează. I-am urmat exemplul, dar cu mai puţină îndemânare. Tonia se pomeni culcată pe o rână, iar eu cu capul în jos. Mă încăpăţânam totuşi să rămân în această poziţie ca să nu mă fac de râs printr-o mişcare stângace. Observând privirea amuzată a lui Palei, îngăimai:

— Ştiţi, aşa e mai original…

Un timp tăcurăm toţi trei. Exuberanţa pe care o afişase Palei nu-i putea ascunde tulburarea. Tonia era şi ea emoţionată. Între ei doi mă simţeam de prisos şi, deşi muream să ştiu ce-or să-şi spună, aş fi preferat să şterg putina. Iar când Palei, arătându-mă cu un gest din cap, o întrebă pe Tonia: „Ăsta ţi-e logodnicul?” am avut senzaţia că mă prăbuşesc în gol. Din fericire, pe Stea n-ai cum să cazi chiar dacă-ţi vine să leşini. Ce va răspunde Tonia? N-o slăbeam din ochi.

— Da, răspunse ea, fără nici o ezitare.

Răsuflai uşurat. Mă simţeam mai sigur în fotoliul meu „aerian”.

— Deci nu m-am înşelat, murmură Palei.

Mi se păru că-i surprind în glas o undă de mâhnire.

Nu mă înşelasem, deci, nici eu, presupunând că nu era vorba de interes ştiinţific.

— Află, Nina, că mă simt foarte vinovat faţă de tine, adăugă Palei după o scurtă tăcere.

Palei mă cercetă o clipă iscoditor, apoi reluă:

— Suntem între tovarăşi, aşa că putem vorbi deschis. Te-am iubit, Nina… Ai ştiut-o?

Tonia coborî privirea.

— Nu.

— Te cred. M-am străduit cât am putut de bine să-mi ascund sentimentul. Dar tu ce simţeai pentru mine?

— Ceea ce simţi pentru un bun prieten, pentru un bun tovarăş de muncă.

— Am bănuit şi asta. Te pasiona munca noastră. Am suferit cumplit! Îţi aminteşti cu câtă bucurie am primit să plec în Extremul Orient? Credeam că depărtarea…

— Nici nu-ţi închipui cât de necăjită am fost că lucrarea noastră s-a întrerupt tocmai în punctul cel mai interesant. Toate însemnările, toate formulele au rămas la tine. Şi fără ele mi-a fost cu neputinţă să continui…

— Aşadar ai răscolit Pământul şi cerul numai de dragul unor formule?

— Da, mărturisi Tonia.

Spre surprinderea mea, Palei izbucni într-un râs din toată inima.

— Vezi, Nina? Până la urmă totul e spre bine. Mi-ai reproşat – şi asta nu o dată – că mă înflăcărez prea uşor. Recunosc că e un cusur, dar, crede-mă, e şi o calitate… Fără ea n-aş fi avut azi la activul meu cele „douăsprezece isprăvi ale lui Hercule”, despre care a vorbit adineauri Parhomenko. Fie vorba între noi, toţi participanţii expediţiei noastre sunt propuşi pentru decorare. Precum vezi, se găsesc şi unii care apreciază firile înflăcărate… Dar să revenim la subiect. După cum vă spuneam, am plecat în Extremul Orient şi acolo… M-am îndrăgostit de Sonia, ne-am căsătorit şi avem o fetiţă – s-o mănânci, nu alta. Soţia şi copilul mi-au rămas pe Pământ, dar în curând vor veni şi ele aici.

La aceste cuvinte mi-a venit inima la loc.

— Dar de ce Evgheniev? Evghenii Evgheniev – să ştii că nu prea sună grozav, remarcă Tonia.

— Asta e o simplă coincidenţă. Evghenieva e numele de fată al Soniei. Trebuie să ştiţi că nevasta mea are o

grămadă de idei năstruşnice. Când ne îndreptam spre starea civilă i-a venit una din aceste idei: „În definitiv, de ce să nu iei tu numele meu?” Am consimţit imediat, sacrificându-l fără nici o părere de rău pe acest Palei, care ţi se părea înflăcărat. Auzi, ce neserios şi acest Palei, să abandoneze o lucrare la punctul cel mai interesant! Vai, vai, vai! Sper că Evgheniev va fi mai serios.

— Bine, dar de ce nu mi-ai trimis cel puţin însemnările?

— Dintr-o mie şi unul de motive. În primul rând pentru că fericirea te face uneori să uiţi de tot şi de toate. În al doilea rând, pentru că mă simţeam vinovat. Dacă vrei să ştii, după plecarea mea subită, am mai fost în două rânduri la Leningrad. Odată v-am văzut împreună. E drept că te-am auzit spunându-i „tovarăşe Artemiev”, dar mi-am dat imediat seama cum stau lucrurile. Pe atunci mă şi încadrasem în complexul KEŢ şi noua mea muncă mă absorbise în întregime. „Problemele cereşti” deveniseră singura mea raţiune de a fi şi recunosc că pierdusem orice interes pentru lucrarea noastră. Ştiam însă că odată şi odată va trebui să-ţi restitui însemnările… Şi iată că întâmplător l-am întâlnit pe tovarăşul Artemiev. Şi, ca un făcut, eram într-o viteză! Cu o oră înainte de decolare mi se comunicase telegrafic să cumpărăm negreşit nişte aparate fizice noi. Colegul meu şi cu mine ne împărţiserăm între noi târguielile, urmând să ne întâlnim pe bulevardul „25 Octombrie”, colţ cu „3 Iulie”. Iată de ce am plecat atât de repede că nici n-am apucat să-ţi comunic adresa. Ţi-am strigat doar atât: „Pamir, KEŢ”. În Pamir m-am luat din nou cu munca, pe urmă am zburat pe Steaua KEŢ, iar de acolo într-o călătorie cosmică… Asta e toată povestea! Recunosc că, la drept vorbind, n-am nici o scuză!

— Dar însemnările, formulele unde sunt?

— Am să-ţi spun, dar să nu dai cu mine de Pământ că mă fac ţăndări, glumi Palei. Află că nu era nevoie să alergi după ele în cer. Caietele au rămas la Leningrad, la sora mea. Locuieşte la doi paşi de tine.

— Şi ţi-a fost atât de greu să mă anunţi? Se revoltă Tonia.
— Capul plecat sabia nu-l taie, grăi Palei-Evgheniev, înclinându-se solemn în faţa Toniei.
Tonia îşi vârî degetele în coama lui ca pana corbului şi-l părui în joacă. Mişcarea asta bruscă îi făcu să se răstoarne.
— Meriţi o bătaie, şi nu decoraţie, nesuferitule!
— Pentru o faptă bătaie, pentru alta decoraţie – admise Palei.
Tonia se întoarse deodată spre mine:
— Ei, ce zici, Deonea, ne întoarcem pe Pământ?
„Ne întoarcem pe Pământ! Deonea!” Cu câteva luni în urmă aceste cuvinte m-ar fi umplut de fericire. Acum însă mă bucură numai când îmi acordă diminutivul „Deonea”. Cât despre întoarcerea pe Pământ…
— Mai discutăm noi despre asta. Că nici aşa nu se poate să venim şi să plecăm după cum ne trăsneşte prin cap. Doar avem amândoi lucrări în curs.
Tonia mă privi uimită.
— Cum? Acum tu eşti acela care nu vrei să te întorci pe Pământ?
— Ba vreau, dar înţelege-mă, sunt în pragul unei descoperiri extraordinare în domeniul biologiei şi numai aici o pot face. Munca înainte de toate!
Tonia făcu nişte ochi de parcă m-ar fi văzut pentru întâia oară.
— Am impresia că te-ai încins binişor pe Steaua KEŢ, mă zeflemisi ea.
De fapt însă mi se părea că-i mulţumită. Continuă:
— Această tenacitate n-o aveai înainte. Află însă că aşa îmi placi mai mult. Faci ce crezi. Eu una însă nu mai pot rămâne. Planul de lucrări l-am îndeplinit, ba aş spune chiar că l-am depăşit, şi n-am de gând să încep altele. Ţin neapărat să mă întorc pe Pământ, ca să termin lucrarea pe care am întrerupt-o din vina lui Palei.
— Nina are dreptate, o sprijini bărbosul. De altfel mi se pare că şi ea s-a transformat între timp în Tonia, aşa cum eu

sunt astăzi Evgheniev. Da, totul se schimbă! Trebuie neapărat să termine lucrarea! N-a mai rămas mult. O problemă ca asta nu poate fi abandonată aşa, la jumătatea drumului…

— Dar cine oare a abandonat-o, tu sau eu? Sări Tonia. Apoi, împăciuitoare: Ei, lasă, treacă de la mine, să ştergem întâmplarea cu buretele. Hai să petrecem, băieţi! E ultima mea noapte pe Stea!

XXI. ÎN SFÂRŞIT, SUNT ŞI EU TARE

A doua zi mă aflam în laborator şi lucram cu Zorina. Acum eram îmbrăcaţi în costume speciale, izolatoare, care ne protejau de razele cosmice. Deasupra noastră aveam un acoperământ de protecţie. Numai animalele de experienţă erau supuse în continuare torentului de raze cosmice.

Zorina mi-a comunicat că Faleev se îndreaptă spre vindecare. Treptat trupul şi chipul îi reveneau la normal. Se ameliorase şi starea lui psihică. Kramer însă mai era într-o stare destul de gravă. Cu toate acestea, Meller nu-şi pierduse speranţa.

Deodată uşa se deschise şi apăru Tonia.

— Plec, Deonea. Am venit să-mi iau rămas bun.

Discretă, Zorina se îndepărtă spre fundul laboratorului. Tonia se uită îndelung după ca şi îmi spuse aproape în şoaptă:

— Îmi pare rău că nu vii cu mine.

— Nu-i nimic, o să fie o despărţire scurtă.

În momentul acela ne pomenirăm cu Gipsy.

— Ţii minte, Tonia, ce ţi-am povestit despre efectul razelor cosmice? Uite, ai în faţă o ilustrare vie…

— Vai, ce monstru! Exclamă Tonia.

„Monstrul” rânji prietenos, dând din coadă.

— Mi-e să nu te întorci şi tu pe Pământ la fel de drăgălaş! Spuse Tonia.

— N-ai nici o grijă. Hainele şi „umbrelele” îmi protejează perfect trupul, creierul şi… Dragostea pe care ţi-o port!

Tonia mă privi cu oarecare îndoială.

— Vezi, ai grijă!

După un rămas bun plin de duioşie, Tonia îşi luă zborul spre Pământ.

— Şi acum, Gipsy, iată-ne burlaci!

Gipsy mă linse pe mână.

XXII. PĂMÂNT ŞI STELE

E primăvară. Ferestrele sunt larg deschise. Boarea înserării aduce cu ea mireasma mestecenilor tineri. Am pus punct la sfârşitul unei fraze şi mi-am întors ochii spre fereastră. Rubiconda Lună pare înfiptă în săgeata Amiralităţii. Din difuzor mă învăluie lin o melodie cântată la vioară. Totul e aidoma ca atunci, cu ani şi ani în urmă… Cu deosebirea că acum Luna nu mai este pentru mine doar un îndepărtat şi inaccesibil satelit al Pământului. Pe suprafaţa acestui astru urmele paşilor mei vor rămâne veşnic proaspete, de parcă abia adineauri le-aş fi întipărit în scrumul şi în pulberea cosmică.

Câteodată am impresia că totul n-a fost decât un vis…

Alături de cabinetul meu se află cabinetul Toniei, care e şi ea acum „tovarăşa profesor”.

Îl aud pe băieţaşul nostru cântând în sufragerie. Merge de-acum la şcoală!

Pe covor, lângă fotoliul meu, doarme încolăcit Gipsy, un pudel negru pe care l-am botezat aşa în amintirea celuilalt Gipsy de care am fost nevoit să mă despart pe Steaua KEŢ. Despărţirea ne duruse pe amândoi.

Mă văd uneori sau sunt în corespondentă cu prietenii mei de atunci. Toţi sunt bine sănătoşi. Zorina s-a măritat cu directorul Stelei, Parhomenko. Kramer, care între timp se vindecase, a primit vestea ca un om normal: nu s-ar putea spune că i-a făcut prea mare plăcere, dar nici în tragic n-a luat-o. Palei-Evgheniev, în calitate de inginer proiectant-şef şi inspector „de teren”, poposeşte şi azi pe rachetele aflate în misiune. Tiurin pregăteşte o expediţie care va depăşi hotarele sistemului solar. Omul ăsta nu vrea să îmbătrânească şi pace!

Acum o lună am terminat un studiu amplu cu titlul: „Experienţele biologice de pe Steaua KEŢ” întemeiat pe lucrările lui Slâkov, Kramer şi ale subsemnatului. Cartea se pare că e extrem de interesantă. Acum se află la tipar. Apoi am simţit nevoia să retrăiesc într-un fel peripeţiile legate de căsătoria noastră, recunosc, cam extravagantă. Aşa s-a născut cartea pe care dumneata, cititorule, o ai acum sub priviri.

Băiatul meu cântă „Marşul Stelei KEŢ”. Cunoaşte până în cel din urmă amănunt călătoria mea, dar mereu mă roagă să i-o mai povestesc! Când o să se facă mare, nici nu concepe să nu zboare spre stele. Este visul lui cel mai scump. Şi va zbura. Sunt sigur!

SFÂRŞIT